VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

2021. gada 29. septembrī*

Ārējās attiecības – Starptautiskie nolīgumi – Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgums par asociāciju starp EK un Maroku – Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgums starp Savienību un Maroku – Protokols, ar kuru īsteno partnerattiecību nolīgumu – Partnerattiecību nolīgumam pievienotā vēstuļu apmaiņa – Lēmums par noslēgšanu – Regula par zvejas iespēju iedalīšanu dalībvalstīm – Atcelšanas prasība – Pieņemamība – Procesuālā rīcībspēja – Tiešs skārums – Individuāls skārums – Teritoriālā piemērojamība – Kompetence – Tiesas izmantota starptautisko tiesību interpretācija – Pašnoteikšanās princips – Līgumu relatīvās iedarbības princips – Atsaukšanās iespēja – Piekrišanas jēdziens – Īstenošana – Rīcības brīvība – Robežas – Apstrīdētā lēmuma seku atstāšana spēkā

Apvienotajās lietās T-344/19 un T-356/19

Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et du Rio de oro **(*Front Polisario*)**, ko pārstāv *G. Devers*, advokāts,

prasītāja,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *F. Naert*, *P. Plaza García* un *V. Piessevaux*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Spānijas Karaliste, ko pārstāv *S. Centeno Huerta*, pārstāve,

persona, kas iestājusies lietās T-344/19 un T-356/19,

Francijas Republika, ko pārstāv *A.-L. Desjonquères*, *C. Mosser*, *J.-L. Carré* un *T. Stehelin*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietās T-344/19 un T-356/19,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *F. Castillo de la Torre*, *A. Bouquet* un *A. Stobiecka-Kuik*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietās T-344/19 un T-356/19,

* Tiesvedības valoda – franču.

un

Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Tanžera (Maroka),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Kasablanka (Maroka),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre, Agādīra (Maroka),

Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud, Dahla (Rietumsahāra),

ko pārstāv *G. Forwood*, *N. Colin* un *A. Hublet*, advokāti,

personas, kas iestājušās lietā T-344/19,

lietā T-344/19 par prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar kuru lūdz atcelt Padomes Lēmumu (ES) 2019/441 (2019. gada 4. marts) par to, lai noslēgtu Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti, tā īstenošanas protokolu un nolīgumam pievienoto vēstuļu apmaiņu (OV 2019, L 77, 4. lpp.), un lietā T-356/19 par prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un ar kuru lūdz atcelt Padomes Regulu (ES) 2019/440 (2018. gada 29. novembris) par zvejas iespēju iedalīšanu saskaņā ar Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti un tā īstenošanas protokolu (OV 2019, L 77, 1. lpp.),

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja M. Ž. Kosteira [*M. J. Costeira*], tiesneši D. Gracijs [*D. Gratsias*] (referents), M. Kančeva [*M. Kancheva*], B. Berke [*B. Berke*] un T. Perišins [*T. Perišin*],

sekretāre: M. Maresko [*M. Marescaux*], administratore,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2021. gada 3. marta tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

I. Tiesvedības priekšvēsture

A. Starptautiskais konteksts

1 Izmaiņas starptautiskajā kontekstā attiecībā uz Rietumsahāras jautājumu var rezumēt šādi.

2 Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ģenerālā asambleja 1960. gada 14. decembrī pieņēma Rezolūciju 1514 (XV) "Deklarācija par neatkarības piešķiršanu koloniālajām zemēm un tautām", kurā tostarp ir noteikts, ka "visām tautām ir tiesības uz brīvu pašnoteikšanos[,] saskaņā [ar kurām] tās brīvi nosaka savu politisko statusu un brīvi īsteno savu ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību", ka "aizbildnības teritorijās, teritorijās, kurām nav savas pārvaldes, un visās teritorijās, kas vēl nav kļuvušas neatkarīgas, tiek veikti tūlītēji pasākumi, lai nekavējoties bez jebkādiem

nosacījumiem un atrunām nodotu visu varu šo teritoriju tautām atbilstoši to gribai un brīvi izteiktajām vēlmēm", un ka "visām valstīm godprātīgi un stingi ir jāievēro ANO statūtu noteikumi, ņemot vērā vienlīdzību, neiejaukšanos valstu iekšējās lietās un visu tautu suverēnās tiesības un teritoriālo integritāti".

3 Rietumsahāra ir teritorija Āfrikas ziemeļrietumos, kuru XIX gadsimta beigās kolonizēja Spānijas Karaliste un kura dienā, kad tika pieņemta Rezolūcija 1514 (XV), bija kļuvusi par Spānijas provinci. 1963. gadā ANO iekļāva Rietumsahāru "Provizoriskajā to teritoriju sarakstā, uz kurām attiecas Deklarācija par neatkarības piešķiršanu koloniālajām zemēm un tautām [Ģenerālās asamblejas Rezolūcija 1514 (XV)]" kā teritoriju, kurai nav savas pārvaldes un kuru administrē Spānijas Karaliste, Sanfrancisko 1945. gada 26. jūnijā parakstīto ANO statūtu 73. panta izpratnē, un tā aizvien atrodas šajā teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, sarakstā, ko izveidojis ANO ģenerālsekretārs, pamatojoties uz informāciju, kura sniegta saskaņā ar šo statūtu 73. panta e) punktu.

4 1966. gada 20. decembrī ANO Ģenerālā asambleja pieņēma Rezolūciju 2229 (XXI) par Ifni un Spānijas Sahāras jautājumu, kurā tā "no jauna apstiprin[āja] Spānijas Sahāras [..] tautas neatņemamās tiesības uz pašnoteikšanos saskaņā ar Ģenerālās asamblejas Rezolūciju 1514 (XV)" un aicināja Spānijas Karalisti kā pārvaldītājvaru, "cik vien ātri iespējams, izstrādāt referenduma organizēšanas kārtību, kuru varētu rīkot ANO paspārnē, lai ļautu teritorijas pirmiedzīvotājiem brīvi izmantot savas tiesības uz pašnoteikšanos".

5 1970. gada 24. oktobrī ANO Ģenerālā asambleja pieņēma Rezolūciju 2625 (XXV), ar kuru tā apstiprināja "Deklarāciju par starptautisko tiesību principiem, kas attiecas uz draudzīgām attiecībām un sadarbību starp valstīm saskaņā ar ANO statūtiem", kuras teksts ir pievienots pielikumā minētajai rezolūcijai. Šajā deklarācijā ir "svinīgi pasludināts" it īpaši "tautu līdztiesības un pašnoteikšanās princips". Attiecībā uz šo principu tā noteica:

"Saskaņā ar tautu līdztiesības un pašnoteikšanās principu, kas ir nostiprināts Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtos, visām tautām ir tiesības brīvi un bez ārējas iejaukšanās noteikt savu politisko statusu un īstenot savu ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību, un visām valstīm ir pienākums respektēt šīs tiesības atbilstoši statūtu noteikumiem.

[..]

Suverēnas un neatkarīgas valsts dibināšana, brīvas asociācijas izveide vai integrācija neatkarīgā valstī vai pavisam cita politiskā statusa iegūšana, kas notikusi ar tautas veiktu brīvu izvēli, ir līdzekļi, kā šī tauta var īstenot savas tiesības uz pašnoteikšanos.

[..]

Kolonijas teritorijai vai citai teritorijai, kurai nav savas pārvaldes, atbilstīgi ANO statūtiem ir patstāvīgs un atšķirīgs statuss no tās valsts teritorijas statusa, kura šo teritoriju pārvalda; šis patstāvīgais un atšķirīgais statuss saskaņā ar minētajiem statūtiem pastāv tik ilgi, kamēr tās kolonijas vai teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, tauta atbilstoši ANO statūtiem, it īpaši to mērķiem un principiem, neīsteno tiesības uz pašnoteikšanos."

6 *Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et du Rio de oro* (*Front Polisario*) ir organizācija, kas dibināta 1973. gada 10. maijā Rietumsahārā. Tās statūtu 1. pantā tā ir definēta kā "nacionālās atbrīvošanās kustība", kuras locekļi "cīnās par Rietumsahāras tautas pilnīgu neatkarību un suverenitātes atgūšanu visā Sahravi Arābu Demokrātiskās Republikas teritorijā".

7 1974. gada 20. augustā Spānijas Karaliste informēja ANO par to, ka tā piedāvā ANO vadībā organizēt referendumu Rietumsahārā.

8 1974. gada 13. decembrī ANO Ģenerālā asambleja pieņēma Rezolūciju 3292 (XXIX), ar kuru tā it īpaši nolēma lūgt Starptautiskajai Tiesai (ST) konsultatīvu atzinumu par šādiem jautājumiem:

"I. Vai Rietumsahāra (*Rio de Oro* un *Sakiet el Hamra*) brīdī, kad to kolonizēja Spānija, bija bezsaimnieka teritorija (*terra nullius*)?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša:

II. Kādas bija šīs teritorijas juridiskās saiknes ar Marokas Karalisti un Mauritānijas kopienu?"

9 1975. gada 16. oktobrī ST sniedza konsultatīvo atzinumu (skat. Rietumsahāra, konsultatīvais atzinums, ST, Krājums, 1975, 12. lpp.; turpmāk tekstā – "konsultatīvais atzinums par Rietumsahāru"). Šā atzinuma 162. punktā tā uzskatīja:

"Fakti un informācija, kas darīti zināmi Tiesai, liecina, ka Spānijas kolonizācijas laikā ir pastāvējušas juridiskas lojalitātes saites starp Marokas sultānu un dažām ciltīm, kas apdzīvoja Rietumsahāras teritoriju. Tāpat tie liecina par tiesību pastāvēšanu, tostarp noteiktām tiesībām saistībā ar zemi, kas veidoja juridiskās saiknes starp Mauritānijas kopienu, kā to saprot Tiesa, un Rietumsahāras teritoriju. Turpretī Tiesa secina, ka ne fakti, ne informācija, kas tikuši tai darīti zināmi, neļauj konstatēt nekādu teritoriālās suverenitātes saikni starp Rietumsahāras teritoriju, no vienas puses, un Marokas Karalisti vai Mauritānijas kopienu, no otras puses. Tādējādi Tiesa nav konstatējusi tādu juridisko saikņu esamību, kas varētu grozīt [ANO Ģenerālās asamblejas] Rezolūcijas 1514 (XV) piemērošanu attiecībā uz Rietumsahāras dekolonizāciju, it īpaši attiecībā uz pašnoteikšanās principa piemērošanu, pateicoties teritorijas iedzīvotāju brīvas un autentiskas gribas izpausmei."

10 Konsultatīvā atzinuma par Rietumsahāru 163. punktā ST it īpaši norādīja:

"Attiecībā uz I jautājumu [Tiesa uzskata] [..], ka Rietumsahāra (*Rio de Oro* un *Sakiet el Hamra*) nebija bezsaimnieka teritorija (*terra nullius*) brīdī, kad to kolonizēja Spānija; [..] attiecībā uz II jautājumu [..] – ka šai teritorijai ar Marokas Karalisti bija juridiskās saiknes, kam bija šā atzinuma 162. punktā minētās pazīmes, [un] ka šai teritorijai ar Mauritānijas kopienu bija juridiskās saiknes, kam bija šā atzinuma 162. punktā minētās pazīmes."

11 Marokas karalis savā runā, ko viņš teica konsultatīvā atzinuma par Rietumsahāru publicēšanas dienā, apgalvoja, ka "visa pasaule ir atzinusi, ka [Rietum]sahāra pieder" Marokas Karalistei un ka tai "pienākas mierīgā ceļā pārņemt šo teritoriju", aicinot šim nolūkam organizēt gājienu.

12 1975. gada 22. oktobrī ANO Drošības padome, kurā bija vērsusies Spānijas Karaliste, pieņēma Rezolūciju 377 (1975), kurā tā "lūdz[a] [ANO] ģenerālsekretāru nekavējoties uzsākt apspriešanos ar iesaistītajām un ieinteresētajām pusēm" un "aicin[āja] [šīs pēdējās] rīkoties savaldīgi un atturīgi". 1975. gada 2. novembrī tā pieņēma Rezolūciju 379 (1975), kurā tā "neatlaidīgi lūdz[a]

visas iesaistītās un ieinteresētās puses izvairīties no jebkādas vienpusējas darbības vai citām darbībām, kas varētu vēl vairāk palielināt spriedzi reģionā", un "lūdz[a] ģenerālsekretāru turpināt un pastiprināt apspriešanos". 1975. gada 6. novembrī pēc Marokas karaļa paziņotā gājiena uzsākšanas, kurā pulcējās 350 000 cilvēku, un pēc tam, kad šie cilvēki šķērsoja robežu starp Marokas karalisti un Rietumsahāru, ANO drošības padome pieņēma Rezolūciju 380 (1975), kurā tā it īpaši "iz[teica] nožēlu par [šā] gājiena rīkošanu" un "piepras[īja] Marokas [Karalistei] nekavējoties atsaukt visus [minētā] gājiena dalībniekus no Rietumsahāras teritorijas".

13 1976. gada 26. februārī Spānijas Karaliste informēja ANO ģenerālsekretāru par to, ka no šā datuma tā pārtrauc savu klātbūtni Rietumsahārā un ka tā sevi uzskata par atbrīvotu no jebkādas starptautiskas atbildības par šīs teritorijas pārvaldīšanu. Teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, sarakstā, kas minēts šā sprieduma 3. punktā, attiecībā uz Rietumsahāru ir atsauce uz šo paziņojumu, kas ir atkārtots zemsvītras piezīmē.

14 Starplaikā šajā reģionā izcēlās bruņots konflikts starp Marokas Karalisti, Mauritānijas Islāma Republiku un *Front Polisario*. Daļa Rietumsahāras iedzīvotāju bēga no šā konflikta un atrada patvērumu Alžīrijas teritorijā, netālu no robežas ar Rietumsahāru ierīkotās nometnēs.

15 1976. gada 14. aprīlī Marokas Karaliste noslēdza līgumu ar Mauritānijas Islāma Republiku par Rietumsahāras teritorijas sadalīšanu un anektēja to daļu šīs teritorijas, kura tai tika piešķirta ar šo līgumu. Mauritānijas Islāma Republika 1979. gada 10. augustā noslēdza miera nolīgumu ar *Front Polisario*, saskaņā ar kuru tā atteicās no jebkādām teritoriālajām pretenzijām uz Rietumsahāru. Marokas Karaliste pārņēma kontroli teritorijā, ko bija atstājuši Mauritānijas spēki, un īstenoja aneksiju.

16 1979. gada 21. novembrī ANO Ģenerālā asambleja pieņēma Rezolūciju 34/37 par Rietumsahāras jautājumu, kurā tā "no jauna apliecin[āja] Rietumsahāras tautas neatņemamās tiesības uz pašnoteikšanos un neatkarību saskaņā ar [ANO] statūtiem [..] un [tās] Rezolūcijas 1514 (XV) mērķiem", tā "pau[da] dziļu nožēlu par situācijas pasliktināšanos, kas ir sekas Marokas ilgstošajai Rietumsahāras okupācijai", "neatlaidīgi lūdz[a] Maroku arī iesaistīties miera procesa attīstībā un pārtraukt Rietumsahāras teritorijas okupāciju" un "šajā ziņā ie[teica], lai [*Front Polisario*], kas pārstāv Rietumsahāras tautu, pilnībā piedal[ās] visos Rietumsahāras jautājuma taisnīga, ilgtspējīga un galīga politiska risinājuma meklējumos atbilstīgi [ANO] rezolūcijām un deklarācijām". Šai rezolūcijai sekoja 1980. gada 11. novembra Rezolūcija 35/19, kuras 10. punktā Ģenerālā asambleja "neatlaidīgi lūdz[a] [..] Maroku un [*Front Polisario*], kas pārstāv Rietumsahāras tautu, uzsākt tiešas sarunas nolūkā panākt galīgu Rietumsahāras jautājuma noregulējumu".

17 Konflikts starp Marokas Karalisti un *Front Polisario* turpinājās, līdz 1988. gada 30. augustā puses principā piekrita noregulējuma priekšlikumiem, kurus tostarp izteica ANO ģenerālsekretārs un kuri it īpaši paredzēja uguns pārtraukšanas pasludināšanu, kā arī pašnoteikšanās referenduma organizēšanu, ko kontrolētu ANO.

18 1990. gada 27. jūnijā ANO Drošības padome pieņēma Rezolūciju 658 (1990); tajā tā "apstiprin[āja] [ANO] ģenerālsekretāra ziņojumu, kurā ietverti [..] [šā sprieduma 17. punktā minētie] noregulējuma priekšlikumi, kā arī [to īstenošanas] plāna apraksts", un "lūdz[a] abas puses pilnā mērā sadarboties ar [ANO] ģenerālsekretāru un amatā esošo Āfrikas vienotības organizācijas valstu un valdību vadītāju konferences priekšsēdētāju centienos, kurus tie īsteno nolūkā panākt

ātru Rietumsahāras jautājuma noregulējumu". 1991. gada 29. aprīlī Drošības padome pieņēma Rezolūciju 690 (1991), ar ko tika izveidota ANO misija referenduma organizēšanai Rietumsahārā (*Minurso*).

19 1995. gada 6. decembrī ANO Ģenerālā asambleja pieņēma Rezolūciju 50/33 "Ārvalstu, ekonomisko un citu interešu darbības, kas neļauj piemērot Deklarāciju par neatkarības piešķiršanu koloniālajām zemēm un tautām teritorijās, kurās pastāv koloniāla kundzība", kurā tā it īpaši "no jauna apstiprin[āja] koloniālo teritoriju vai tādu teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, tautu neatsavināmas tiesības uz pašnoteikšanos, neatkarību un dabas resursu izmantošanu to teritorijās, kā arī to tiesības izmantot šos resursus savās interesēs", "apstiprin[āja] to ārvalstnieku ekonomisko ieguldījumu, kas veikti sadarbībā ar teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, iedzīvotājiem un kas atbilst viņu vēlmēm, lai sniegtu derīgu ieguldījumu teritoriju sociāli ekonomiskajā attīstībā, vērtību", "no jauna paziņ[oja], ka koloniālo teritoriju vai tādu teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, jūras resursu un citu dabas resursu negatīva izmantošana un piesavināšanās no ārvalstu ekonomisko interešu puses, pārkāpjot atbilstīgās [ANO] rezolūcijas, kaitē šo teritoriju integritātei un labklājībai", un "aicin[āja] visas valdības un ANO struktūras nodrošināt, lai koloniālo teritoriju vai tādu teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, iedzīvotāju suverēnā vara pār to dabas resursiem tiek pilnībā ievērota un aizsargāta".

20 Šajā dienā, neraugoties uz sarunām un apspriedēm, kas tika organizētas ANO vadībā, puses nevienojās par Rietumsahāras situācijas noregulējumu. Marokas Karaliste kontrolē lielāko Rietumsahāras teritorijas daļu, savukārt *Front Polisario* kontrolē tās otru daļu, un abas šīs zonas ir atdalītas ar smilšu sienu, kuru ir uzcēlusi un kontrolē Marokas armija. Liels skaits bēgļu no šīs teritorijas joprojām dzīvo netālu no Rietumsahāras Alžīrijā izvietotās nometnēs, kuras pārvalda *Front Polisario*.

B. Asociācijas nolīgums un 2006. gada zivsaimniecības nolīgums

1. Asociācijas nolīgums

21 2000. gada 1. martā stājās spēkā Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgums par asociācijas izveidi starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Marokas Karalisti, no otras puses, kas parakstīts Briselē 1996. gada 26. februārī (OV 2000, L 70, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "asociācijas nolīgums").

22 Asociācijas nolīguma 1. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ar šo tiek izveidota asociācija starp Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Maroku, no otras puses."

23 Asociācijas nolīguma 94. pantā ir noteikts:

"Šo nolīgumu piemēro, no vienas puses, teritorijās, kurās piemēro Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un Eiropas Ogļu un tērauda kopienas dibināšanas līgumu, saskaņā ar nosacījumiem, ko paredz minētie Līgumi, un, no otras puses, Marokas Karalistes teritorijā."

24 Saistībā ar asociācijas nolīgumu un piemērojot tā 16. pantu, 2010. gada 13. decembrī Briselē (Beļģija) Eiropas Savienība un Marokas Karaliste parakstīja nolīgumu vēstuļu apmaiņas veidā par savstarpējiem liberalizācijas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktiem,

pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem, zivīm un zivsaimniecības produktiem, 1., 2. un 3. protokola un šo protokolu pielikumu aizstāšanu un grozījumiem Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgumā, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Marokas Karalisti, no otras puses (OV 2012, L 241, 4. lpp.; turpmāk tekstā – "liberalizācijas nolīgums"). 2012. gada 8. martā Eiropas Savienības Padome pieņēma Lēmumu 2012/497/ES par liberalizācijas nolīguma noslēgšanu (OV 2012, L 241, 2. lpp.).

2. 2006. gada zivsaimniecības nolīgums

25 2006. gada 22. maijā Padome pieņēma Regulu (EK) Nr. 764/2006 par to, lai noslēgtu Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Marokas Karalisti (OV 2006, L 141, 1. lpp.). Šīs regulas 1. pantā ir paredzēts: "Ar šo Kopienas vārdā apstiprina Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Marokas Karalisti."

26 Kā izriet no tā preambulas un 1. un 3. panta, ar Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Marokas Karalisti (turpmāk tekstā – "2006. gada zivsaimniecības nolīgums") tiecās stiprināt sadarbības attiecības starp Savienību un Marokas Karalisti, tostarp Asociācijas nolīguma ietvaros zivsaimniecības nozarē izveidojot partnerību, kas paredzēta, lai veicinātu atbildīgu zveju Marokas zvejas zonās un lai efektīvi īstenotu Marokas zivsaimniecības politiku. Šim nolūkam ar šo nolīgumu tostarp tika ieviesti noteikumi par ekonomisko, finansiālo, tehnisko un zinātnisko sadarbību starp līgumslēdzējām pusēm, par kuģu, kas kuģo ar dalībvalstu karogiem, piekļuves Marokas zvejas zonām nosacījumiem, kā arī zivsaimniecības kontroles kārtību šajās zonās.

27 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 11. pantā bija noteikts, ka tas attiecībā uz Marokas Karalisti ir piemērojams "Marokas teritorijai un Marokas jurisdikcijā esošo ūdeņu teritorijai". Turklāt šā nolīguma 2. panta a) punktā bija precizēts, ka šajā nolīgumā, tam pievienotajā protokolā, kā arī pielikumā jēdziens "Marokas zvejas zona" ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz "ūdeņi[em], uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija".

28 Saskaņā ar 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 17. pantu tas stājās spēkā 2007. gada 28. februārī (OV 2007, L 78, 31. lpp.).

29 Protokolu, ar kuru sākotnēji papildināja 2006. gada zivsaimniecības nolīgumu, aizstāja ar citu protokolu, kam savukārt 2013. gadā sekoja 2013. gada 18. novembrī Briselē parakstīts jauns protokols, kas Savienības vārdā tika apstiprināts ar Padomes Lēmumu 2013/785/ES (2013. gada 16. decembris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu protokolu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti, ar kuru nosaka zvejas iespējas un finansiālo ieguldījumu, kas paredzēts Partnerattiecību nolīgumā zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti (OV 2013, L 349, 1. lpp.), kas stājās spēkā 2014. gada 15. jūlijā (OV 2014, L 228, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "2013. gada protokols").

30 Saskaņā ar 2013. gada protokola 1. pantu tas "sekmē[ja] asociācijas nolīguma vispārīgo mērķu sasniegšanu un tiec[ā]s nodrošināt zivsaimniecības resursu dzīvotspēju ekoloģiskā, ekonomiskā un sociālā aspektā".

C. Strīdi, kas saistīti ar asociācijas nolīgumu

1. Lietas T-512/12 un C-104/16 P

31 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 19. novembrī un kas reģistrēts ar numuru T-512/12, prasītāja *Front Polisario* cēla prasību atcelt Lēmumu 2012/497 (spriedums, 2016. gada 21. decembris, Padome/*Front Polisario*, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 38. punkts; turpmāk tekstā – "spriedums Padome/*Front Polisario*").

32 Prasības pieteikuma minētajā lietā atbalstam prasītāja it īpaši bija apgalvojusi, ka Padome nav izpildījusi vairākus pienākumus attiecībā uz starptautiskajām tiesībām, jo tā ar Lēmumu 2012/497 bija apstiprinājusi liberalizācijas nolīguma piemērošanu Rietumsahāras teritorijā (spriedums Padome/*Front Polisario*, 44. punkts).

33 Ar 2015. gada 10. decembra spriedumu *Front Polisario*/Padome (T-512/12, EU:T:2015:953) Vispārējā tiesa atcēla Lēmumu 2012/497, ciktāl ar to bija apstiprināta liberalizācijas nolīguma piemērošana Rietumsahārā, jo Padome nebija izpildījusi savu pienākumu pirms Lēmuma 2012/497 pieņemšanas izvērtēt visus konkrētā gadījuma apstākļus, nepārbaudīdama, vai to šīs teritorijas izcelsmes produktu ražošana, kuri eksportēti uz Savienību, nenodara kaitējumu minētās teritorijas iedzīvotājiem un nav saistīta ar viņu pamattiesību pārkāpumu (spriedums Padome/*Front Polisario*, 47. un 48. punkts).

34 2016. gada 19. februārī Padome iesniedza apelācijas sūdzību par 2015. gada 10. decembra spriedumu *Front Polisario*/Padome (T-512/12, EU:T:2015:953).

35 Ar spriedumu Padome/*Front Polisario*, spriežot par Padomes apelācijas sūdzību, Tiesa atcēla 2015. gada 10. decembra spriedumu *Front Polisario*/Padome (T-512/12, EU:T:2015:953) un noraidīja prasītājas prasību Vispārējā tiesā kā nepieņemamu.

36 Šajā ziņā, pirmām kārtām, Tiesa apmierināja apelācijas sūdzības otro pamatu attiecībā uz Vispārējās tiesas pieļautu tiesību kļūdu, analizējot prasītājas *locus standi*, un it īpaši iebildumu par to, ka Vispārējā tiesa bija kļūdaini uzskatījusi, ka liberalizācijas nolīgums ir piemērojams Rietumsahārai (spriedums Padome/*Front Polisario*, 126. punkts).

37 Pirmkārt, Tiesa uzskatīja, ka saskaņā ar pašnoteikšanās principu, kas piemērojams Savienības un Marokas Karalistes attiecībās, Rietumsahārai – teritorijai, kurai nav savas pārvaldes, ANO statūtu 73. panta izpratnē – ir patstāvīgs un atšķirīgs statuss salīdzinājumā ar jebkuru citu valsti, tostarp Marokas Karalisti. Tiesa no tā secināja, ka jēdzienu "Marokas Karalistes teritorija", kas minēts asociācijas nolīguma 94. pantā, nevar interpretēt tādējādi, ka Rietumsahāra ietilpst šī nolīguma teritoriālās piemērošanas jomā (spriedums Padome/*Front Polisario*, 86.–93. punkts).

38 Otrkārt, Tiesa uzskatīja, ka ir arī jāņem vērā 1969. gada 23. maija Vīnes Konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām (*Recueil des traités des Nations unies*, 1155. sēj., 331. lpp.; turpmāk tekstā – "Vīnes konvencija") 29. pantā kodificētā paražu tiesību norma, saskaņā ar kuru, ja no līguma neizriet un nav noteikts citādi, līgums ir saistošs katram dalībniekam visā tā teritorijā. Tiesa secināja, ka arī šai paražu tiesību normai pretrunā ir uzskatīt, ka Rietumsahāra ietilpst asociācijas nolīguma piemērošanas jomā. Tomēr tā konstatēja, ka no minētās paražu tiesību normas arī izriet, ka līgums atkāpes ceļā var saistīt valsti ar citu teritoriju, ja šāds nodoms izriet no šī līguma vai ir paredzēts citur (spriedums Padome/*Front Polisario*, 94.–98. punkts).

39 Treškārt, Tiesa uzskatīja, ka ir jāņem vērā arī vispārējais starptautisko tiesību princips par līgumu relatīvo iedarbību, jo, ņemot vērā to, ka Rietumsahāras tauta ir asociācijas nolīguma "trešā valsts" šā principa izpratnē, to var ietekmēt šā nolīguma īstenošana gadījumā, ja Rietumsahāras teritorija tiek iekļauta minētā nolīguma piemērošanas jomā, un tai ir jāpiekrīt šādai īstenošanai. Tā kā nekāda piekrišana nebija pausta, Tiesa no tā secināja, ka ir pretrunā līgumu relatīvās iedarbības principam uzskatīt, ka Rietumsahāras teritorija ietilpst asociācijas nolīguma piemērošanas jomā (spriedums Padome/*Front Polisario*, 100.–107. punkts).

40 Ceturtkārt, konstatējusi, ka liberalizācijas nolīgums ir jāuzskata par asociācijas nolīgumam pakārtotu līgumu, Tiesa no tā secināja, ka liberalizācijas nolīgumu nevar uzskatīt par tādu, kas ir piemērojams Rietumsahāras teritorijai, un tādējādi tajā nav nepieciešama klauzula par šīs piemērošanas izslēgšanu. Tiesas ieskatā, Padomes un Eiropas Komisijas prakse pēc asociācijas nolīguma noslēgšanas nevar likt apšaubīt šo analīzi; tas nozīmē, ka ir jāatzīst, ka Savienība ir plānojusi īstenot asociācijas nolīgumu un liberalizācijas nolīgumu pretēji pašnoteikšanās un līgumu relatīvas iedarbības principiem un tātad veidā, kas nav saderīgs ar līgumu godprātīgas izpildes principu (spriedums Padome/*Front Polisario*, 110.–125. punkts).

41 Otrām kārtām, Tiesa pieņēma galīgo nolēmumu lietā. It īpaši Tiesa nosprieda, ka, ņemot vērā to, ka liberalizācijas nolīgums ir jāinterpretē saskaņā ar atbilstošajiem starptautisko tiesību noteikumiem, kas piemērojami attiecībām starp Savienību un Marokas Karalisti, tādējādi, ka tas nav piemērojams Rietumsahāras teritorijai, katrā ziņā, ņemot vērā prasītājas izvirzītos argumentus, nevar uzskatīt, ka tai ir *locus standi*, lai atceltu Lēmumu 2012/497, nepastāvot nepieciešamībai izvērtēt pārējos Padomes un Komisijas izvirzītos nepieņemamības pamatus (spriedums Padome/*Front Polisario*, 128.–134. punkts).

2. Lieta C-266/16

42 Ar 2016. gada 27. aprīļa lēmumu *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Administrative Court*) (Augstā Karaliskā tiesa (Anglija un Velsa), Karaļnama kompetences lietu departaments (Administratīvā tiesa), Apvienotā Karaliste) uzdeva Tiesai prejudiciālus jautājumus par spēkā esamību 2006. gada zivsaimniecības nolīgumam, kā tas apstiprināts un īstenots ar Regulu Nr. 764/2006, ar Lēmumu 2013/785 un ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1270/2013 (2013. gada 15. novembris) par zvejas iespēju iedalīšanu atbilstīgi Protokolam starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti, ar kuru nosaka zvejas iespējas un finansiālo ieguldījumu, kas paredzēts Partnerattiecību nolīgumā zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti (OV 2013, L 328, 40. lpp.) (spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Western Sahara Campaign UK*, C-266/16, EU:C:2018:118, 1. punkts; turpmāk tekstā – "spriedums *Western Sahara Campaign UK*").

43 Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlējās noskaidrot, vai apstāklis, ka Rietumsahāras teritorijai piegulošo ūdeņu resursi varēja tikt iegūti atbilstoši 2006. gada zivsaimniecības nolīgumam un 2013. gada protokolam, izraisa Regulas Nr. 764/2006, Lēmuma 2013/785 un Regulas Nr. 1270/2013 spēkā neesamību, ņemot vērā LES 3. panta 5. punktu. Ar otro prejudiciālo jautājumu šī pati iesniedzējtiesa būtībā jautāja, vai tāds lietas dalībnieks, kuram atbilstoši valsts tiesībām ir *locus standi*, kā prasītāja pamatlietā, ir tiesīgs apstrīdēt minētā nolīguma un protokola noslēgšanas un īstenošanas aktu spēkā esamību tādēļ, ka Savienība ir pārkāpusi starptautiskās tiesības (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 41., 54. un 86. punkts).

44 Šajā ziņā, pirmkārt, sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 59. punktā Tiesa norādīja, ka no 2006. gada zivsaimniecības nolīguma preambulas pirmās daļas izriet, ka ar šo nolīgumu tiek konkretizēta Savienības un Marokas Karalistes kopējā griba stiprināt ciešās sadarbības attiecības, kuras tās ir izveidojušas citastarp ar asociācijas nolīgumu, un ka tādējādi 2006. gada zivsaimniecības nolīgums ietilpst konvencionālajā kopumā, kas izriet no asociācijas nolīguma. Ņemot vērā šā konvencionālā kopuma pastāvēšanu, Tiesa uzskatīja, ka 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 11. pantā ietvertais jēdziens "Marokas teritorija" ir jāsaprot tāpat kā asociācijas nolīguma 94. pantā ietvertais jēdziens "Marokas Karalistes teritorija" (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 61. punkts).

45 Tiesa atgādināja, ka – saskaņā ar to, ko tā bija noteikusi spriedumā Padome/*Front Polisario* – jēdziens "Marokas Karalistes teritorija" ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz ģeogrāfisko telpu, kurā Marokas Karaliste īsteno visas savas pilnvaras, kas starptautiskajās tiesībās atzītas suverēnām vienībām, izslēdzot jebkuru citu tādu teritoriju kā Rietumsahāras teritorija, un ka šīs pēdējās iekļaušana asociācijas nolīguma piemērošanas jomā pārkāptu pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu, kas piemērojami attiecībās starp Savienību un Marokas Karalisti. Tiesa no tā secināja, ka Rietumsahāras teritorija neietilpst jēdzienā "Marokas teritorija" 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 11. panta izpratnē (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 62.–64. punkts).

46 Otrkārt, interpretējot vārdu salikumu "ūdeņi, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija", Tiesa norādīja, ka no Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas, kas noslēgta 1982. gada 10. decembrī Montegobejā (turpmāk tekstā – "Jūras tiesību konvencija"), 2. panta 1. punkta un 55. un 56. panta izriet, ka ūdeņi, kuros piekrastes valstij ir tiesības īstenot savu suverenitāti vai jurisdikciju, ir tikai tās teritorijai piegulošie ūdeņi, kas pieder pie tās teritoriālās jūras vai tās ekskluzīvās ekonomiskās zonas (EEZ). Līdz ar to, ņemot vērā, ka Rietumsahāras teritorija nav Marokas Karalistes teritorijas daļa, Tiesa no tā secināja, ka Rietumsahāras teritorijai piegulošie ūdeņi neietilpst 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 2. panta a) punktā minētajā Marokas zvejas zonā (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 65.–69. punkts).

47 Treškārt, Tiesa precizēja, ka būtu pretrunā pašnoteikšanās principam un līgumu relatīvās iedarbības principam, ja atbilstoši 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 2. panta a) punktā minētajiem "ūdeņ[iem], uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības", Rietumsahāras teritorijai tieši piegulošie ūdeņi tiktu iekļauti šā nolīguma piemērošanas jomā (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 71. punkts).

48 Ceturtkārt, runājot par 2006. gada zivsaimniecības nolīguma 2. panta a) punktā minēto vārdu salikumu "ūdeņi, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes [..] jurisdikcija", Tiesa norādīja, ka Padome un Komisija it īpaši ir paredzējušas, ka Marokas Karaliste var tikt uzskatīta par "*de facto* pārvaldītājvaru" vai Rietumsahāras teritorijas okupētājvaru un ka šāda kvalifikācija var būt būtiska [atbilstīga], nosakot 2006. gada zivsaimniecības nolīguma piemērošanas jomu. Tiesa norādīja, ka, pat nepastāvot vajadzībai izvērtēt, vai 2006. gada zivsaimniecības nolīguma līgumslēdzēju pušu iespējamais kopējais nodoms piešķirt šim vārdu salikumam īpašu nozīmi, lai ņemtu vērā šādus apstākļus, atbilstu Savienībai saistošajiem starptautisko tiesību noteikumiem, šāds kopējs nodoms katrā ziņā nevarēja tikt konstatēts šajā lietā, jo Marokas Karaliste bija kategoriski izslēgusi, ka tā būtu Rietumsahāras teritorijas okupētājvara vai pārvaldītājvara (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 72. punkts).

49 Piektkārt, runājot par 2013. gada protokola teritoriālās piemērošanas jomu, Tiesa konstatēja, ka vārdu salikums "Marokas zvejas zona" ir lietots gan 2006. gada zivsaimniecības nolīgumā, gan 2013. gada protokolā, kura teritoriālo piemērojamību tas noteica. Tiesa uzskatīja, ka šis vārdu salikums ir jāsaprot kā tāds, kas atsaucas uz ūdeņiem, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija, un ka līdz ar to tas neietver Rietumsahāras teritorijai piegulošos ūdeņus (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 75.–79. punkts).

50 Sestkārt, Tiesa konstatēja, ka bāzlīnijas un Marokas zvejas zonas ģeogrāfiskās koordinātas, kas minētas 2013. gada protokola normās, tika paziņotas tikai 2014. gada 16. jūlijā. Ņemot vērā, ka 2013. gada protokols stājās spēkā 2014. gada 15. jūlijā, Tiesa no tā secināja, ka šīs ģeogrāfiskās koordinātas nav tā protokola teksta daļa, par kuru ir vienojušās tā puses. Katrā ziņā, Tiesas ieskatā, pat ja minētās ģeogrāfiskās koordinātas būtu tikušas paziņotas pirms 2013. gada protokola stāšanās spēkā, tās nekādi nebūtu likušas apšaubīt vārdu salikuma "Marokas zvejas zona" interpretāciju, ko tā bija izmantojusi sava sprieduma 79. punktā, un paplašināt šā protokola piemērošanas jomu, tajā ietverot Rietumsahāras teritorijai piegulošos ūdeņus (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 80.–82. punkts).

51 Šajos apstākļos Tiesa uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēja – ņemot vērā to, ka ne 2006. gada zivsaimniecības nolīgums, ne 2013. gada protokols nebija piemērojams Rietumsahāras teritorijai piegulošajiem ūdeņiem, vērtējot šo jautājumu, netika atklāts neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt šo nolīgumu noslēgšanas aktu spēkā esamību, ņemot vērā LES 3. panta 5. punktu. Ņemot vērā šo atbildi uz pirmo jautājumu, Tiesa uzskatīja, ka uz otro prejudiciālo jautājumu nav jāatbild (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 85.–87. punkts).

3. Rīkojumi lietās T-180/14, T-275/18 un T-376/18

52 Ar 2018. gada 19. jūlija rīkojumu *Front Polisario*/Padome (T-180/14, nav publicēts, EU:T:2018:496), 2018. gada 30. novembra rīkojumu *Front Polisario*/Padome (T-275/18, nav publicēts, EU:T:2018:869) un 2019. gada 8. februāra rīkojumu *Front Polisario*/Padome (T-376/18, nav publicēts, EU:T:2019:77) Vispārējā tiesa noraidīja kā nepieņemamas prasītājas prasības, kas bija vērstas pret Padomes tiesību aktiem attiecībā uz dažādu Savienības un Marokas Karalistes starptautisko nolīgumu noslēgšanu un grozījumiem.

53 It īpaši divos pirmajos šā sprieduma 52. punktā minētajos rīkojumos Vispārējā tiesa balstījās uz spriedumiem Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, konstatējot prasītājas *locus standi* neesamību, jo strīdīgie nolīgumi nav piemērojami Rietumsahārai un tai piegulošajiem ūdeņiem (rīkojumi, 2018. gada 19. jūlijs, *Front Polisario*/Padome, T-180/14, nav publicēts, EU:T:2018:496, 69.–71. punkts, un 2018. gada 30. novembris, *Front Polisario*/Padome, T-275/18, nav publicēts, EU:T:2018:869, 41. un 42. punkts).

54 Trešajā no šā sprieduma 52. punktā minētajiem rīkojumiem Vispārējā tiesa uzskatīja, ka saskaņā ar LESD 218. panta 3. un 4. punktu Padomes 2018. gada 16. aprīļa lēmuma par atļauju uzsākt sarunas ar Marokas Karalisti, lai grozītu starp Eiropas Kopienu un Marokas Karalisti noslēgto partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē un noslēgtu protokolu par minētā nolīguma īstenošanu, mērķis bija vienīgi izvirzīt Savienības sarunu vadītāju vai sarunu grupas vadītāju un sniegt tiem norādījumus. Tātad runa bija par tiesību aktu, kas rada tiesiskās sekas vienīgi Savienības attiecībās ar tās dalībvalstīm, kā arī attiecībās starp Savienības iestādēm. Vispārējā tiesa no tā secināja, ka šis lēmums neietekmē prasītājas tiesisko stāvokli un tātad nevar uzskatīt, ka minētais lēmums tieši skar prasītāju (rīkojums, 2019. gada 8. februāris, *Front Polisario* /Padome (T-376/18, nav publicēts, EU:T:2019:77, 28. un 29. punkts).

D. Apstrīdētais lēmums un strīdīgais nolīgums

55 Pēc sprieduma *Western Sahara Campaign UK* Padome ar 2018. gada 16. aprīļa lēmumu pilnvaroja Komisiju sākt sarunas ar Marokas Karalisti nolūkā veikt grozījumus 2006. gada zivsaimniecības nolīgumā un it īpaši iekļaut šā nolīguma piemērošanas jomā Rietumsahāras teritorijai piegulošos ūdeņus.

56 2018. gada 24. jūlijā šo sarunu rezultātā tika parafēts jauns ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgums starp Savienību un Marokas Karalisti, jauns šā nolīguma īstenošanas protokols, tostarp minētā protokola pielikums un papildinājumi, kā arī aplūkojamajam nolīgumam pievienotā vēstuļu apmaiņa.

57 2019. gada 14. janvārī Savienība un Marokas Karaliste Briselē parakstīja Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti (turpmāk tekstā – "zivsaimniecības nolīgums"), tā īstenošanas protokolu (turpmāk tekstā – "īstenošanas protokols"), kā arī šim nolīgumam pievienoto vēstuļu apmaiņu (turpmāk tekstā – "vēstuļu apmaiņa") (turpmāk tekstā kopā – "strīdīgais nolīgums").

58 2019. gada 4. martā Padome pieņēma Lēmumu (ES) 2019/441 par to, lai noslēgtu Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti, tā īstenošanas protokolu un nolīgumam pievienoto vēstuļu apmaiņu (OV 2019, L 77, 4. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"). Šā lēmuma 1. panta pirmajā daļā ir noteikts: "Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināts [zivsaimniecības] nolīgums [..], [..] īstenošanas protokols un [..] vēstuļu apmaiņa."

59 Saskaņā ar zivsaimniecības nolīguma 17. pantu šis nolīgums, īstenošanas protokols un vēstuļu apmaiņa stājās spēkā 2019. gada 18. jūlijā (OV 2019, L 195, 1. lpp.).

60 Apstrīdētā lēmuma 3.–5. un 7.–12. apsvērumā Padome norāda:

> "(3) Spriedumā Lietā C-266/16, atbildot uz prejudiciālu jautājumu par nolīguma un tā īstenošanas protokola spēkā esību un interpretāciju, Tiesa nosprieda, ka ne nolīgums, ne tā īstenošanas protokols neattiecas uz Rietumsahāras teritorijai piegulošajiem ūdeņiem.
>
> (4) Savienība neskar Apvienoto Nāciju Organizācijas aizgādībā notiekošā politiskā procesa rezultātus par Rietumsahāras galīgo statusu un ir pastāvīgi apliecinājusi savu apņemšanos atrisināt domstarpības Rietumsahārā, kas Apvienoto Nāciju Organizācijā patlaban ir to teritoriju sarakstā, kurām nav savas pārvaldes, un ko pašlaik lielā mērā pārvalda Marokas Karaliste. Tā pilnībā atbalsta Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāra un viņa personiskā sūtņa centienus palīdzēt Pusēm panākt taisnīgu, noturīgu un savstarpēji pieņemamu politisku risinājumu, kas ļautu īstenot Rietumsahāras tautas pašnoteikšanos saskaņā ar vienošanos, kas atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos norādītajiem mērķiem un principiem, kādi noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijās [..].

(5) Savienības flotēm vajadzētu spēt turpināt zvejas darbības, kas tika veiktas kopš nolīguma stāšanās spēkā, un nolīguma piemērošanas joma būtu jānosaka tā, lai tajā iekļautu Rietumsahāras teritorijai piegulošos ūdeņus. Zivsaimniecības partnerattiecību turpināšana ir būtiska arī tādēļ, lai saskaņā ar Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, tostarp cilvēktiesībām, un par labu attiecīgajiem iedzīvotājiem minētā teritorija arī turpmāk varētu gūt labumu no nozares atbalsta, ko nodrošina nolīgums.

[..]

(7) Zivsaimniecības nolīguma mērķis ir ļaut Savienībai un Marokas Karalistei ciešāk sadarboties, lai veicinātu ilgtspējīgas zivsaimniecības politiku, zvejas resursu atbildīgu izmantošanu zivsaimniecības nolīgumā noteiktajā zvejas zonā un atbalstītu Marokas Karalistes pūliņus attīstīt zivsaimniecības nozari, kā arī jūras nozaru ekonomiku. Tādējādi tiek veicināta Savienības nosprausto mērķu sasniegšana saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 21. pantu.

(8) Komisija izvērtēja zivsaimniecības nolīguma iespējamo ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību, jo īpaši attiecībā uz ieguvumiem attiecīgajiem iedzīvotājiem un attiecīgo teritoriju dabas resursu izmantošanu.

(9) Saskaņā ar minēto izvērtējumu ir konstatēts, ka zivsaimniecības nolīgumam vajadzētu būt ļoti izdevīgam attiecīgajiem iedzīvotājiem, ņemot vērā gan pozitīvo sociālekonomisko ietekmi uz šiem iedzīvotājiem, jo īpaši nodarbinātības un ieguldījumu ziņā, gan ietekmi uz zivsaimniecības nozares un zivju produktu apstrādes nozares attīstību.

(10) Tāpat ir konstatēts, ka zivsaimniecības nolīgums ir arī vislabākā garantija Rietumsahārai piegulošo ūdeņu dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, jo zvejas darbības pamatā ir šīs jomas labāko zinātnisko atzinumu un ieteikumu ievērošana, un zvejas darbība tiek atbilstīgi uzraudzīta un kontrolēta.

(11) Ņemot vērā Tiesas spriedumā izklāstītos apsvērumus, Komisija kopā ar Eiropas Ārējās darbības dienestu ir veikusi visus pašreizējā kontekstā pamatotos un iespējamos pasākumus, lai pienācīgā veidā iesaistītu attiecīgos iedzīvotājus nolūkā pārliecināties par viņu piekrišanu. Rietumsahārā un Marokas Karalistē notika plašas apspriedes, un sociāli ekonomisko un politisko aprindu pārstāvji, kas apspriedēs piedalījās, ir skaidri izteikušies par labu zivsaimniecības nolīguma noslēgšanai. Tomēr *Polisario Front* [*Front Polisario*], kā arī dažas citas ieinteresētās personas nepiekrita piedalīties apspriešanās procesā.

(12) Tie, kas nepiekrita piedalīties, noraidīja zivsaimniecības nolīguma un tā īstenošanas protokola piemērošanu Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem, jo būtībā uzskatīja, ka minētie akti apstiprinātu Marokas Karalistes nostāju attiecībā uz Rietumsahāras teritoriju. Taču ne zivsaimniecības nolīguma, ne tā īstenošanas protokola noteikumos nav nekā tāda, kas nozīmē, ka tas atzītu Marokas Karalistes suverenitāti vai suverēnās tiesības pār Rietumsahāru un tai piegulošajiem ūdeņiem. Turklāt Savienība turpinās ar pastiprinātiem centieniem atbalstīt to procesu strīda atrisināšanai miermīlīgā ceļā, kas ir sākts un tiek turpināts Apvienoto Nāciju Organizācijas vadībā."

61 Saskaņā ar zivsaimniecības nolīguma 1. panta h) punktu šajā nolīgumā attiecībā uz "zvejas zonu" piemēro definīciju "Centrālaustrumu Atlantijas ūdeņi, kas atrodas starp 35°47′18″ ziemeļu platuma paralēli un 20°46′13″ ziemeļu platuma paralēli, tostarp piegulošie Rietumsahāras ūdeņi,

kas aptver visus pārvaldības apgabalus". Tāpat ir precizēts, ka "šī definīcija neskars iespējamās sarunas par zvejas zonai blakus esošo piekrastes valstu jūras apgabalu demarkāciju un vispārīgi trešo valstu tiesības".

62 Zivsaimniecības nolīguma 6. panta 1. punktā ir noteikts: "Lai nodrošinātu ilgtspējīgas zvejas tiesisko regulējumu, Savienības kuģi, kas darbojas zvejas zonā, ievēro Marokas normatīvos aktus, kas reglamentē zvejas darbības minētajā zonā, ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi. [..]"

63 Zivsaimniecības nolīguma 12. panta 1.–4. punktā ir noteikts:

"1. Finansiālais ieguldījums ir noteikts protokolā.

2. Finansiālais ieguldījums, kas minēts 1. punktā, ietver:

a) Savienības piešķirtu finansiālu kompensāciju par Savienības kuģu piekļuvi zvejas zonai;

b) nodevas, ko maksā Savienības kuģu īpašnieki;

c) Savienības piešķirtu nozares atbalstu tādas ilgtspējīgas zivsaimniecības politikas un okeānu pārvaldības īstenošanai, uz kuru attiecas gada un daudzgadu programma.

3. Savienības piešķirto finansiālo ieguldījumu maksā katru gadu saskaņā ar protokolu.

4. Puses tiecas nodrošināt šā nolīguma sniegto sociālekonomisko ieguvumu, jo īpaši infrastruktūras, sociālo pamatpakalpojumu, uzņēmumu izveides, profesionālās apmācības un zivsaimniecības nozares attīstības un modernizācijas projektu jomā, taisnīgu ģeogrāfisko un sociālo sadalījumu, lai garantētu, ka tas dod labumu attiecīgo teritoriju iedzīvotājiem proporcionāli zvejas darbībām."

64 Zivsaimniecības nolīguma 13. panta 1. punktā ir noteikts: "Tiek izveidota Apvienotā komiteja, kurā ir Pušu pārstāvji. Tās pienākums ir uzraudzīt šā nolīguma piemērošanu, un tā var pieņemt protokola grozījumus."

65 Zivsaimniecības nolīguma 14. pantā ir noteikts: "Šo nolīgumu piemēro teritorijās, kurās piemēro, no vienas puses, Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību un, no otras puses, šā nolīguma 6. panta 1. punktā minētos normatīvos aktus."

66 Zivsaimniecības nolīguma 16. pantā ir noteikts: "[Īstenošanas] protokols un [..] vēstuļu apmaiņa ir šā nolīguma neatņemama sastāvdaļa [..]."

67 Īstenošanas protokola 6. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Uz zivsaimniecības nolīguma 12. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto finansiālo kompensāciju un zivsaimniecības nolīguma 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajām nodevām attiecas sociālekonomisko ieguvumu taisnīga ģeogrāfiska un sociāla sadale, lai nodrošinātu, ka tā dod labumu attiecīgo teritoriju iedzīvotājiem saskaņā ar zivsaimniecības nolīguma 12. panta 4. punktu.

2. Ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc šā protokola piemērošanas sākuma dienas Marokas Karalistes iestādes paziņo metodi, pēc kuras nosaka 1. punktā minēto ģeogrāfisko un sociālo sadalījumu, un piešķirto summu sadales shēmu, kura jāizskata Apvienotajā komitejā."

68 Īstenošanas protokola 7. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Zivsaimniecības nolīguma 12. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētais nozares atbalsts veicina nozares politikas izstrādi un īstenošanu atbilstīgi nacionālajai zivsaimniecības nozares attīstības stratēģijai.

2. Ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc šā protokola piemērošanas sākuma dienas Apvienotā komiteja vienojas par nozares daudzgadu programmu un sīki izstrādātiem īstenošanas noteikumiem, jo īpaši šādos jautājumos:

a) gada un daudzgadu vadlīnijas par nozares atbalsta īpašās summas izmantošanu atbilstīgi zivsaimniecības nolīguma 12. panta 4. punktam;

[..]."

69 Zivsaimniecības tehnisko datu lapās Nr. 3–6, kas iekļautas īstenošanas protokola 2. papildinājumā, kā attiecīgā pārvaldības apgabala dienvidu robeža ir minēta 20°46′13″ paralēle. Zivsaimniecības tehnisko datu lapā Nr. 6 par rūpniecisko pelaģisko zveju ar pelaģiskajiem vai puspelaģiskajiem traļiem un riņķvadiem ir atsauce ir zvejas kuģiem (traleriem un seineriem), kas nav saldētājkuģi un veic izkraušanu Dahlas ostā.

70 Vēstuļu apmaiņas otrajā daļā ir norādīts:

"Sarunu iznākumā Eiropas Savienība un Marokas Karaliste vienojās par turpmāko:

1. Attiecībā uz Rietumsahāras jautājumu Puses no jauna apstiprina savu atbalstu ANO procesam un ģenerālsekretāra centieniem panākt galīgo politisko risinājumu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principiem un mērķiem un pamatojoties uz Drošības padomes rezolūcijām.

2. Zivsaimniecības nolīgums tiek noslēgts, neskarot attiecīgās nostājas:

– no Eiropas Savienības puses – zivsaimniecības nolīgumā ietvertās atsauces uz Marokas normatīvajiem aktiem neskar tās nostāju attiecībā uz neautonomās teritorijas statusu, kāds ir Rietumsahārai, kurai piegulošos ūdeņus aptver zivsaimniecības nolīguma 1. panta h) punktā definētā zvejas zona, un tās tiesībām uz pašnoteikšanos;

– no Marokas Karalistes puses – Sahāras reģions ir neatņemama valsts teritorijas daļa, kurā tā pilnībā īsteno tādu pašu suverenitāti kā pārējā valsts teritorijā. Maroka uzskata, ka jebkuram šo reģionālo domstarpību risinājumam būtu jāpamatojas uz tās autonomijas iniciatīvu."

E. Apstrīdētā regula

71 2018. gada 29. novembrī Padome pieņēma Regulu (ES) 2019/440 par zvejas iespēju iedalīšanu saskaņā ar Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti un tā īstenošanas protokolu (OV 2019, L 77, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētā regula"). Saskaņā ar šīs regulas 2. pantu tā stājās spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, kas notika 2019. gada 20. martā vienlaikus ar apstrīdētā lēmuma publicēšanu.

72 Ar apstrīdētās regulas 1. panta 1. punktu zvejas iespējas, kas noteiktas saskaņā ar īstenošanas protokolu, ir iedalītas šādi:

Zvejas kategorija	Kuģa tips	Dalībvalsts	Zvejas licences vai kvota
Mazapjoma pelaģiskā zveja ziemeļos	Seineri < 150 bruto tilpība (GT)	Spānija	22
Mazapjoma zveja ziemeļos	Kuģi zvejai ar grunts āķu jedām < 40 GT	Spānija	25
		Portugāle	7
	Kuģi zvejai ar grunts āķu jedām ≥ 40 GT < 150 GT	Portugāle	3
Mazapjoma zveja dienvidos	Makšķerkāta āķu rindas un makšķerrīki < 150 GT vienam kuģim Kopā ≤ 800GT	Spānija	10
Demersālā zveja	Kuģi zvejai ar grunts āķu jedām ≤ 150 GT	Spānija	7
		Portugāle	4
	Traleri ≤ 750 GT Kopā ≤ 3000 GT	Spānija	5
		Itālija	0
Tunzivju zveja	Kuģi zvejai ar makšķerrīkiem	Spānija	23
		Francija	4
Rūpnieciskā pelaģiskā zveja	85 000 tonnu (t) pirmajā gadā 90 000 t otrajā gadā 100 000 t trešajā gadā un ceturtajā gadā Zvejottiesīgo kuģu sadalījums: 10 kuģi ≥ 3000 GT un < 7765 GT 4 kuģi ≥ 150 un < 3000 GT 4 kuģi < 150 GT	Pirmajā gadā 85 000 t	
		Vācija	6871,2 t
		Lietuva	21 986,3 t
		Latvija	12 367,5 t
		Nīderlande	26 102,4 t
		Īrija	3099,3 t
		Polija	4807,8 t
		Apvienotā Karaliste	4807,8 t
		Spānija	496,2 t
		Portugāle	1652,2 t
		Francija	2809,3 t
		Otrajā gadā: 90 000 t	
		Vācija	7275,4 t

		Lietuva	23 279,6 t
		Latvija	13 095,0 t
		Nīderlande	27 637,9 t
		Īrija	3281,6 t
		Polija	5090,6 t
		Apvienotā Karaliste	5090,6 t
		Spānija	525,4 t
		Portugāle	1749,4 t
		Francija	2974,5 t
		Trešajā un ceturtajā gadā: 100 000 t	
		Vācija	8083,8 t
		Lietuva	25 866,3 t
		Latvija	14 550,0 t
		Nīderlande	30 708,8 t
		Īrija	3646,3 t
		Polija	5656,3 t
		Apvienotā Karaliste	5656,3 t
		Spānija	583,8 t
		Portugāle	1943,8 t
		Francija	3305,0 t

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

73 Ar prasības pieteikumiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2019. gada 10. un 12. jūnijā, prasītāja cēla šīs prasības, kas reģistrētas, pirmām kārtām, ar numuru T-344/19 un, otrām kārtām, ar numuru T-356/19.

74 Padome iesniedza iebildumu rakstus attiecīgi 2019. gada 19. septembrī (lietā T-344/19) un 20. septembrī (lietā T-356/19).

75 Tā kā, piemērojot Vispārējās tiesas Reglamenta 27. panta 5. punktu, palātu sastāvs tika mainīts, ar 2019. gada 16. oktobra lēmumu tiesnesis referents tika norīkots uz Vispārējās tiesas devīto palātu, kurai līdz ar to tika nodotas šīs lietas.

76 2019. gada 8. novembrī prasītāja iesniedza replikas rakstu lietā T-344/19. Noteiktajā termiņā tā neiesniedza replikas rakstu lietā T-356/19.

77 Ar 2019. gada 13. novembra lēmumiem Vispārējās tiesas devītās palātas priekšsēdētāja apmierināja Spānijas Karalistes, Francijas Republikas un Komisijas iesniegtos lūgumus par iestāšanos abās lietās Padomes atbalstam.

78 Ar 2019. gada 10. decembra rīkojumu *Front Polisario*/Padome (T-344/19, nav publicēts, EU:T:2019:862) devītās palātas priekšsēdētāja apmierināja Marokas jūras zivsaimniecības kameru, proti, *Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée* [Vidusjūras jūras zivsaimniecības kameras], *Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord* [Ziemeļatlantijas jūras zivsaimniecības kameras], *Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre* [Centrālatlantijas jūras zivsaimniecības kameras] un *Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud* [Dienvidatlantijas jūras zivsaimniecības kameras] (turpmāk tekstā kopā – "*CPMM*"), iesniegto lūgumu iestāties lietā T-344/19 Padomes atbalstam.

79 2020. gada 8. janvārī Komisija iesniedza savus iestāšanās rakstus. Spānijas Karaliste un Francijas Republika savus iestāšanās rakstus iesniedza 2020. gada 9. janvārī.

80 2020. gada 9. janvārī Padome iesniedza atbildes rakstu uz repliku lietā T-344/19.

81 2020. gada 4. martā *CPMM* iesniedza iestāšanās rakstu lietā T-344/19.

82 2020. gada 9. martā prasītāja iesniedza apsvērumus, pirmām kārtām, par Spānijas Karalistes, Francijas Republikas un Komisijas iestāšanās rakstiem lietā T-344/19 un, otrām kārtām, par Spānijas Karalistes un Francijas Republikas iestāšanās rakstiem lietā T-356/19. 2020. gada 20. jūnijā tā iesniedza apsvērumus par *CPMM* iestāšanās rakstu lietā T-344/19.

83 Noteiktajā termiņā netika iesniegts neviens lūgums par tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai rīkošanu lietā T-356/19. 2020. gada 22. septembrī prasītāja lūdza rīkot tiesas sēdi lietā T-344/19.

84 2020. gada 23. novembrī pēc devītās palātas priekšlikuma Vispārējā tiesa atbilstoši Reglamenta 28. pantam nolēma nodot lietas paplašinātam iztiesāšanas sastāvam.

85 2020. gada 9. decembrī, pamatojoties uz Reglamenta 106. panta 1. punktu, Vispārējā tiesa nolēma sākt tiesvedības mutvārdu daļu. Turklāt tā lūdza lietas dalībniekus izteikt viedokli par lietu apvienošanu tiesvedības mutvārdu daļā un galīgā nolēmuma taisīšanai.

86 Ar diviem 2020. gada 18. decembra procesa organizatoriskajiem pasākumiem lietā T-344/19 Vispārējā tiesa, pirmām kārtām, uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus rakstveida atbilžu sniegšanai un lūdza prasītāju, Padomi un Komisiju tai iesniegt papildu informāciju un, otrām kārtām, lūdza lietas dalībniekus tiesas sēdē precizēt to nostāju attiecībā uz dažiem principiāliem jautājumiem, kuri attiecas uz tiesvedību šajā lietā.

87 2021. gada 25. janvārī prasītāja, Padome un Komisija sniedza rakstveida atbildes uz Vispārējās tiesas jautājumiem un iesniedza lūgto informāciju. Lietas dalībnieki iesniedza apsvērumus par lietu apvienošanu 2021. gada 25. janvārī.

88 Ar 2021. gada 28. janvāra lēmumu Vispārējās tiesas devītās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja apvienoja lietas tiesvedības mutvārdu daļā un galīgā nolēmuma taisīšanai.

89 2021. gada 25. februārī, pamatojoties uz Reglamenta 85. panta 3. punktu, prasītāja iesniedza jaunus pierādījumu piedāvājumus. Komisija iesniedza apsvērumus par tiem 2021. gada 12. martā, savukārt Padome un *CPMM* savus apsvērumus iesniedza 2021. gada 15. martā.

90 Tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai notika 2021. gada 3. martā. Tiesas sēdē Vispārējā tiesa aicināja Spānijas Karalisti un Komisiju sniegt dažus faktiskus precizējumus rakstveidā.

91 2021. gada 9. martā Komisija iesniedza lūgumu, lai, pamatojoties uz LESD 264. panta otro daļu, Vispārējā tiesa gadījumā, ja apstrīdētais lēmums tiktu atcelts, atstātu spēkā tā sekas līdz vēlākam datumam vai – ja tiktu iesniegta apelācijas sūdzība – līdz brīdim, kad Tiesa par to būs pasludinājusi nolēmumu.

92 Spānijas Karaliste un Komisija uz Vispārējās tiesas lūgumiem iesniegt faktu precizējumus atbildēja attiecīgi 2021. gada 10. un 12. martā. Savukārt prasītāja 2021. gada 12. martā spontāni iesniedza jaunus elementus, atbildot uz šo lūgumu. Spānijas Karaliste un Komisija iesniedza apsvērumus par šiem elementiem 2021. gada 25. martā, savukārt Padome un *CPMM* savus apsvērumus šajā ziņā iesniedza attiecīgi 2021. gada 29. martā un 2. aprīlī. Turklāt Spānijas Karaliste un Padome attiecīgi 2021. gada 25. un 29. martā iesniedza apsvērumus par šā sprieduma 91. punktā minēto Komisijas lūgumu, savukārt prasītāja un Francijas Republika savus apsvērumus par minēto lūgumu iesniedza 2021. gada 2. aprīlī. 2021. gada 9. aprīlī tika paziņots par tiesvedības mutvārdu daļas pabeigšanu un tika uzsākta lietu apspriešana.

93 Pēc tiesneša B. Berkes nāves 2021. gada 1. augustā trīs tiesneši, kuru paraksti ir uz šā sprieduma, turpināja lietu apspriešanu atbilstoši Reglamenta 22. pantam un 24. panta 1. punktam.

94 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– lietā T-344/19 – atcelt apstrīdēto lēmumu;

– lietā T-356/19 – gadījumā, ja Vispārējā tiesa uzskatītu, ka apstrīdētā regula ir starppasākums, kas ir šķērslis tam, ka to tieši skar apstrīdētais lēmums, atcelt šo regulu;

– piespriest Padomei un personām, kas iestājušās lietās, atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

95 Padomes prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasības noraidīt;

– piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

96 Spānijas Karalistes prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasības noraidīt;

– lemt par tiesāšanās izdevumiem.

97 Francijas Republika lūdz Vispārējo tiesu prasības noraidīt.

98 Komisija norāda, ka atbalsta Padomes prasījumus. Turklāt lietā T-344/19 tā lūdz Vispārējo tiesu gadījumā, ja apstrīdētais lēmums tiktu atcelts, atstāt spēkā tā sekas līdz vēlākam datumam vai – ja tiktu iesniegta apelācijas sūdzība – līdz brīdim, kad Tiesa par to būs pasludinājusi nolēmumu.

99 Lietā T-344/19 *CPMM* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasību noraidīt;

– piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III. Juridiskais pamatojums

A. Par prasību lietā T-344/19

100 Ar prasību lietā T-344/19 prasītāja, kura apgalvo, ka rīkojas "Rietumsahāras tautas vārdā", lūdz atcelt apstrīdēto lēmumu ar pamatojumu, ka būtībā, apstiprinot strīdīgo nolīgumu bez šīs tautas piekrišanas, Padome nav izpildījusi pienākumus, kas Savienībai ir noteikti tās attiecībās ar Marokas Karalisti saskaņā ar Savienības un starptautiskajām tiesībām. Prasītāja norāda, ka šis nolīgums tiek piemērots Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem, tajā ir paredzēts, ka Savienības zvejas kuģi izmanto tās dabas resursus, un ar to tiek veicināta šīs teritorijas aneksijas politika no šīs trešās valsts puses. It īpaši prasītāja apgalvo, ka minētā nolīguma noslēgšana neatbilst spriedumos Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK* noteiktajai Tiesas judikatūrai, ar kuru esot izslēgta šāda teritoriālā piemērošana.

101 Formāli neizvirzot iebildi par nepieņemamību, Padome, kuru atbalsta Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, izvirza – galvenokārt – divus nepieņemamības pamatus attiecībā uz šo prasību, kuri attiecas, pirmais, uz to, ka prasītājai nav procesuālās rīcībspējas Savienības tiesās, un, otrais, uz prasītājas *locus standi* neesamību attiecībā uz apstrīdēto lēmumu. It īpaši šajos nepieņemamības pamatos Padome, kuru atbalsta Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, apstrīd prasītājas apgalvotās lomas attiecībā uz Rietumsahāras tautu apjomu un ekskluzivitāti. Turklāt *CPMM* savukārt apstrīd spēkā esamību pilnvarojumam, kuru prasītāja ir izsniegusi savam advokātam. Pakārtoti Padome, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Komisija un *CPMM* lūdz noraidīt prasītājas argumentāciju pēc būtības. It īpaši Padome, kuru atbalsta Spānijas Karaliste un Francijas Republika, būtībā norāda, ka, apstiprinot zivsaimniecības nolīgumu, tā ir ievērojusi Tiesas judikatūru. Savukārt Komisija un *CPMM*, apstiprinot šo argumentāciju, katrā ziņā uzskata, ka minētā judikatūra neattiecas uz šīs prasības vērtējumu, it īpaši tādēļ, ka tā esot saistīta ar to nolīgumu interpretāciju, kuri noslēgti starp Savienību un Marokas Karalisti, nevis ar to spēkā esamību. Turklāt Padome, Francijas Republika, Komisija un *CPMM* uzskata, ka uz starptautisko tiesību principiem, ar kuriem prasītāja pamato savu argumentāciju, nevar atsaukties.

102 Iesākumā, pirmām kārtām, ir jānorāda, ka ar šo prasību tiecas atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to tika noslēgts zivsaimniecības nolīgums, īstenošanas protokols un vēstuļu apmaiņa, ciktāl šie abi pēdējie instrumenti ir minētā zivsaimniecības nolīguma neatņemama sastāvdaļa saskaņā ar tā 16. pantu.

103 Otrām kārtām, ar šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome (T-279/19) Vispārējā tiesa lemj par prasītājas prasību, ar kuru lūdz atcelt Padomes Lēmumu (ES) 2019/217 (2019. gada 28. janvāris) par to, lai noslēgtu Nolīgumu vēstuļu apmaiņas veidā starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti par grozījumu izdarīšanu 1. un 4. protokolā Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu nolīgumam par asociācijas izveidi starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Marokas Karalisti, no otras puses (OV 2019, L 34, 1. lpp.). Kā izriet no minētā sprieduma lietā T-279/19 motīviem, prasības pamati un Padomes, kas šajā lietā ir atbildētāja, kuru citastarp atbalsta Francijas Republika un Komisija, nepieņemamības pamati galvenokārt

balstās uz tiem pašiem juridiskajiem apsvērumiem un uz to pašu argumentāciju kā šajā lietā izvirzītie pamati un nepieņemamības pamati. Līdz ar to Vispārējā tiesa, ja tas būs nepieciešams, pārbaudīs šos pēdējos, ņemot vērā minētā sprieduma apsvērumus.

1. Par dažu replikas raksta pielikumu pieņemamību

104 Atbildes rakstā uz repliku Padome, pamatojoties uz Reglamenta 85. pantu, apstrīd C.1.–C.3., C.5., C.6., C.8., C.9., C.12., C.14., C.15., C.17., C.21., C.22., C.24.–C.40. un C.42.–C.53. pielikuma pieņemamību ar pamatojumu, ka šo pierādījumu novēlota iesniegšana neesot attaisnota. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Reglamenta 85. panta 2. punktu replikas rakstā un atbildes rakstā uz repliku puses savas argumentācijas atbalstam var sniegt papildu pierādījumus vai izteikt pierādījumu piedāvājumus ar nosacījumu, ka kavēšanās šo ziņu iesniegšanā ir attaisnota. Tomēr šīs normas ir jālasa, ņemot vērā minētā Reglamenta 92. panta 7. punktu, kurā ir skaidri noteikts, ka ir iespējams iesniegt pierādījumu atspēkojumus un papildināt iepriekš iesniegtos pierādījumus. Līdz ar to, kā izriet no pastāvīgās judikatūras, uz pierādījumu atspēkojumiem un uz pierādījumu papildinājumiem, kas iesniegti, atbildot uz pretējās puses pierādījumu atspēkojumiem, neattiecas iepriekš minētajā 85. panta 2. punktā paredzētais noteikums par noilguma termiņu (skat. spriedumu, 2017. gada 18. septembris, *Uganda Commercial Impex* /Padome, T-107/15 un T-347/15, nav publicēts, EU:T:2017:628, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

105 Šajā gadījumā pietiek norādīt, ka atbilstoši tam, kas izriet no replikas raksta daļām, kurās uz tiem atsaucas, pierādījumi, kas ir ietverti Padomes apstrīdētajos pielikumos, ļauj atbildēt uz argumentiem, ar kuriem Padome iebildumu rakstā apgalvo, pirmām kārtām, ka Komisijas un Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) veiktā apspriešanās nolūkā iegūt Rietumsahāras tautas piekrišanu bija likumīga un, otrām kārtām, ka prasītājai nebija procesuālās rīcībspējas un *locus standi*. Līdz ar to Reglamenta 85. panta 2. punktā paredzētais noteikums par noilguma termiņu uz minētajiem pierādījumiem neattiecas, un tādējādi tie ir pieņemami. No tā izriet, ka Padomes nepieņemamības pamats attiecībā uz tiem ir jānoraida.

2. Par prasības pieņemamību

106 Pirms tiek veikta Padomes izvirzīto nepieņemamības pamatu un *CPMM* pausto šaubu pārbaude, ir jāatgādina, ka šīs prasības priekšmets rada vēl citus pieņemamības jautājumus, par kuriem Vispārējai tiesai ir jāizsakās pēc savas ierosmes. Šie jautājumi attiecas, pirmām kārtām, uz premisu, ar kuru prasītāja pamato savu *locus standi*, proti, ka Rietumsahāra un tās piegulošie ūdeņi ir iekļauti strīdīgā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomā, un, otrām kārtām, uz prasījumu atcelt apstrīdēto lēmumu apjomu.

a) Par strīdīgā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomu

107 No pamatiem un argumentiem, kas izvirzīti prasības pieteikumā, izriet, ka šī prasība ir balstīta uz premisu, saskaņā ar kuru strīdīgais nolīgums ir piemērojams Rietumsahārai un tai piegulošajiem ūdeņiem. It īpaši saistībā ar prasības pieņemamību prasītāja pamatojas uz apgalvoto apstākli, ka, ņemot vērā, ka tā ir Rietumsahāras tautas pārstāve, apstrīdētais lēmums to skar tieši un individuāli šīs minētā nolīguma teritoriālās piemērošanas dēļ.

108 Tātad iesākumā ir jāpārbauda, vai premisa, ar kuru prasītāja pamato savu *locus standi* attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, ir pareiza.

109 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jānorāda, ka saskaņā ar zivsaimniecības nolīguma 1. panta h) punkta formulējumu zvejas zona šajā nolīgumā ir "Centrālaustrumu Atlantijas ūdeņi, kas atrodas starp 35°47′18″ ziemeļu platuma paralēli un 20°46′13″ ziemeļu platuma paralēli, tostarp piegulošie Rietumsahāras ūdeņi", neskarot trešo valstu, tostarp minētajai zvejas zonai blakus esošo piekrastes valstu, tiesības (skat. šā sprieduma 61. punktu).

110 Turklāt, kā tika norādīts šā sprieduma 69. punktā, zvejas tehnisko datu lapās Nr. 3–6, kas pievienotas īstenošanas protokola 2. papildinājumam, kā pārvaldības apgabala, uz kuru attiecas šīs datu lapas, dienvidu robeža ir minēta 20°46′13‴ paralēle, savukārt zvejas tehnisko datu lapā Nr. 6 ir atsauce uz kuģiem, kuri veic izkraušanu Dahlas ostā, kas atrodas Rietumsahārā.

111 No šo normu formulējuma izriet, ka tajās minētās ģeogrāfiskās koordinātas ietver gan ūdeņus, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija, gan Rietumsahārai piegulošos ūdeņus; to turklāt ilustrē kartes, kas sniegtas ģenerāladvokāta M. Vatelē [*M. Wathelet*] secinājumu lietā *Western Sahara Campaign UK* (C-266/16, EU:C:2018:1) 66. punktā, kā arī minēto secinājumu 66.–69. punkts. Rakstveida atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumu Komisija apstiprināja, ka šajās kartēs norādītā zvejas zonu demarkācija attiecībā uz būtisko atbilst šā sprieduma 110. punktā minētajās tehnisko datu lapās norādīto pārvaldības apgabalu robežām.

112 Otrkārt, ir jānorāda, ka zivsaimniecības nolīguma 12. pantā, pirmām kārtām, ir paredzēts, ka tiek maksāts "finansiālais ieguldījums", kas saskaņā ar šā panta 2. punktu tostarp ietver "Savienības piešķirtu nozares atbalstu", un, otrām kārtām, nolīguma pusēm ir noteikts pienākums atbilstoši šā panta 4. punktam pārbaudīt, vai "tie[k] nodrošināt[s] šā nolīguma sniegto sociālekonomisko ieguvumu [..] taisnīg[s] ģeogrāfisk[ais] un sociāl[ais] sadalījum[s]", "lai garantētu, ka tas dod labumu attiecīgo teritoriju iedzīvotājiem proporcionāli zvejas darbībām" (skat. šā sprieduma 63. punktu).

113 Šā sprieduma 112. punktā atgādinātie noteikumi it īpaši ir precizēti ar īstenošanas protokola 6. un 7. pantu. Šā protokola 6. panta 2. punktā it īpaši ir paredzēts, ka Marokas Karalistes iestādes paziņo metodi, pēc kuras nosaka aplūkojamo ģeogrāfisko un sociālo sadalījumu, un piešķirto summu sadales shēmu, kura jāizskata Apvienotajā komitejā, kas izveidota atbilstoši zivsaimniecības nolīguma 13. pantam. Turklāt protokola 7. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc šā protokola piemērošanas sākuma dienas Apvienotā komiteja vienojas par nozares daudzgadu programmu un sīki izstrādātiem īstenošanas noteikumiem.

114 Treškārt, atbilstoši zivsaimniecības nolīguma 14. pantam "Nolīguma darbības ģeogrāfiskais apgabals" šo nolīgumu piemēro teritorijās, kurās piemēro, no vienas puses, LES un LESD un, no otras puses, "šā nolīguma 6. panta 1. punktā minētos normatīvos aktus", tas ir, atbilstoši šā pēdējā panta formulējumam – Marokas normatīvos aktus, kas ir piemērojami zvejas darbībām (skat. šā sprieduma 62. un 65. punktu).

115 Ceturtkārt, vēstuļu apmaiņas otrās daļas 1. punktā ir precizēts, ka "attiecībā uz Rietumsahāras jautājumu" Savienība un Marokas Karaliste "no jauna apstiprina savu atbalstu ANO procesam". Vēstuļu apmaiņas otrās daļas 2. punktā ir precizēts, ka "zivsaimniecības nolīgums tiek noslēgts, neskarot [to] attiecīgās nostājas", "no Eiropas Savienības puses – [..] attiecībā uz [Rietumsahāras]

neautonomās teritorijas statusu", "no Marokas Karalistes puses – [attiecībā uz] Sahāras reģion[u] kā neatņemam[u] valsts teritorijas daļ[u], kurā tā pilnībā īsteno tādu pašu suverenitāti kā pārējā valsts teritorijā" (skat. šā sprieduma 70. punktu).

116 Piektkārt, no apstrīdētā lēmuma 3. un 5. apsvēruma skaidri izriet (skat. šā sprieduma 60. punktu), ka pēc tam, kad tika pasludināts spriedums *Western Sahara Campaign UK*, kurā "Tiesa nosprieda, ka ne [2006. gada zivsaimniecības] nolīgums, ne [2013. gada] protokols neattiecas uz Rietumsahāras teritorijai piegulošajiem ūdeņiem", ar strīdīgā nolīguma noslēgšanu tiecas ļaut "Savienības flotēm" "turpināt zvejas darbības, kas tika veiktas [kopš nolīguma stāšanās spēkā]", "iekļau[t] [nolīguma piemērošanas jomā]" minētos ūdeņus un ļaut, pateicoties tam, ka "[turpinās] zivsaimniecības partnerattiecīb[as]", "saskaņā ar Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, tostarp cilvēktiesībām, un par labu attiecīgajiem iedzīvotājiem minēt[ajai] teritorija[i] arī turpmāk [..] gūt labumu no nozares atbalsta, ko nodrošina nolīgums".

117 Līdz ar to, pirmām kārtām, no strīdīgā nolīguma noteikumiem kopumā, kā arī no apstrīdētā lēmuma apsvērumiem skaidri izriet, ka šā nolīguma mērķis, ko apstiprinājis tā pušu nodoms, ir ļaut Savienības zvejas flotēm veikt zvejas darbības teritorijā, kas ietver gan ūdeņus, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija, gan Rietumsahārai piegulošos ūdeņus. Otrām kārtām, no tiem arī izriet, ka šis nolīgums ir piemērojams gan Marokas Karalistes teritorijā, gan Rietumsahāras teritorijā, vismaz šīs teritorijas daļā, kuru kontrolē šī trešā valsts un kurā saskaņā ar zivsaimniecības nolīguma 6. panta 1. punktu "piemēro" "Marokas normatīvos aktus". It īpaši tas attiecas uz noteikumiem par finansiālo kompensāciju, kurā ir ietverts nozares atbalsts un no kuras labumu var gūt šīs teritorijas "iedzīvotāji" proporcionāli zvejas darbībām piegulošajos ūdeņos.

118 Šo analīzi neliek apšaubīt interpretācija, ko Tiesa izmantoja, pirmām kārtām, attiecībā uz asociācijas nolīguma un liberalizācijas nolīguma piemērošanas jomu sprieduma Padome/*Front Polisario* 86.–126. punktā, un, otrām kārtām, attiecībā uz 2006. gada zivsaimniecības nolīguma un 2013. gada protokola piemērošanas jomu sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 59.–82. punktā (skat. šā sprieduma 36.–40. un 44.–51. punktu).

119 No sprieduma Padome/*Front Polisario* 86.–126. punkta un no sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 59.–82. punkta izriet, ka nolīgumu starp Savienību un Marokas Karalisti, kurš noslēgts saistībā ar konvencionālo kopumu, kas izveidots ar asociācijas nolīgumu, nevar interpretēt kā tādu, kura teritoriālās piemērošanas jomā, kā tā definēta šā pēdējā nolīguma 94. pantā, netieši iekļauj Rietumsahāras teritoriju (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 187. punkts). Turklāt no sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 73. un 79. punkta izriet, ka zivsaimniecības nolīgumu starp šīm abām pusēm un tā īstenošanas protokolu, kuri šādi noslēgti un kuri atsaucas uz "Marokas zvejas zonu", kas definēta kā tāda, uz kuru attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija, nevar interpretēt kā tādus, kuri minētajā Marokas zvejas zonā iekļauj Rietumsahārai piegulošos ūdeņus.

120 Turpretī spriedumos Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK* Tiesa neizteicās par to, kādi secinājumi izdarāmi no noteikuma nolīgumā starp Savienību un Marokas Karalisti, kurā skaidri paredzēts, ka tā piemērošanas joma attiecas uz Rietumsahāras teritoriju un tās piegulošajiem ūdeņiem. It īpaši, kā norāda Komisija un Francijas Republika, Tiesa principā neizslēdza, ka šāda skaidra šīs teritorijas un tās piegulošo ūdeņu iekļaušana minētajā piemērošanas jomā ir spēkā esoša (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 187. un 188. punkts).

121 Turklāt it īpaši no Vīnes konvencijas 31. panta 3. punkta c) apakšpunkta izrietošā prasība, saskaņā ar kuru līguma noteikumi ir jāinterpretē, ņemot vērā visas pusēm piemērojamās starptautisko tiesību normas, nevar būt par pamatu tādai šādu noteikumu interpretācijai, kura ir pretrunā to formulējumam, ja šo noteikumu jēga ir skaidra un turklāt ir pierādīts, ka šī jēga atbilst tai, ko līguma puses vēlējās šiem noteikumiem piešķirt. Papildus apstāklim, ka šīs prasības īstenošanai ir jābūt saderīgai ar minētās konvencijas 31. panta 1. punktā nostiprināto principu, saskaņā ar kuru līgums tulkojams godprātīgi atbilstoši parastajai nozīmei, kāda piešķirama līguma noteikumiem kopumā un ņemot vērā tā objektu un mērķi, šīs īstenošanas sekas nedrīkst būt tādas, ka tiktu ietekmēta to tiesību un pienākumu būtība, kuriem Savienība un Marokas Karaliste ir savstarpēji piekritušas saistībā ar strīdīgo nolīgumu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 190.–192. punkts).

122 Ciktāl strīdīgā nolīguma mērķis ir it īpaši radīt tiesisko regulējumu Rietumsahārai piegulošo ūdeņu iekļaušanai zvejas zonā, kurā ir atļauts zvejot Savienības kuģiem, un tādējādi arī tam, lai šai teritorijai tiktu piemērots finansiālais ieguldījums, ko Savienība piešķir proporcionāli šo kuģu darbībai, no tā noteikti ir jāsecina, ka ar šo nolīgumu puses ir vēlējušās atkāpties no asociācijas nolīguma 94. panta, ciktāl ir runa par minētajai darbībai un finansiālajam ieguldījumam piemērojamā tiesiskā regulējuma teritoriālās piemērošanas jomu. Ar minēto pantu attiecībā uz Marokas Karalisti asociācijas nolīguma piemērošanas joma ir ierobežota ar tās pašas teritoriju (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 189. punkts).

123 Līdz ar to premisa, ar kuru prasītāja pamato savu *locus standi* attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, proti, ka ar apstrīdēto lēmumu ir apstiprināts tāds nolīgums starp Savienību un Marokas Karalisti, kas skaidri piemērojams Rietumsahāras teritorijai un tās piegulošajiem ūdeņiem, ir pareiza.

b) Par prasījumu atcelt tiesību aktu apjomu

124 Vispārējā tiesa norāda, ka saistībā ar šo prasību prasītāja ar saviem pamatiem un argumentiem apstrīd apstrīdētā lēmuma likumību tikai tāpēc, ka ar to tiek apstiprināta strīdīgā nolīguma piemērošana Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, un prasītāja to turklāt būtībā apstiprināja tiesas sēdē, atbildot uz Vispārējās tiesas šajā ziņā uzdotu jautājumu. Tādējādi ar minētajiem pamatiem un argumentiem prasītāja netiecas apstrīdēt šo instrumentu piemērošanas likumību Marokas Karalistei vai ūdeņiem, uz kuriem attiecas šīs trešās valsts suverēnās tiesības vai jurisdikcija, un tātad to piemērošana šajā tiesvedībā netiek apšaubīta.

125 Tomēr no prasības pieteikuma formulējuma, it īpaši no tā ievada daļas un noslēguma daļas izriet, ka ar saviem prasījumiem prasītāja lūdz atcelt apstrīdēto lēmumu, šīs atcelšanas apjomu skaidri neierobežojot ar to, ka ar šo lēmumu ir apstiprināta strīdīgā nolīguma piemērošana Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem.

126 Tiesas sēdē atbildot uz jautājumu par tās prasījumu apjomu, prasītāja norādīja, ka tā ar savu prasību tiecas – galvenokārt – atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to apstiprināta strīdīgā nolīguma piemērošana Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem, un – pakārtoti – tad, ja Vispārējā tiesa uzskatītu, ka šī teritoriālā piemērošana nav nodalāma no visa minētā nolīguma, – atcelt apstrīdēto lēmumu kopumā.

127 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību aktu ir iespējams daļēji atcelt tikai tad, ja elementus, kurus lūdz atcelt, ir iespējams nodalīt no pārējā šī tiesību akta. Šajā ziņā jau vairākkārt ir ticis nolemts, ka šī nodalāmības prasība nav izpildīta, ja tiesību akta daļēja

atcelšana groza šī akta būtību. Savienības tiesību akta elementu nodalāmības pārbaude prasa izvērtēt minēto noteikumu tvērumu, lai varētu noteikt, vai to atcelšana grozītu šā tiesību akta jēgu un būtību (skat. spriedumu, 2017. gada 9. novembris, *SolarWorld*/Padome, C-204/16 P, EU:C:2017:838, 36. un 37. punkts un tajos minētā judikatūra).

128 Kā izriet no šā sprieduma 109.–117. punkta, ar apstrīdēto lēmumu Padome Savienības vārdā izteica šīs pēdējās piekrišanu tādam nolīgumam ar Marokas Karalisti, kura noteikumi ir vienādi piemērojami, pirmām kārtām, šīs trešās valsts teritorijai un ūdeņiem, uz kuriem attiecas tās suverēnās tiesības vai jurisdikcija, un, otrām kārtām, Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem. It īpaši ir jānorāda, ka, lai arī zivsaimniecības nolīgums šos pēdējos ūdeņus skaidri iekļauj zvejas zonā, tās definīcija, kā arī īstenošanas protokola 2. papildinājumā iekļautajās tehnisko datu lapās minēto pārvaldības apgabalu definīcijas nenozīmē zvejas darbību ierobežošanu atkarībā no tā, vai tās veic šajos ūdeņos vai Marokas ūdeņos. Tāpat šā nolīguma un īstenošanas protokola noteikumi par finansiālo ieguldījumu it īpaši nozares atbalstam nekādi nenošķir šī ieguldījuma daļu, kas izmaksāta darbībai Marokas teritorijā, un daļu, kas izmaksāta darbībai iepriekšminētajā teritorijā, kurai nav savas pārvaldes.

129 Līdz ar to no tā ir jāsecina, ka Savienības vārdā ar apstrīdēto lēmumu sniegtā piekrišana tam, ka strīdīgais nolīgums attiecas uz Rietumsahāru un piegulošajiem ūdeņiem, nav nodalāma no piekrišanas, kas ar šo lēmumu sniegta minētajam nolīgumam kopumā. Tādējādi šā lēmuma atcelšana tikai tiktāl, cik ar to tika apstiprināta minētā nolīguma piemērošana šai teritorijai, kurai nav savas pārvaldes, un minētajiem ūdeņiem, grozītu šā tiesību akta jēgu un būtību.

130 Turklāt ir jāatgādina, ka prasītāja principā nav tiesīga mainīt savas prasības sākotnējo priekšmetu, aizstājot tajā minētos prasījumus ar prasījumiem, kuri pirmo reizi minēti tiesas sēdē (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. spriedumus, 2000. gada 27. janvāris, *Mulder* u.c./Padome un Komisija, C-104/89 un C-37/90, EU:C:2000:38, 47. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2005. gada 21. aprīlis, *Holcim (Deutschland)*/Komisija, T-28/03, EU:T:2005:139, 45. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā gadījumā ir jānorāda, ka vienīgi tiesas sēdē kā pakārtoti minētais prasījums attiecībā uz apstrīdētā lēmuma atcelšanu kopumā atbilst prasībā norādītajiem prasījumiem.

131 Līdz ar to ir jānoraida kā nepieņemams prasītājas tiesas sēdē kā galvenais minētais prasījums attiecībā uz apstrīdētā lēmuma daļēju atcelšanu, ciktāl ar to apstiprināta strīdīgā nolīguma piemērošana Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem. Tātad ir jāvērtē vienīgi prasītājas prasījumi, kuri minēti prasības pieteikumā un vēlreiz izvirzīti kā pakārtoti prasījumi tiesas sēdē un kuru mērķis ir atcelt apstrīdēto lēmumu kopumā.

c) Par Padomes izvirzīto pirmo nepieņemamības pamatu attiecībā uz prasītājas procesuālās rīcībspējas neesamību

132 Pirmā nepieņemamības pamata atbalstam Padome norāda, ka prasītāja nav tāda juridiska persona LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē, kurai būtu procesuālā rīcībspēja Savienības tiesās. Pirmkārt, tā norāda, ka prasītājai nav juridiskas personas statusa saskaņā ar dalībvalsts tiesībām. Otrkārt, tā apgalvo, ka prasītāja nav starptautisko tiesību subjekts. Treškārt, tā norāda, ka prasītāja neatbilst Savienības tiesu noteiktajiem kritērijiem procesuālās rīcībspējas atzīšanai subjektam, kam nav juridiskas personas statusa, un it īpaši nosacījumam par to, ka aplūkojamajam subjektam ir jābūt tādam, ko Savienība uzskata par atsevišķu subjektu, kuram ir tiesības un pienākumi.

133 Francijas Republika, Komisija un *CPMM* būtībā izklāsta to pašu argumentāciju kā Padome. *CPMM* turklāt apgalvo, ka prasītājai nav nepieciešamās autonomijas, lai tā rīkotos kā atbildīga struktūra tiesiskajās attiecībās, ņemot vērā tās attiecības ar Sahravi Arābu Demokrātisko Republiku (SADR), kuru ANO un Savienība nav atzinušas.

134 Savas procesuālās rīcībspējas atbalstam prasītāja norāda, ka tā ir nacionālās atbrīvošanās kustība, kuras tiesības un pienākumi izriet tieši no starptautiskajām tiesībām sakarā ar Rietumsahāras patstāvīgo un atšķirīgo statusu un Rietumsahāras tautas tiesībām uz pašnoteikšanos. Šo statusu apstiprinot it īpaši tās spēja slēgt nolīgumus un tas, ka ANO Ģenerālā asambleja to ir atzinusi par vienīgo šīs tautas pārstāvi. Būdama starptautisko tiesību subjekts, tā vēl jo vairāk atbilstot judikatūras noteiktajiem kritērijiem tam, lai pārbaudītu, vai subjektu, kam nav juridiskas personas statusa, var uzskatīt par juridisku personu LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē.

135 Iesākumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu jebkura fiziska vai juridiska persona ar šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajiem nosacījumiem var celt prasību par tiesību aktu, kas adresēts šai personai vai kas to skar tieši un individuāli, kā arī par reglamentējošu aktu, kurš to skar tieši un nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem.

136 Turpinot – saskaņā ar judikatūru, lai gan juridiskas personas jēdziens, kurš minēts LESD 263. panta ceturtajā daļā, principā nozīmē juridiskās personas statusa esamību, kas ir jāpārbauda atbilstoši valsts tiesībām, saskaņā ar kurām aplūkojamā juridiskā persona ir izveidota, tas obligāti nesakrīt ar šādiem jēdzieniem dalībvalstu dažādajās tiesību sistēmās. Tādējādi judikatūrā jau ir atzīta struktūru procesuālā rīcībspēja Savienības tiesās neatkarīgi no jautājuma par šo struktūru kā juridisku personu dibināšanu atbilstoši valsts tiesībām (skat. šīsdienas spriedumu, *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 83. punkts un tajā minētā judikatūra).

137 Tāds it īpaši bija gadījums, kad, pirmām kārtām, aplūkojamajai struktūrai bija pietiekama pārstāvība attiecībā uz personām, kuru tiesības, kas izriet no Savienības tiesībām, tā apgalvoja, ka pārstāv, kā arī nepieciešamā autonomija un atbildība, lai rīkotos saistībā ar šajās pašās tiesībās noteiktajām tiesiskajām attiecībām, un, otrām kārtām, iestādes to bija atzinušas kā sarunu partneri sarunās saistībā ar šīm tiesībām (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).

138 Tāds bija arī gadījums, kad Savienības iestādes šo struktūru bija uzskatījušas par atsevišķu subjektu, kuram ir savas tiesības un pienākumi. Saskanība un taisnīgums liek atzīt šādas struktūras procesuālo rīcībspēju apstrīdēt pasākumus, ar kuriem ierobežo tās tiesības, vai iestāžu pieņemtus tai nelabvēlīgus lēmumus (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 85. punkts un tajā minētā judikatūra).

139 Ir jāpiebilst, ka judikatūra neizslēdz, ka juridiskajos apstākļos, kuri atšķiras no šā sprieduma 137. un 138. punktā minētajiem, procesuālā rīcībspēja Savienības tiesā tiek atzīta struktūrai neatkarīgi no tās juridiskās personas statusa saskaņā ar valsts tiesībām, it īpaši, ja to prasa efektīva tiesību aizsardzība tiesā, un tāpēc juridiskas personas jēdziena šaura interpretācija ir jānoraida (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

140 Visbeidzot no judikatūras izriet arī, ka tādi starptautisko publisko tiesību subjekti kā trešās valstis ir juridiskas personas Savienības tiesību izpratnē (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).

141 Šajā gadījumā, tāpat kā lietā, kurā tika pasludināts šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome (T-279/19), lai gan puses ir vienisprātis attiecībā uz to, ka prasītājai nav juridiskās personas statusa saskaņā ar valsts tiesībām, tām ir atšķirīgs viedoklis par prasītājas juridiskās personas statusa esamību, ņemot vērā starptautiskās publiskās tiesības, it īpaši par to, kāda ietekme uz šo statusu ir prasītājas lomai Rietumsahāras pašnoteikšanās procesā, un par prasītājas pārstāvības attiecībā uz šīs teritorijas tautu ierobežoto vai neierobežoto raksturu (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 88. un 89. punkts).

142 Līdz ar to, ņemot vērā šā sprieduma 136.–140. punktā atgādināto judikatūru par juridiskās personas jēdzienu, ir jāpārbauda, vai prasītājas loma un pārstāvība ir tādas, kas tai piešķir procesuālo rīcībspēju Savienības tiesā (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 90. punkts).

143 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka 89. punktā spriedumā Padome/*Front Polisario*, uz kuru prasītāja pamatojas šajā prasībā, Tiesa ir norādījusi, ka paražu tiesību pašnoteikšanās princips ietilpst starptautisko tiesību normās, kuras piemērojamas attiecībās starp Savienību un Marokas Karalisti, un tas Vispārējai tiesai ir jāņem vērā. It īpaši minētā sprieduma 105. punktā Tiesa ir atgādinājusi, ka ST savā konsultatīvajā atzinumā par Rietumsahāru bija uzsvērusi, ka saskaņā ar vispārējām starptautiskajām tiesībām šīs teritorijas iedzīvotājiem ir pašnoteikšanās tiesības, kā tas izklāstīts tā paša sprieduma 90. un 91. punktā. Tā turklāt ir precizējusi, ka ANO Ģenerālā asambleja tās Rezolūcijas 34/37 par Rietumsahāras jautājumu 7. punktā savukārt bija ieteikusi, lai prasītāja, "kas pārstāv Rietumsahāras tautu, pilnībā piedalās visos Rietumsahāras jautājuma taisnīga, ilgtspējīga un galīga politiska risinājuma meklējumos".

144 No šiem apsvērumiem tātad izriet, ka starptautiskajās tiesībās ir atzītas Rietumsahāras tautas tiesības uz pašnoteikšanos un Savienības tiesām tās ir jāņem vērā un ka, pamatojoties uz šīm tiesībām, prasītājai kā minētās tautas pārstāvei ANO Ģenerālā asambleja ir atzinusi tiesības "pilnībā" piedalīties jautājuma par šīs teritorijas galīgo statusu politiska risinājuma meklējumos. Turklāt ir jāatgādina, ka šīs tiesības tika apstiprinātas ar Rezolūciju 35/19 (skat. šā sprieduma 16. punktu) un ka prasītāja tās izmantoja ANO vadībā notikušajās sarunās, kurās Marokas Karaliste un prasītāja pati ir dalībnieces kopš 1988. gada (skat. šā sprieduma 17., 18. un 20. punktu) (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 92. punkts).

145 Saistībā ar šo nepieņemamības pamatu Padome, Francijas Republika, Komisija un *CPMM* neapstrīd to, ka prasītāja izmanto savas tiesības piedalīties Rietumsahāras pašnoteikšanās procesā kā šīs teritorijas tautas pārstāvei, ko tai ir atzinušas ANO struktūras (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 93. punkts).

146 Turklāt, kā prasītāja norāda, uz to kā uz Rietumsahāras tautas pārstāvi attiecas noteiktas saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, it īpaši saskaņā ar miera nolīgumu, kurš noslēgts ar Mauritānijas Islāma Republiku (skat. šā sprieduma 15. punktu), saskaņā ar nolīgumiem, kurus Marokas Karaliste un prasītāja pati ir noslēgušas attiecībā uz vairākiem jautājumiem saistībā ar ANO ģenerālsekretāra regulējuma priekšlikumu piemērošanu, un saskaņā ar četrām 1949. gada 12. augusta Ženēvas konvencijām un ar 1977. gada 8. jūnijā parakstīto 1949. gada 12. augusta Ženēvas konvenciju papildprotokolu, kas attiecas uz starptautiska rakstura bruņotu konfliktu upuru aizsardzību (I protokols), kurām prasītāja pievienojās 2015. gada 23. jūnijā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu, *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 94. punkts).

147 Turklāt Padome, Francijas Republika, Komisija un *CPMM* neapstrīd, ka – saskaņā ar to, ko prasītāja ir norādījusi, – tā piedalās ANO Ģenerālās asamblejas izveidotās īpašās komitejas, kuras uzdevums ir izpētīt situāciju attiecībā uz Deklarācijas par neatkarības piešķiršanu koloniālajām zemēm un tautām piemērošanu, darbā attiecībā uz Rietumsahāras jautājumu, kā arī Āfrikas Ekonomikas komisijas (ĀEK), kas izveidota Apvienoto Nāciju Organizācijas Ekonomikas un sociālo lietu padomē, un Āfrikas Savienības Specializētās tehniskās komitejas finanšu, monetāro, ekonomiskās plānošanas un integrācijas jautājumos kopīgajā darbā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 95. punkts).

148 Prasītāja līdz ar to ir starptautiski atzīta kā Rietumsahāras tautas pārstāve, pat ja pieņem, ka – saskaņā ar to, ko norāda Padome, Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, – šī atzīšana ierobežoti attiecas uz šīs teritorijas pašnoteikšanās procesu. Turklāt prasītājas līdzdalība šajā procesā nozīmē, ka tai ir nepieciešamā autonomija un atbildība, lai rīkotos šajā ziņā, un tas turklāt ir apstiprināts tās statūtos, kuri pievienoti lietas materiāliem. Apstāklis, ka – saskaņā ar to, ko norāda Padome, Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, – prasītājas tiesības un pienākumi nav līdzvērtīgi valstu vai starptautisku organizāciju tiesībām un pienākumiem, kas turklāt nav apstrīdēts, šajā ziņā nav noteicošs (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 96. un 97. punkts).

149 Otrkārt, prasītāja pamatoti norāda, ka iestādes ir ņēmušas vērā tās lomu un pārstāvību. Pirmām kārtām, sprieduma Padome/*Front Polisario* 105. punktā Tiesa pati ir ņēmusi vērā to, ka ANO Ģenerālā asambleja ir atzinusi šo pārstāvību (skat. šā sprieduma 143. punktu). Otrām kārtām, prasītāja iesniedz elementus, kuri norāda, ka tai regulāri ir sarunas ar Komisiju par jautājumiem, kas skar Rietumsahāras situāciju. Turklāt saistībā ar apstrīdētā lēmuma 11. apsvērumā minēto apspriešanos (skat. šā sprieduma 60. punktu) EĀDD prasītājai piedāvāja veikt ar to viedokļu apmaiņu par strīdīgo nolīgumu, kā izriet no Komisijas novērtējuma ziņojuma par to, kādi būtu ieguvumi Rietumsahāras iedzīvotājiem no ilgtspējīgas zivsaimniecības nolīguma starp Savienību un Marokas Karalisti un no tā īstenošanas protokola, kā arī par apspriešanos ar šiem iedzīvotājiem un Komisiju, kas papildināja priekšlikumu par Komisijas 2018. gada 8. oktobra lēmumu par Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīguma starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti, tā īstenošanas protokola, kā arī minētajam nolīgumam pievienotās vēstuļu apmaiņas parakstīšanu Savienības vārdā (SWD(2018) 433 *final*; turpmāk tekstā – "2018. gada 8. oktobra ziņojums"). Prasītājai tātad ir pamats apgalvot, ka Savienības iestādes to uzskata par leģitīmu sarunu partneri saistībā ar jautājumiem, kas var attiekties uz šo teritoriju, tostarp – lai paustu savu nostāju par strīdīgā nolīguma noslēgšanu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 98. punkts).

150 Treškārt, ir jāatgādina, ka sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punktā Tiesa uzskatīja, ka, ņemot vērā tā paša sprieduma 105. punktā atgādinātos elementus (skat. šā sprieduma 143. punktu), Rietumsahāras tautu vajadzēja uzskatīt par "trešo valsti" līgumu relatīvās iedarbības principa izpratnē un ka šo tautu šajā statusā varēja ietekmēt asociācijas nolīguma īstenošana gadījumā, ja Rietumsahāras teritorija tiek iekļauta minētā nolīguma piemērošanas jomā, un tādējādi minētajai īstenošanai katrā ziņā bija vajadzīga tās piekrišana (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 99. punkts).

151 Turklāt sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 63. un 64. punktā Tiesa pamatojās uz sprieduma Padome/*Front Polisario* apsvērumiem, it īpaši uz tā 105. un 106. punkta apsvērumiem, secinot, ka 2006. gada zivsaimniecības nolīguma piemērošanas jomu nevarēja interpretēt kā tādu, kurā ir iekļauta Rietumsahāras teritorija, pretējā gadījumā pārkāpjot pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu. Tāpat tā paša sprieduma 69.–73. punktā, pamatojoties uz

Jūras tiesību konvencijas noteikumiem, Tiesa nosprieda, ka no šī secinājuma izriet, ka būtu pretrunā tiem pašiem principiem uzskatīt, ka uz šai teritorijai, kurai nav savas pārvaldes, piegulošajiem ūdeņiem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija minētā zivsaimniecības nolīguma izpratnē.

152 Ar šo prasību prasītāja tiecas aizstāvēt Rietumsahāras tautas pašnoteikšanās tiesības ar pamatojumu, ka būtībā ar apstrīdēto lēmumu netiekot ievērotas šīs tiesības, jo tiek apstiprināta tāda nolīguma noslēgšana ar Marokas Karalisti, ko piemēro šai teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, bez šīs tautas piekrišanas – pretēji tam, ko esot lēmusi Tiesa (skat. šā sprieduma 100. punktu). Līdz ar to ir jāuzskata, ka šajā īpašajā situācijā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasības katrā ziņā liek atzīt prasītājas spēju celt prasību Vispārējā tiesā, lai aizstāvētu šīs tiesības (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 100. punkts).

153 Ņemot vērā visus šos apstākļus, prasītāja ir jāuzskata par tādu juridisku personu LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē, kurai ir procesuālā rīcībspēja Savienības tiesās šīs prasības celšanai, neskarot tās pienākumu pierādīt, ka šis prasības pieteikums atbilst pārējiem pieņemamības nosacījumiem un it īpaši – ka tai ir *locus standi* (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 101. punkts).

154 Padomes, Francijas Republikas, Komisijas un *CPMM* argumenti neliek apšaubīt šo secinājumu.

155 Pirmkārt, apgalvotie apstākļi attiecībā uz to, ka prasītāja neesot vienīgā Rietumsahāras tautas pārstāve un ka tās pārstāvība attiecoties tikai uz pašnoteikšanās procesu, katrā ziņā nav noteicošie, ņemot vērā šā sprieduma 143.–149. punktā atgādinātos apstākļus. Tāpat ir ar apstākli, ka ANO struktūras prasītāju nav skaidri definējušas kā nacionālās atbrīvošanās kustību un nav tai piešķīrušas novērotāja statusu, kā arī ar argumentu, ka tai varot būt tikai "funkcionāls" vai "pārejošs" juridiskās personas statuss (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 103. punkts).

156 Otrkārt, attiecībā uz *CPMM* argumentu par apgalvoto prasītājas neatkarības trūkumu attiecībā uz SADR, ņemot vērā to, ka prasītāja ir puse pašnoteikšanās procesā kā autonoma politiskā organizācija, nevis lai pārstāvētu SADR, un ka katrā ziņā *CPMM* to argumenta atbalstam minētajā dokumentā ir atzīta šī autonomija, šo argumentu var vienīgi noraidīt (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 104. punkts).

157 Treškārt, attiecībā uz argumentu, saskaņā ar kuru starp prasītāju un Savienību vai starp prasītāju un dalībvalstīm nepastāvot nekāda veida juridiskas attiecības, no kurām tai izrietētu tiesības un pienākumi un kuri savā veidā būtu Savienības vai dalībvalstu izteikta "starptautiska atzīšana", pietiek norādīt, ka šajā gadījumā Vispārējā tiesa izskata prasību atcelt Savienības tiesību aktu un tās jurisdikcijā ir par to lemt, ka prasītāja apgalvo, ka apstrīdētais lēmums to kā Rietumsahāras tautas pārstāvi skar tieši un individuāli, un ka ar šo prasību tā tiecas aizstāvēt šīs tautas pašnoteikšanās tiesības, kuras iestādēm ir jārespektē. Līdz ar to šajā posmā nevar izslēgt tiesisku attiecību esamību starp Savienību un prasītāju, un tas būs jāpārbauda, vērtējot prasītājas tiešu un individuālu skārumu. Katrā ziņā, ciktāl iestādes ir ņēmušas vērā prasītājas pārstāvību un uzskata to par likumīgu sarunu partneri attiecībā uz Rietumsahāras jautājumu, apstāklis, ka prasītāja nav neviena Savienības akta, kas rada tiesiskās sekas, adresāte, nav noteicošs (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 105.–108. punkts un tajos minētā judikatūra).

158 Ceturtkārt, pretēji tam, ko norāda Komisija, prasītājas procesuālās rīcībspējas atzīšana Vispārējā tiesā nepadara šo tiesu par "gandrīz starptautisku" tiesu. Vispirms – šī tiesvedība neattiecas uz starptautisku "strīdu", kurā prasītāja ir puse, bet gan uz prasību atcelt Savienības tiesību aktu. Turpinot – ciktāl vienīgi Vispārējai tiesai ir jāvērtē, vai prasītāja atbilst pieņemamības nosacījumiem, kas noteikti Savienības tiesībās, un it īpaši nosacījumiem, kas izriet no juridiskās personas jēdziena, tās prasība tiek pieņemta šauri attiecībā uz to kompetenču īstenošanu, kuras Vispārējai tiesai ir piešķirtas ar Savienības tiesībām. Visbeidzot – ņemot vērā to, ka Savienības iestādēm piešķirto kompetenču īstenošana starptautiskajā jomā nevar tikt atbrīvota no pārbaudes tiesā, procesuālās rīcībspējas atzīšanai attiecībā uz prasītāju nevar būt tādas sekas, ka Vispārējā tiesa aizstāj iestādes, kuras vada Savienības ārējās attiecības, un pieņem "politisku" lēmumu. Turklāt Vispārējā tiesa nevar dot priekšroku starptautiskās politikas un lietderības apsvērumiem salīdzinājumā ar LESD 263. panta ceturtajā daļā noteiktajiem pieņemamības noteikumiem (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 109.–113. punkts un tajos minētā judikatūra).

159 No visa iepriekš minētā izriet, ka Padomes izvirzītais nepieņemamības pamats attiecībā uz prasītājas procesuālās rīcībspējas neesamību ir jānoraida.

d) Par tā pilnvarojuma spēkā esamību, ko prasītāja izsniegusi savam advokātam

160 *CPMM* pauž šaubas par tā pilnvarojuma spēkā esamību, ko prasītāja izsniegusi savam advokātam. Tās jautā, vai šo pilnvarojumu var būt derīgi parakstījis prasītājas "politiskais sekretārs", kā tas ir šajā gadījumā. *CPMM* lūdz Vispārējo tiesu pārbaudīt šā pilnvarojuma likumību. Tās apgalvo, ka tad, ja pilnvarojums nav likumīgs, prasība ir jāatzīst par nepieņemamu, pamatojoties uz Reglamenta 51. panta 3. punktu.

161 2020. gada 18. decembra procesa organizatoriskajā pasākumā par to vaicāta, prasītāja, pirmām kārtām, norāda, ka tā nav "privāttiesību juridiskā persona" Reglamenta 51. panta 3. punkta izpratnē. Otrām kārtām, tā norāda, ka visi prasības pieteikumi, ko tā iesniegusi kopš 2012. gada, tika iesniegti, pamatojoties uz tās "politiskā sekretāra" parakstītiem pilnvarojumiem, un šo pilnvarojumu spēkā esamība nekad nav tikusi apšaubīta. Trešām kārtām, "politiskās organizācijas sekretariāts", kuru vadot pilnvarojuma parakstītājs, esot daļa no "*Front* [*Polisario*] galvenajām struktūrām", un uz to attiecoties *Front Polisario* statūtu 119.–130. pants. Ceturtām kārtām, šis parakstītājs un tā pienākumi esot pilnībā noteikti tiešsaistē pieejamos dokumentos. No visiem šiem elementiem izrietot, ka saskaņā ar judikatūru neesot nekādu šaubu par prasītājas nodomu celt šo prasību. Šo argumentu atbalstam prasītāja iesniedz savu statūtu, kas apstiprināti tās četrpadsmitajā kongresā, kurš notika no 2015. gada 16. līdz 23. decembrim, pilnu tekstu, kā arī tiešsaistē pieejamos dokumentus, uz kuriem tā atsaucas.

162 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka, tāpat kā advokāta pilnvarojums, ko prasītāja bija izsniegusi lietā, kurā pasludināts šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome (T-279/19), 2019. gada 20. maija dokuments, ko tā izsniedza šajā gadījumā un uz ko atsaucas *CPMM*, ir pilnvarojums, kurš izsniegts prasītājas advokātam nolūkā tās vārdā celt atcelšanas prasību, un to ir prasītājas vārdā izsniedzis un parakstījis A, kas norādīts kā šīs organizācijas "politiskais sekretārs". Turklāt *CPMM* pauž šaubas par šā pilnvarojuma spēkā esamību, izmantojot tādu pašu formulējumu kā *Confédération marocaine de l'agriculture et du développement rural* [Marokas Lauksaimniecības un lauku attīstības konfederācija] (*Comader*), persona, kas iestājusies lietā, kurā pasludināts minētais spriedums, un prasītāja šajā lietā šajā ziņā ir sniegusi apsvērumus, kam ir tāds pats saturs kā apsvērumiem, kurus prasītāja iesniedza minētajā lietā (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 115., 116. un 123. punkts).

163 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka neatkarīgi no Reglamenta 51. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem jebkurai struktūrai ir jāpierāda ne tikai sava rīcībspēja, bet arī tas, ka tā ir faktiski nolēmusi celt prasību un ka advokāti, kas apgalvo, ka ir tās pārstāvji, ir šajā nolūkā faktiski pilnvaroti (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 120.–122. punkts un tajos minētā judikatūra).

164 Šajā lietā no šā sprieduma 143.–159. punkta izriet, ka prasītājai ir procesuālā rīcībspēja Savienības tiesās. Tomēr ir jāpārbauda, vai nav šaubu par to, ka prasītāja tiešām bija nolēmusi celt prasību, jo šo jautājumu katrā ziņā Vispārējā tiesa var skatīt pēc savas ierosmes (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 117. un 119. punkts).

165 Pirmām kārtām, kā izriet no prasītājas paskaidrojumiem un pamatojumam iesniegtajiem dokumentiem, kuru saturs netiek apstrīdēts, formulējums "politiskais sekretārs" ir jāsaprot tā, ka ar to tiek norādīta persona, kas vada struktūru, kura organizācijas statūtos ir nosaukta par "politiskās organizācijas sekretariātu". Turklāt no minētajiem dokumentiem skaidri izriet, ka persona, kura parakstījusi prasītājas pilnvarojumu advokātam, faktiski pildīja prasītājas "politiskā sekretāra" pienākumus prasības celšanas dienā, un tas arī nav ticis apstrīdēts (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 125. punkts).

166 Otrām kārtām, saskaņā ar prasītājas statūtu 92. panta 7. punktu nacionālajam sekretariātam, kas atbilstoši šo pašu statūtu 76. pantam ir prasītājas "augstākā struktūra" "laikposmā starp diviem kongresiem", it īpaši ir pienākums "pārstāvēt *Front* [*Polisario*] tās attiecībās ar politiskajām partijām, valdībām, atbrīvošanās kustībām un citām organizācijām". Saskaņā ar šo pašu statūtu 120. pantu "politiskās organizācijas sekretariāts nodrošina nacionālā sekretariāta un tā biroja lēmumu un programmu īstenošanu un uzraudzību saistībā ar politiskās organizācijas raksturu un funkcijām" (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 126. punkts).

167 No šiem prasītājas statūtu pantiem tātad var secināt, kā pēdējā minētā apstiprināja tiesas sēdē, ka nacionālā sekretariāta lēmumu īstenošana tās attiecībās ar valdībām un citām organizācijām, tostarp Savienību, var ietilpt politiskās organizācijas sekretariāta kompetencē un ka tādējādi A bija pilnvarots parakstīt prasītājas advokāta pilnvarojumu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 127. punkts).

168 Ir jāpiebilst – lai gan "politiskā sekretāra" pārstāvības pienākums starptautiskās organizācijās, piemēram, Savienībā, un tiesās, piemēram, Vispārējā tiesā, neizriet no prasītājas statūtu 122. un 131. pantā minētajiem politiskās organizācijas sekretariāta pienākumiem, šo statūtu 120. pantā šai struktūrai ir piešķirta kompetence nacionālā sekretariāta lēmumu un programmu īstenošanai un uzraudzībai, un no minētā 122. un 131. panta neizriet, ka šo pienākumu uzskaitījums būtu izsmeļošs (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 128. un 129. punkts un tajos minētā judikatūra).

169 No šiem apsvērumiem tātad jāsecina, ka šajā gadījumā A, prasītājas "politiskais sekretārs", bija pilnvarots īstenot tās "augstākās struktūras", proti, nacionālā sekretariāta, lēmumu celt šo prasību. Turklāt prasītājas advokāts, kurš ir dalībvalsts advokatūras loceklis un uz kuru tādējādi attiecas profesionālās ētikas kodekss, savā 2021. gada 25. janvāra atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumiem ir norādījis, ka prasītājai "tiešām bija nodoms celt [prasību]" un ka "tās apņemšanās panākt Tiesas spriedumu faktisku ievērošanu ir pilnīga" (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 130. un 131. punkts un tajos minētā judikatūra).

170 No visa iepriekš minētā izriet, ka *CPMM* šaubas par tā pilnvarojuma spēkā esamību, ko prasītāja izsniegusi savam advokātam, ir jānoraida.

e) Par Padomes izvirzīto otro nepieņemamības pamatu attiecībā uz prasītājas "locus standi" neesamību

171 Saistībā ar otro nepieņemamības pamatu Padome, kuru atbalsta Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, norāda, ka prasītāju, kas nav apstrīdētā lēmuma adresāte, tas neskar ne tieši, ne individuāli.

172 Savukārt prasītāja apgalvo, ka apstrīdētais lēmums to skar tieši un individuāli, jo strīdīgais nolīgums tiek piemērots Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem un tādējādi ietekmē šīs teritorijas tautu.

173 Iesākumā, pirmām kārtām, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tāds akts kā apstrīdētais lēmums, ar kuru ir apstiprināts starptautisks nolīgums, ko noslēgusi Savienība, ir pārsūdzams. Otrām kārtām, ir jāatgādina, ka LESD 263. pantā ir skaidri nodalītas Savienības iestāžu un dalībvalstu tiesības celt prasību un fizisku un juridisku personu tiesības celt prasību, jo šā panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka šīs pēdējās var celt prasību par tiesību aktiem, kas ir tām adresēti vai kas tās skar tieši un individuāli, kā arī par reglamentējošiem aktiem, kas tās skar tieši, bet nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem (šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 135. un 136. punkts un tajos minētā judikatūra).

174 Šajā gadījumā prasītāja nav ne apstrīdētā lēmuma, ne strīdīgā nolīguma adresāte. Ņemot vērā starptautisko nolīgumu īpašo vietu Savienības tiesību sistēmā un apstrīdētā lēmuma juridisko pamatu, proti, LESD 218. panta 6. punkta a) apakšpunkta i) punktu, kurā šāda lēmuma pieņemšanai ir prasīta Eiropas Parlamenta piekrišana, prasītājas prasība par apstrīdēto lēmumu nevar tikt pakļauta mazāk stingriem pieņemamības nosacījumiem kā nosacījumi, kas piemērojami prasībām par leģislatīvajiem aktiem. Līdz ar to tai ir jāpierāda, ka apstrīdētais lēmums to skar tieši un individuāli, ko tā turklāt neapstrīd (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 137.–140. punkts un tajos minētā judikatūra).

175 Ir jāvērtē šis nepieņemamības pamats, vispirms pārbaudot prasītājas tiešu skārumu.

1) Par prasītājas tiešu skārumu

176 Padome apgalvo, ka prasītāja neatbilst kritērijiem, kas judikatūrā minēti tādas fiziskas vai juridiskas personas noteikšanai, kuru tieši skar apstrīdētais akts. Šajā ziņā, pirmām kārtām, attiecībā uz pirmo no šiem kritērijiem tā apgalvo, ka prasītāja nav apstrīdētā akta adresāte un ka šis akts attiecībā uz prasītāju nerada tiesiskas sekas. Padomes ieskatā, pirmkārt, apstrīdētais lēmums rada tiesiskas sekas tikai attiecībā uz Savienību un tās iestādēm, nevis trešām pusēm. Otrkārt, tā uzskata, ka apstrīdētais lēmums nerada sekas ārpus Līgumu piemērošanas teritorijas. Treškārt, tā apgalvo, ka tad, ja, vērtējot prasītājas tiešo skārumu, Vispārējā tiesa pamatotos uz strīdīgā nolīguma sekām teritorijā ārpus Savienības, tai nāktos lemt par to Marokas Karalistes tiesību un pienākumu likumību, kuri izriet no minētā nolīguma, kam šī trešā valsts ir brīvi, izmantojot savu suverēno varu, piekritusi, bet tas pārsniegtu Vispārējās tiesas kompetenci. Otrām kārtām, attiecībā uz otro no šiem kritērijiem tā apgalvo, ka šis nolīgums un vēstuļu apmaiņa paši nerada tiesiskas sekas attiecībā uz trešām pusēm un ka tie ir jāīsteno ar īstenošanas protokolu,

kuram pašam ir nepieciešami papildu īstenošanas pasākumi. Atbildē uz repliku Padome piebilst – pieņemot, ka apstrīdētais lēmums rada sekas ārpus Savienības teritorijas, strīdīgais nolīgums var ietekmēt tikai uzņēmējus attiecīgajās tautsaimniecības nozarēs.

177 Prasītāja savukārt apgalvo, ka to tieši skar apstrīdētais lēmums. Tā norāda, ka tā atbilst abiem kritērijiem, kuru kumulatīva izpilde ir prasīta, lai būtu izpildīts tieša skāruma nosacījums. Pirmām kārtām, tā no sprieduma Padome/*Front Polisario* secina, ka, ciktāl ar apstrīdēto lēmumu ir noslēgts nolīgums, kura piemērošanas jomā ir skaidri iekļauta Rietumsahāras teritorija un piegulošie ūdeņi, kā arī to dabas resursi bez šīs teritorijas tautas piekrišanas, minētais nolīgums šo pēdējo skar tieši kā nolīguma trešo pusi. Šā fakta dēļ vien minētais nolīgums ietekmējot tās tiesisko stāvokli, jo prasītāja esot vienīgā šīs tautas pārstāve. Otrām kārtām, tā apgalvo, ka apstrīdēto regulu, kura tika pieņemta pēc apstrīdētā lēmuma un ar kuru vienīgi tiek noteiktas zvejas iespējas, kas paredzētas īstenošanas protokola 3. panta 1. punktā, nevar uzskatīt par starppasākumu, kas ir šķērslis tās tiešajam skārumam.

178 Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Komisija un *CPMM* būtībā izklāsta to pašu argumentāciju kā Padome.

179 Iesākumā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nosacījums, ka lēmumam, kas ir prasības priekšmets, fiziska vai juridiska persona ir jāskar tieši, kā tas noteikts LESD 263. panta ceturtajā daļā, prasa, lai būtu izpildīti divi kumulatīvi kritēriji. Pirmkārt, apstrīdētajam Savienības pasākumam ir tieši jāietekmē indivīda tiesiskais stāvoklis. Otrkārt, tas nedrīkst atstāt nekādu rīcības brīvību šī pasākuma adresātiem, kuri ir atbildīgi par tā ieviešanu, kas ir pavisam automātiska un izriet tikai no Savienības tiesiskā regulējuma, nepiemērojot citus starpnoteikumus (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 144. punkts un tajā minētā judikatūra).

180 Tātad ir atsevišķi jāpārbauda, vai prasītāja atbilst katram no šiem abiem kritērijiem.

i) Par to, vai prasītāja atbilst pirmajam tieša skāruma kritērijam, saskaņā ar kuru apstrīdētajam pasākumam ir tieši jāietekmē tās tiesiskais stāvoklis

181 Attiecībā uz to, vai ir izpildīts pirmais tieša skāruma kritērijs, no Padomes, Spānijas Karalistes, Francijas Republikas, Komisijas un *CPMM* argumentācijas izriet, ka argumentiem, ar kuriem tiek apstrīdēts tas, ka apstrīdētais lēmums tieši ietekmē prasītājas tiesisko stāvokli, būtībā ir trīs daļas. Pirmā daļa ir balstīta uz lēmuma par starptautiska nolīguma noslēgšanu Savienības vārdā būtiskajām tiesiskajām sekām. Otrā daļa attiecas uz apstrīdētā lēmuma īpašajām tiesiskajām sekām, ņemot vērā tā teritoriālo piemērošanu. Trešā daļa attiecas uz to, ka netiek mainīts prasītājas tiesiskais stāvoklis, ņemot vērā tās ierobežoto lomu, kas attiecas tikai uz dalību Rietumsahāras pašnoteikšanās procesā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 146. punkts).

– Par Padomes argumentācijas pirmo daļu attiecībā uz lēmuma par starptautiska nolīguma noslēgšanu Savienības vārdā būtiskajām tiesiskajām sekām

182 Pirmām kārtām, Padome, kuru atbalsta Francijas Republika, būtībā apgalvo, ka lēmums par starptautiska nolīguma noslēgšanu Savienības vārdā nerada sekas attiecībā uz trešām personām un ka nevar atsaukties uz strīdīgā nolīguma apgalvotajām sekām attiecībā uz prasītāju, lai

pierādītu, ka šis lēmums ietekmē tās tiesisko stāvokli. Otrām kārtām, Padome, kuru būtībā atbalsta Francijas Republika un Komisija, apgalvo, ka šāda rakstura lēmums nevar radīt tiesiskas sekas ārpus Savienības.

183 Savukārt prasītāja apgalvo, ka apstrīdētais lēmums, ciktāl ar to ir noslēgts strīdīgais nolīgums, nav nodalāms no tā, citādi šāds akts, kas ir apstrīdams, tiktu izslēgts no likumības pārbaudes tiesā. Turklāt prasītāja apgalvo – katrā ziņā nav apstrīdēts, ka ar apstrīdēto lēmumu apstiprinātā strīdīgā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomā ir iekļauta Rietumsahāras tautas teritorija un piegulošie ūdeņi, kā arī to dabas resursi. Prasītājas ieskatā, Padomes atsaukšanās uz Marokas Karalistes brīvu un suverēnu piekrišanu liekot apšaubīt Savienības tiesu kompetenci pārbaudīt apstrīdēto lēmumu.

184 Pirmkārt, ir jānorāda, ka lēmumu par starptautiska nolīguma noslēgšanu, kas pamatots ar LESD 218. panta 6. punktu, nedrīkst sajaukt ar lēmumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz LESD 218. panta 3. un 4. punktu, un kuri attiecas uz starptautisku sarunu īstenošanu un tātad principā rada tiesiskas sekas vienīgi Savienības attiecībās ar tās dalībvalstīm, kā arī attiecībās starp Savienības iestādēm. Turpretī šis lēmums atspoguļo Savienības piekrišanu uzņemties no šā nolīguma izrietošās saistības. Tas tātad ir minētā nolīguma neatņemama sastāvdaļa un rada tiesiskas sekas pārējām tā pusēm, ciktāl tas oficiāli atklāj to, ka Savienība pret minētajām pusēm uzņemas saistības, kurām tā ir piekritusi (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 149. un 150. punkts un tajos minētā judikatūra).

185 Turklāt, tā kā starptautisks nolīgums, kas noslēgts ar šādu lēmumu, uzliek pusēm saistības attiecībā uz citu, nevis šo pušu teritoriju ar starptautiskajām tiesībām noteiktajos apstākļos, šis nolīgums var ietekmēt trešo personu vispārējā starptautisko tiesību principa par līgumu relatīvo iedarbību izpratnē. Līdz ar to šā nolīguma īstenošanas ietekmei uz šīs trešās personas tiesisko stāvokli ir nozīme, vērtējot, vai šo pēdējo ir tieši skāris lēmums par minētā nolīguma noslēgšanu, kas pieņemts Savienības vārdā (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 151. un 152. punkts un tajos minētā judikatūra).

186 No tā izriet, ka Padome kļūdaini apgalvo, ka apstrīdētais lēmums pēc sava rakstura radot sekas tikai attiecībā uz Savienību un tās iestādēm. To pašu iemeslu dēļ ir jānoraida Francijas Republikas arguments, saskaņā ar kuru apstrīdētais lēmums viens pats neradot tiesiskas sekas attiecībā uz prasītāju, jo ar to vien nepietiekot, lai strīdīgais nolīgums stātos spēkā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 153. punkts un tajā minētā judikatūra).

187 Otrkārt, ir jānorāda, ka Savienības noslēgts starptautisks nolīgums ir saistošs ne tikai Savienības iestādēm, bet arī trešām valstīm, kas ir šo nolīgumu puses. Šā iemesla dēļ, kā Francijas Republika pati atgādina, atcelšanas prasība, kas celta par starptautisku nolīgumu, ir jāsaprot kā prasība, kas vērsta pret lēmumu, ar kuru tas Savienības vārdā noslēgts. Tāpat Tiesa ir lēmusi, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par Savienības noslēgta starptautiska nolīguma spēkā esamību ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz tiesību aktu, ar kuru Savienība šādu starptautisku nolīgumu ir noslēgusi (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 154. punkts un tajā minētā judikatūra).

188 Tomēr, ņemot vērā Tiesas kompetenci – gan atcelšanas prasības ietvaros, gan saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu – izvērtēt, vai Savienības noslēgts starptautiskais nolīgums ir saderīgs ar Līgumiem un ar starptautisko tiesību normām, kas tai ir saistoši, ir ticis nospriests, ka lēmuma par starptautiska nolīguma noslēgšanu spēkā esamības pārbaude, ko Tiesa veic saistībā ar

prejudiciālu jautājumu, var attiekties uz šā tiesību akta likumību, ņemot vērā paša attiecīgā starptautiskā nolīguma saturu (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 155. punkts un tajā minētā judikatūra).

189 Šie apsvērumi ir piemērojami tādas atcelšanas prasības par šāda rakstura lēmumu gadījumā, ko Vispārējā tiesā cēlusi juridiska persona LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē, un tāda ir šī prasība. Jebkāda cita interpretācija, kā būtībā norāda prasītāja, nozīmētu, ka lielā mērā tiek izslēgta iespēja apstrīdētā lēmuma likumību pārbaudīt pēc būtības, un tas nebūtu saderīgi ar efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 156. un 157. punkts un tajos minētā judikatūra).

190 Līdz ar to, vērtējot, vai šo juridisko personu tieši un individuāli skar šāds lēmums, attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā, kā tās tiesisko stāvokli ietekmē starptautiskais nolīgums, kurš noslēgts atbilstoši šim lēmumam (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 158. punkts un tajā minētā judikatūra).

191 Šajā gadījumā ir ticis konstatēts, ka prasītājai, ņemot vērā tās kā Rietumsahāras tautas pārstāves lomu, bija procesuālā rīcībspēja attiecībā uz apstrīdēto lēmumu un tas tai ļāva aizstāvēt tiesības, kas šai tautai izriet no Savienībai saistošajiem starptautisko tiesību noteikumiem (skat. šā sprieduma 152. punktu). Līdz ar to, kā prasītāja būtībā apgalvo, tai ir jāvar atsaukties uz strīdīgā nolīguma ietekmi uz šīm tiesībām, lai pierādītu tās tiešu un individuālu skārumu, citādi efektīvai šo tiesību aizsardzībai tiesā tiktu atņemta liela daļa tās lietderīgās iedarbības (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 160. punkts un tajā minētā judikatūra).

192 Treškārt, attiecībā uz apstrīdētā lēmuma teritoriālo piemērošanas jomu ir jānorāda, ka, pirmām kārtām, tā mērķis ir radīt tiesiskās sekas Savienības un Marokas Karalistes attiecībās, jo tā ir abu šo starptautisko tiesību subjektu kopīgās gribas izpausmes neatņemama sastāvdaļa un līdz ar to noteikti rada sekas starptautisko tiesību sistēmā. Otrām kārtām, kā izriet no judikatūras, šā nolīguma tiesiskās sekas attiecībā uz nolīguma otras puses teritoriju vai trešo teritoriju var būt derīgas, lai pierādītu, ka apstrīdētais lēmums tieši un individuāli skar kādu fizisku vai juridisku personu, jo tajā pausta Savienības piekrišana tam, ka minētais nolīgums rada šādas sekas (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 161.–165. punkts un tajos minētā judikatūra).

193 Tomēr šajā gadījumā prasītāja, atsaucoties uz spriedumiem Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, pamatojas uz strīdīgā nolīguma piemērošanu Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem un uz šīs teritorijas tautas nolīguma trešās puses statusu līgumu relatīvās iedarbības izpratnē, apgalvojot, ka apstrīdētais lēmums to skar tieši; prasītāja to apgalvo minētās tautas pārstāves statusā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 166. punkts).

194 Apstāklis, ka – saskaņā ar to, ko uzsver Padome un Francijas Republika, – nolīguma sekas un tā īstenošana Marokas Karalistes teritorijā ietilpst šīs pēdējās suverēnajā kompetencē, nav atbilstīgs.

195 Pirmām kārtām, šajā gadījumā prasītāja nemin sekas, ko strīdīgais nolīguma rada Marokas teritorijai vai ūdeņiem, attiecībā uz kuriem Marokas Karaliste īsteno savas suverēnās tiesības vai jurisdikciju sprieduma *Western Sahara Campaign UK* izpratnē (skat. šā sprieduma 44.–50. punktu), bet gan sekas, ko tas rada trešai teritorijai un tai piegulošajiem ūdeņiem. Turklāt saskaņā ar judikatūru Vispārējā tiesa neizsakās par Marokas Karalistes piekrišanas tiesībām un

pienākumiem, kuri izriet no minētā nolīguma, likumību, bet vienīgi par Savienības piekrišanas tiem likumību (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 168. un 169. punkts un tajos minētā judikatūra).

196 No iepriekš minētā izriet, ka, ņemot vērā lēmuma par starptautiska nolīguma noslēgšanu raksturu un tā būtiskās tiesiskās sekas, uzreiz nevar noraidīt to, ka apstrīdētais lēmums strīdīgā nolīguma satura dēļ tieši ietekmē prasītājas tiesisko stāvokli. Līdz ar to Padomes argumentācijas pirmā daļa ir jānoraida.

– Par Padomes argumentācijas otro daļu attiecībā uz strīdīgā nolīguma īpašajām tiesiskajām sekām, ņemot vērā tā teritoriālo piemērošanu Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem

197 Padome, Komisija un *CPMM* būtībā apstrīd to, ka apstrīdētais lēmums un strīdīgais nolīgums rada tiesiskas sekas attiecībā uz prasītāju sakarā ar šā nolīguma piemērošanu Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem. Pirmām kārtām, zivsaimniecības nolīgumam esot nepieciešama īstenošanas protokola un citu papildu pasākumu pieņemšana, lai radītu tiesiskas sekas trešām pusēm. Otrām kārtām, šo tiesību aktu sekas attiecībā uz šo teritoriju esot vienīgi ekonomiskas, nevis tiesiskas. Tie līdz ar to neradot tiesības vai pienākumus šīs teritorijas tautai un neesot uz to attiecināmi.

198 Savukārt prasītāja norāda – ņemot vērā to, ka Rietumsahāras teritorija un tai piegulošie ūdeņi, kā arī tās dabas resursi ir skaidri iekļauti strīdīgā nolīguma piemērošanas jomā, šis nolīgums un līdz ar to apstrīdētais lēmums skar šīs teritorijas tautu, ņemot vērā tās tiesības uz pašnoteikšanos. Turklāt tā norāda, ka šā nolīguma īstenošanas pasākumiem nav nozīmes, jo minētā iekļaušana pati par sevi ir pretrunā pašnoteikšanās principam un līgumu relatīvās iedarbības principam un rada tiesiskas sekas minētajai tautai, un tas prasītāju skar tieši kā šīs tautas pārstāvi.

199 Šajā ziņā iesākumā ir jāatgādina, ka – saskaņā ar to, kas tika konstatēts šā sprieduma 109.–123. punktā, – premisa, ar kuru prasītāja pamato savu *locus standi*, proti, tas, ka ar apstrīdēto lēmumu tiek apstiprināts nolīgums starp Savienību un Marokas Karalisti, kas skaidri tiek piemērots Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, ir pareiza.

200 Līdz ar to ir tikai jāpārbauda, vai, ņemot vērā strīdīgā nolīguma piemērošanu Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, apstrīdēto lēmumu var uzskatīt par tādu, kas skar šīs teritorijas tautu.

201 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka – saskaņā ar to, kas tika atgādināts šā sprieduma 150. punktā, – sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punktā Tiesa uzskatīja, ka Rietumsahāras tauta ir jāuzskata par "trešo valsti" līgumu relatīvās iedarbības principa izpratnē un ka to var ietekmēt asociācijas nolīguma īstenošana gadījumā, ja Rietumsahāras teritorija tiek iekļauta minētā nolīguma piemērošanas jomā. Otrkārt, tajā pašā minētā sprieduma punktā Tiesa no tā secināja, ka [minētajai tautai] katrā ziņā ir jāpiekrīt šādai iekļaušanai gan gadījumā, ja šāda īstenošana tai kaitētu, gan gadījumā, ja tā tai būtu labvēlīga. Treškārt, sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 63. punktā Tiesa it īpaši ir atsaukusies uz sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punktu, uzskatot, ka 2006. gada zivsaimniecības nolīgumu nevar piemērot Rietumsahāras teritorijai, jo pretējā gadījumā tiktu pārkāpts pašnoteikšanās princips un līgumu relatīvās iedarbības princips. Ceturtkārt, sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 69. punktā tā no jēdziena "ūdeņi, uz kuriem attiecas [..] suverēnās tiesības vai jurisdikcija", uz ko norādīts minētajā zivsaimniecības nolīgumā, interpretācijas saskaņā ar Jūras tiesību konvenciju secināja, ka, ņemot

vērā to, ka Rietumsahāras teritorija nav Marokas Karalistes teritorijas daļa, kā tas bija atgādināts tā paša sprieduma 62.–64. punktā, tās piegulošie ūdeņi neietilpst ar to pašu nolīgumu noteiktajā zvejas zonā.

202 No judikatūras tātad ir jāsecina, ka sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punkta apsvērumi ir atbilstīgi, ņemot vērā noteikumus, kuri noteikti strīdīgajā nolīgumā, kas, iekļaujoties tajā pašā konvencionālajā kopumā kā asociācijas nolīgums, ir skaidri piemērojams Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem. Līdz ar to šī strīdīgā nolīguma teritoriālā piemērošana var skart minētās teritorijas tautu un tai var būt nepieciešama šīs tautas piekrišana (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 194. un 195. punkts).

203 Šo analīzi neliek apšaubīt Padomes, Komisijas un *CPMM* argumenti.

204 Pirmkārt, attiecībā uz argumentiem par īstenošanas pasākumu nepieciešamību, lai strīdīgais nolīgums radītu tiesiskas sekas attiecībā uz trešām pusēm, vispirms ir jānorāda, ka – saskaņā ar to, kas tika norādīts šā sprieduma 125. un 131. punktā, – prasītāja lūdz atcelt apstrīdēto lēmumu kopumā. Ar šo lēmumu ir noslēgts gan zivsaimniecības nolīgums, gan īstenošanas protokols un vēstuļu apmaiņa, šiem abiem pēdējiem instrumentiem turklāt esot minētā nolīguma neatņemamai sastāvdaļai (skat. šā sprieduma 102. punktu). Līdz ar to Padomes minētajam apstāklim, ka tam, lai zivsaimniecības nolīgums radītu tiesiskas sekas trešām pusēm, ir nepieciešams īstenošanas protokols, nav nozīmes.

205 Turpinot – kā prasītāja uzsver, tas, ka ar zivsaimniecības nolīgumu Rietumsahāra un tās piegulošie ūdeņi ir iekļauti šā nolīguma, kā arī tā īstenošanas protokola teritoriālās piemērošanas jomā, izriet tikai no minētā nolīguma un protokola normām par piemērošanas jomu, tās skatot vēstuļu apmaiņas kontekstā (skat. šā sprieduma 109.–117. punktu).

206 Protams, lai Savienība un Marokas Karaliste faktiski izpildītu savstarpējās tiesības un pienākumus, par kuriem tās ir vienojušās ar zivsaimniecības nolīgumu un īstenošanas protokolu, ir nepieciešams pieņemt dažādus īstenošanas pasākumus gan attiecībā uz zvejas tiesību piešķiršanu Savienības kuģiem, gan attiecībā, pirmām kārtām, uz minētā nolīguma 12. pantā minētā finansiālā ieguldījuma izmaksāšanu tā dažādajos veidos un, otrām kārtām, šā ieguldījuma – it īpaši nozares atbalstam – izmantošanu.

207 Tomēr, pirmām kārtām, ir jānorāda, ka šajā gadījumā pats apstāklis, ka ar strīdīgo nolīgumu tiek ieviests zvejas tiesību un finansiālās kompensācijas tiesiskais regulējums, kas piemērojams Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem, skar minētās teritorijas tautu kā šā nolīguma trešo pusi līgumu relatīvās iedarbības principa izpratnē neatkarīgi no tā faktiskās īstenošanas. Tāpat šo tautu skar pats apstāklis, ka ar šo nolīgumu Savienībai un Marokas Karalistei saistībā ar šo tiesisko regulējumu tiek noteiktas savstarpējās tiesības un pienākumi attiecībā uz minēto teritoriju un minētajiem ūdeņiem.

208 Otrām kārtām, katrā ziņā it īpaši no zivsaimniecības nolīguma 1. panta h) punkta formulējuma izriet, ka Rietumsahāras un tās piegulošo ūdeņu iekļaušanai šā nolīguma un īstenošanas protokola teritoriālās piemērošanas jomā ir beznosacījumu raksturs. Uz minēto ūdeņu iekļaušanu ar šo nolīgumu noteiktajā zvejas zonā neattiecas nekādi īpaši ierobežojumi.

209 Visbeidzot, protams, kā izriet no īstenošanas protokola pielikuma II nodaļas un šā paša protokola 2. papildinājumā ietvertajām zvejas tehnisko datu lapām, Savienība un Marokas Karaliste zvejas zonu robežās ir nošķirušas pārvaldības apgabalus, uz kuriem attiecas īpaši ierobežojumi. Tādējādi

saskaņā ar minēto nodaļu Marokas Karalistei ir jānosaka šo pārvaldības apgabalu precīzās koordinātas, kā arī visas tās zvejas zonas šo apgabalu robežās, kurās zveja ir aizliegta, jo iepriekšminētajās zvejas tehnisko datu lapās ir noteiktas vienīgi minēto pārvaldības apgabalu maksimālās robežas.

210 Turklāt vienīgi uz zvejas tehnisko datu lapās Nr. 3–6 minētajām zvejas kategorijām attiecas pārvaldības apgabali, kuru robežās ir iekļauti Rietumsahārai piegulošie ūdeņi (skat. šā sprieduma 110. punktu).

211 Tomēr no šā sprieduma 208. un 209. punktā minētajām normām izriet, ka Marokas Karalistes rīcības brīvība attiecas uz pārvaldības apgabalu un zonu, kurās zveja eventuāli ir aizliegta, nevis uz pašas zvejas zonas precīzu noteikšanu. Jau tikai apstāklis, ka ar šīm normām pilnvaro Marokas Karalisti izlemt, vai iepriekš minētajos zvejas kategoriju pārvaldības apgabalos var tikt iekļauti Rietumsahārai piegulošie ūdeņi, skar šīs teritorijas tautu.

212 Turklāt, kā atgādina ģenerāladvokāts M. Vatelē secinājumu lietā *Western Sahara Campaign UK* (C-266/16, EU:C:2018:1) 69. punktā, robeža starp Rietumsahāru un Marokas Karalisti atrodas uz 27°42′N paralēles (*Pointe Stafford*). Ņemot vērā zvejas tehnisko datu lapās Nr. 4 un Nr. 6 norādītās minēto pārvaldības apgabalu robežu koordinātas, ir jāsecina, pirmām kārtām, ka lielākā daļa zonas, kas atrodas pirmajā no šīm lapām minētā pārvaldības apgabala robežās, atbilst Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem un, otrām kārtām, ka zona, kas ietilpst otrajā no šīm lapām minētajā pārvaldības apgabala robežās, ir pilnībā iekļauta šajos ūdeņos. Turklāt šīs robežas ir noteiktas saistībā ar instrumentiem, kuri apstiprināti ar apstrīdēto lēmumu un kuri līdz ar to nav atkarīgi no turpmākiem īstenošanas pasākumiem.

213 Tāpat saskaņā ar ieguvumu, kas izriet no zivsaimniecības nolīguma 12. panta 4. punktā minētajām zvejas darbībām, proporcionālas sadales principu puses apņemas nodrošināt, lai attiecīgie iedzīvotāji, tostarp Rietumsahāras iedzīvotāji, var izmantot šos ieguvumus proporcionāli zvejas darbībām ar šo nolīgumu noteiktajā zonā, kurā ir iekļauti šai teritorijai piegulošie ūdeņi, un attiecībā uz šo principu nav paredzēts izņēmums.

214 Šajā ziņā, kā izriet no prasītājas minētajiem paskaidrojumiem un elementiem, zvejas resursi Rietumsahārai piegulošajos ūdeņos ir īpaši bagātīgi. Turklāt 2018. gada 8. oktobra ziņojumā Komisija norāda, ka 2012. gadā šī teritorija nodrošināja 78 % Marokas ūdeņos un aplūkojamajai teritorijai piegulošajos ūdeņos veiktās zvejas nozvejas kopējā apjoma. No šā ziņojuma izriet arī, ka 66 % nozares atbalsta summas attiecībā uz laikposmu no 2014. līdz 2018. gadam tika izmaksāti Rietumsahāras daļai, kuru kontrolē Marokas Karaliste. Tātad no tā var secināt, ka, piemērojot šā sprieduma 213. punktā atgādināto principu, ar tās nozvejas kopējo apjomu ar strīdīgo nolīgumu noteiktajā zvejas zonā, ko veido nozveja Rietumsahārai piegulošajos ūdeņos, var pamatot nozīmīgas daļas nozares atbalsta summas maksājumu šīs teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, zivsaimniecības nozarei.

215 Kā izriet it īpaši no zivsaimniecības nolīguma 12. panta 4. punkta, kā arī no īstenošanas protokola 6. panta 2. punkta un 7. panta 2. punkta, finansiālā ieguldījuma un it īpaši nozares atbalsta taisnīga ģeogrāfiskā un sociālā sadalījuma pārbaude ir strīdīgā nolīguma pušu kopīgajā kompetencē. Konkrētāk, no minētā protokola 4. un 6.–8. panta, kā arī no tā pielikuma 1. nodaļas E punkta izriet, ka – saskaņā ar to, ko ir norādījusi prasītāja, – šim finansiālajam ieguldījumam atbilstošie maksājumi ir veikti Marokas Karalistei un ka tai ir atbildība par tā izmantošanu ar zivsaimniecības nolīguma 13. pantu izveidotās Apvienotās komitejas uzraudzībā.

216 Līdz ar to, kā prasītāja pamatoti apgalvo, Rietumsahāras tautas skārums un pienākums saņemt tās piekrišanu izriet tikai no strīdīgā nolīguma un īstenošanas protokola normām neatkarīgi no papildu īstenošanas pasākumiem. It īpaši var uzsvērt, ka – saskaņā ar to, kas izriet no ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcijas 50/33 (skat. šā sprieduma 19. punktu), un kā ir norādījusi prasītāja – šī struktūra ir vairākkārt atgādinājusi teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, tautu tiesības izmantot savu teritoriju dabas resursus, izlietot šos resursus, it īpaši jūras resursus, savās interesēs un nepieciešamību nodrošināt to, lai šo teritoriju iedzīvotāju suverēnās tiesības attiecībā uz šiem resursiem tiek pilnībā ievērotas un aizsargātas. Turklāt secinājumu lietā *Western Sahara Campaign UK* (C-266/16, EU:C:2018:1) 130.–134., 145. un 146. punktā ģenerāladvokāts M. Vatelē konstatēja, ka šīs tiesības ir atbilstīgas tāda nolīguma starp Savienību un Marokas Karalisti kontekstā, kurš attiecas uz Rietumsahāras zvejas resursu izmantošanu, un ka, pārkāpjot šīs teritorijas tautas tiesības brīvi rīkoties ar šiem dabas resursiem, tiek pārkāptas tās pašnoteikšanās tiesības.

217 Otrkārt, attiecībā uz argumentu par strīdīgā nolīguma tikai ekonomiskajām, nevis tiesiskajām sekām, kas radītas Rietumsahāras teritorijai, pietiek konstatēt, ka jau tikai šā nolīguma un tā īstenošanas protokola, tos skatot vēstuļu apmaiņas kontekstā, piemērošana šai teritorijai un tās piegulošajiem ūdeņiem rada tiesiskas sekas attiecībā uz šīs teritorijas tautu kā nolīguma trešo pusi līgumu relatīvās iedarbības izpratnē šā sprieduma 201.–216. punktā norādīto iemeslu dēļ. Turklāt pirmām kārtām var norādīt, ka šo instrumentu un to pielikumu normās ir ietverti precīzi un beznosacījumu noteikumi attiecībā uz zvejas zonas un pārvaldības apgabalu noteikšanu, kā arī attiecībā uz pienākumiem un ierobežojumiem, kas ir jāievēro saistībā ar zvejas darbībām un kas ir piemērojami minētajai teritorijai piegulošajiem ūdeņiem. Tas pats attiecas uz šo instrumentu normām, kas saistītas ar finansiālās kompensācijas summu, tās struktūru un sociālekonomisko ieguvumu no strīdīgā nolīguma taisnīgu ģeogrāfisko un sociālo sadalījumu un kas nosaka tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru daļa šīs finansiālās kompensācijas tiks piešķirta par labu saimnieciskajai darbībai aplūkojamajā teritorijā. Šīs normas tātad var radīt tiesiskas sekas uzņēmējiem, kuri saņem finansējumu no šīs kompensācijas, it īpaši no nozares atbalsta, tostarp tiem, kas savu darbību veic šajā teritorijā (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. rīkojumu, 2019. gada 10. decembris, *Front Polisario*/Padome, T-344/19, nav publicēts, EU:T:2019:862, 24.–35. punkts).

218 Treškārt, attiecībā uz apgalvoto apstākli, ka strīdīgais nolīgums neradot tiesības vai pienākumus Rietumsahāras tautai, šajā posmā pietiek norādīt, ka neatkarīgi no tā, vai šā nolīguma pusēm ir bijis nodoms tai piešķirt tiesības, minētais nolīgums izsaka tā pušu, proti, Savienības un Marokas Karalistes, gribu pieņemt un īstenot tiesisko regulējumu šai teritorijai piegulošo ūdeņu zvejas resursu izmantošanai un finansiālās kompensācijas sadalīšanai it īpaši par labu darbībām minētajā teritorijā. Ar šo tiesisko regulējumu ieviestie noteikumi līdz ar to ir obligāti šai aplūkojamā nolīguma trešai pusei, ciktāl šie noteikumi ir piemērojami minētajai teritorijai, it īpaši noteikumi par minētā nolīguma pušu un to publisko iestāžu kompetenci attiecībā uz tā īstenošanu. It īpaši šie noteikumi liedz šai tautai brīvi izlemt šīs izmantošanas un no tās izrietošo ieguvumu izmantošanas kārtību. Tātad strīdīgā nolīguma sekas ir tādas, ka tiek radīti pienākumi šajā ziņā (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 322. punkts un tajā minētā judikatūra).

219 Ceturtkārt, attiecībā uz argumentu, saskaņā ar kuru strīdīgais nolīgums katrā ziņā neesot attiecināms uz Rietumsahāras tautu, pirmām kārtām, pietiek norādīt, ka atcelšanas prasības pieņemamība ir paredzēta vienīgi nosacījumos, kuri definēti LESD 263. panta ceturtajā daļā, kā tie interpretēti judikatūrā. Otrām kārtām, attiecībā uz starptautisko publisko tiesību profesora atzinumu, uz kuru balstās *CPMM*, ir jānorāda, ka Vispārējā tiesa nevar pamatoties uz šādiem

zinātniskiem darbiem, lai apstrīdētu Tiesas izmantoto starptautisko tiesību interpretāciju (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 198. un 199. punkts un tajos minētā judikatūra).

220 Piektkārt, to, ka Rietumsahāras tautu skar strīdīgā nolīguma normas, kas piemērojamas šīs teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, piegulošajiem ūdeņiem, un nepieciešamību saņemt tās piekrišanu neliek apšaubīt Komisijas iestāšanās raksta ievada apsvērumi, saskaņā ar kuriem "precīzas" tiesiskās attiecības starp teritoriju, kurai nav savas pārvaldes, un ūdeņiem, kas atrodas tās piekrastē, neesot "skaidri" noteiktas starptautiskajās tiesībās, it īpaši Jūras tiesību konvencijā.

221 Vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar to, ko prasītāja pamatoti uzsver, Jūras tiesību konvencija ir starptautisko jūras paražu tiesību pašreizējā stāvokļa izpausme, kā izriet it īpaši no ST judikatūras (šajā nozīmē skat. ST spriedumu, 1984. gada 12. oktobris, Jūras robežas noteikšana Menas līča reģionā, ST, Krājums, 1984, 246. lpp., 94. punkts).

222 Šajā ziņā no Komisijas minētās 1982. gada 30. aprīļa ANO trešās konferences par jūras tiesībām Nobeiguma akta III rezolūcijas 1. punkta a) apakšpunkta skaidri izriet, ka teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, gadījumā "Konvencijā paredzētie noteikumi par tiesībām vai interesēm tiek piemēroti šīs teritorijas tautas labā, lai veicinātu tās labklājību un attīstību". No tā tātad ir jāsecina, ka ikreiz, kad Jūras tiesību konvencijas normas attiecas uz valstu, kas ir šīs konvencijas dalībvalstis, tiesībām vai interesēm, tās pēc analoģijas ir jāpiemēro teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, tautu tiesībām un interesēm un tās ir jāīsteno vai nu ar šo minēto tautu starpniecību, vai vismaz to labumam. Attiecībā uz šīs rezolūcijas 1. punkta b) apakšpunktu, ko arī min Komisija, ir jānorāda, ka – saskaņā ar to, ko prasītāja norāda savos apsvērumos par šīs iestādes iestāšanās rakstu, – šis punkts nav piemērojams Rietumsahārai, ciktāl tas attiecas uz "strīda starp valstīm par suverēnajām tiesībām uz teritoriju, [kurai nav savas pārvaldes]", "gadījumu". Starp Marokas Karalisti un prasītāju pastāvošās domstarpības par šo teritoriju, ņemot vērā prasītājas statusu, nevar uzskatīt par "strīdu starp valstīm".

223 Tomēr attiecībā uz tiesībām, kas saistītas ar šīm teritorijām, kurām nav savas pārvaldes, piegulošajos ūdeņos esošo dabas resursu izmantošanu, ANO trešās konferences par jūras tiesībām Nobeiguma akta III rezolūcija ir jāinterpretē, ņemot vērā pastāvīgas suverēnās varas pār šiem resursiem principu un pašnoteikšanās principu, kas ir tā pamatā (skat. šā sprieduma 216. punktu), tajā nozīmē, ka šo tiesību izmantošana par labu šīm tautām, ko veic trešā puse, piemēram, pārvaldītājvara, nevar notikt, ja tām nav dota iespēja izteikt savu gribu šajā ziņā.

224 It īpaši ir jānorāda, ka – saskaņā ar to, ko atgādina Tiesa sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 6.–9. punktā, – Jūras tiesību konvencijā ir noteiktas it īpaši piekrastes valsts tiesības uz teritoriālo jūru un EEZ. Šajā ziņā, pirmām kārtām, šīs konvencijas 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka piekrastes valsts suverenitāte plešas aiz tās sauszemes teritorijas un iekšējo ūdeņu robežas piegulošajā jūras joslā, kuru sauc par "teritoriālajiem ūdeņiem". Šīs konvencijas 2. panta 3. punktā ir noteikts, ka suverenitāte pār teritoriālajiem ūdeņiem tiek realizēta, ievērojot šo konvenciju un citas starptautisko tiesību normas. Otrām kārtām, saskaņā ar šīs pašas konvencijas 55. pantu "ekskluzīvā ekonomiskā zona ir rajons, kas atrodas aiz teritoriālajiem ūdeņiem, tās tiesisko režīmu nosaka šī daļa, saskaņā ar kuru piekrastes valsts tiesības un jurisdikciju, kā arī citu valstu tiesības un brīvības regulē šīs Konvencijas noteikumi". Šīs konvencijas 56. panta 1. punkta a) apakšpunktā it īpaši ir noteikts, ka "piekrastes valstij ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā ir suverēnas tiesības izpētīt, iegūt un saglabāt dzīvos un nedzīvos dabas resursus gan jūrā, jūras dibenā, gan arī tās dzīlēs, izmantot tos, ražot enerģiju ar ūdens, straumju un vēja spēku, kā arī citādā veidā izpētīt un izmantot ekskluzīvo ekonomisko zonu ekonomikas vajadzībām".

225 Tādējādi no iepriekš minētā izriet, ka teritorijām, kurām nav savas pārvaldes, var atzīt tiesības it īpaši attiecībā uz dabas resursu izmantošanu šai teritorijai piegulošajā jūras joslā, kas Jūras tiesību konvencijā definēta kā teritoriālie ūdeņi, kā arī jūras joslā, kas stiepjas aiz šīs pirmās joslas, to tiesību robežās, kas ar šo konvenciju piekrastes valstīm noteiktas attiecībā uz EEZ, un neskarot trešo piekrastes valstu jūras apgabalu noteikšanu un to tiesības.

226 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka ar zivsaimniecības nolīguma 1. panta h) punktu zvejas zonā ir iekļauti "piegulošie Rietumsahāras ūdeņi", neprecizējot, vai šis jēdziens atbilst vienīgi teritoriālo ūdeņu definīcijai Jūras tiesību konvencijas izpratnē vai attiecas arī uz jūras joslu, kas stiepjas aiz tiem, to tiesību robežās, kuras ar šo pašu konvenciju atzītas piekrastes valstīm attiecībā uz EEZ. Katrā ziņā, ciktāl šajā pašā pantā ir precizēts, ka zvejas zonas definīcija neskars iespējamās sarunas par zvejas zonai blakus esošo piekrastes valstu jūras apgabalu demarkāciju un vispārīgi trešo valstu tiesības, ir jāuzskata, ka Rietumsahāras tautai var atzīt tiesības izmantot dabas resursus šai teritorijai piegulošajos ūdeņos zivsaimniecības nolīguma izpratnē.

227 Turpinot – kā atgādina prasītāja un kā izriet no ST un *Cour permanente d'arbitrage* [Pastāvīgās šķīrējtiesas] (*CPA*) judikatūras, tiesības uz jūru regulē starptautisko paražu tiesību princips, saskaņā ar kuru "sauszeme dominē pār jūru krasta un piekrastes izvirzījumu dēļ", proti, konkrētāk, ka tiesības uz jūru izriet no piekrastes valsts suverēnās varas pār sauszemi, jo jūras teritorija ir nenošķirami saistīta ar sauszemes teritoriju (šajā nozīmē skat. *CPA* spriedumu, 1909. gada 23. oktobris, *Affaire des Grisbådarna* (Norvēģija, Zviedrija), *Recueil des sentences arbitrales*, XI sēj., 159. lpp.; ST spriedumus, 2007. gada 8. oktobris, Strīds par sauszemes un jūras robežu starp Nikaragvu un Hondurasu Karību jūrā (Nikaragva pret Hondurasu), spriedums, ST, Krājums, 2007, 659. lpp., 126. punkts, un 2009. gada 3. februāris, Jūras robežu noteikšana Melnajā jūrā (Rumānija pret Ukrainu), spriedums, ST, Krājums, 2009, 61. lpp., 77. punkts).

228 Kā izriet no prasītājas paskaidrojumiem, ANO Ģenerālā asambleja šo principu netieši piemēro teritorijām, kurām nav savas pārvaldes, it īpaši ar to, ka Rezolūcijā 50/33 tā pasludina, ka teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, "jūras resursu negatīva izmantošana un piesavināšanās" "kaitē šo teritoriju integritātei un labklājībai", un "aicina visas valdības un ANO struktūras nodrošināt, lai [šo teritoriju] iedzīvotāju pastāvīgā suverēnā vara pār to dabas resursiem tiek pilnībā ievērota un aizsargāta" (skat. šā sprieduma 19. punktu). Tādējādi tā apgalvo, ka uz dabas resursiem, kas atrodas jūras teritorijā un ir nenošķirami saistīti ar minēto teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, sauszemes daļu, attiecas šo teritoriju tautu pastāvīgā suverēnā vara.

229 Turklāt, kā norāda prasītāja, šā principa piemērošana teritorijām, kurām nav savas pārvaldes, izriet arī no Savienības starptautiskās prakses, kā to pauž Eiropas un Vidusjūras reģiona Pagaidu asociācijas līgums par tirdzniecību un sadarbību starp Eiropas Kopienu, no vienas puses, un Palestīnas Atbrīvošanas organizāciju (PAO) Jordānas Rietumkrasta un Gazas joslas Palestīniešu pārvaldes vajadzībām, no otras puses, kas parakstīts Briselē 1997. gada 24. februārī (OV 1997, L 187, 3. lpp.). Šā līguma 3. protokola par jēdziena "noteiktas izcelsmes produkti" definīciju un administratīvās sadarbības metodēm 1. panta m) punktā pušu "teritorijas" ir definētas kā "teritorijas, tostarp teritoriālie ūdeņi".

230 Visbeidzot ir jānorāda, ka spriedumā *Western Sahara Campaign UK* Tiesa netieši ir piemērojusi šos principus Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem.

231 Tiesa ir norādījusi, ka, pirmām kārtām, ūdeņi, attiecībā uz kuriem piekrastes valstij ir tiesības īstenot savu suverenitāti vai jurisdikciju saskaņā ar Jūras tiesību konvenciju, ir vienīgi tās teritorijai piegulošie ūdeņi, kas pieder pie tās jūras teritorijas vai tās EEZ, un, otrām kārtām, ka,

ņemot vērā to, ka Rietumsahāras teritorija nav Marokas Karalistes teritorijas daļa, Rietumsahāras teritorijai piegulošie ūdeņi neietilpst Marokas zvejas zonā (spriedums *Western Sahara Campaign UK*, 68. un 69. punkts).

232 No tā līdz ar to var secināt, ka Tiesa ir uzskatījusi – tiesībām uz Rietumsahāras piegulošajiem ūdeņiem ir jāseko tiesībām uz šīs teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, sauszemes daļu un it īpaši tās tautas tiesībām.

233 No iepriekš minētā tātad izriet, ka pretēji tam, ko uzskata Komisija, piekrastes valsts tiesības, kas nostiprinātas ar Jūras tiesību konvenciju, un it īpaši tiesības attiecībā uz dabas resursu, kuri atrodas ar šo konvenciju noteiktajās zonās, tostarp zvejas resursu, izmantošanu, var izmantot tādu jūras piekrastes teritoriju, kurām nav savas pārvaldes un kurām ir jūras piekraste – kā Rietumsahāra –, tautu labā, neskarot blakus esošo piekrastes valstu tiesības.

234 Katrā ziņā, ciktāl strīdīgo nolīgumu piemēro ne tikai Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem, bet arī pašai tās teritorijai, tās tautu skar šā nolīguma teritoriālā piemērošana neatkarīgi no tā, kādas ir attiecības starp minēto teritoriju un minētajiem piegulošajiem ūdeņiem.

235 No visa iepriekš minētā izriet – ņemot vērā to, ka strīdīgā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomā ir iekļauta Rietumsahāras teritorija un piegulošie ūdeņi, šis nolīgums var skart šīs teritorijas tautu un tam tātad ir vajadzīga tās piekrišana.

– Par Padomes argumentācijas trešo daļu attiecībā uz to, ka netiek mainīts prasītājas tiesiskais stāvoklis, ņemot vērā tās ierobežoto lomu, kas attiecas tikai uz dalību Rietumsahāras pašnoteikšanās procesā

236 Padomes, Spānijas Karalistes, Francijas Republikas, Komisijas un *CPMM* ieskatā, loma, kas prasītājai ir Rietumsahāras pašnoteikšanās procesā, nenozīmē, ka apstrīdētais lēmums un strīdīgais nolīgums tieši ietekmētu tās tiesisko stāvokli. Prasītājas pārstāvības pilnvaras esot ierobežotas un neekskluzīvas, un prasītāja neesot uzņēmēja. Turklāt apstrīdētais lēmums un strīdīgais nolīgums neietekmējot minētā procesa iznākumu. Tādējādi apstrīdētā lēmuma ietekme uz prasītāju esot ne vairāk kā netieša un politiska.

237 Savukārt prasītāja apgalvo – tas vien, ka apstrīdētais lēmums ietekmē Rietumsahāras tautu sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punkta izpratnē, rada tiešas tiesiskās sekas uz prasītājas kā Rietumsahāras tautas vienīgās pārstāves situāciju. Turklāt tā norāda, ka pašnoteikšanās politiskais process, "protams", ietver ekonomikas jautājumus un jautājumus, kas saistīti ar dabas resursu izmantošanu un ka strīdīgais nolīgums katrā ziņā izvirza "teritoriālu" jautājumu, un tādējādi strīds pilnībā attiecas uz tās īstenoto misiju.

238 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina Rietumsahāras īpašā situācija, kas izriet no izmaiņām starptautiskajā kontekstā, kuras atgādinātas šā sprieduma 2.–20. punktā. Lai gan šīs teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, pašnoteikšanās process aizvien turpinās, tās pārvaldītāja valsts ANO statūtu 73. panta izpratnē, proti, Spānijas Karaliste, kopš 1976. gada 26. februāra ir atteikusies no jebkādas starptautiskas atbildības par šīs teritorijas pārvaldīšanu, un to ANO struktūras ir ņēmušas vērā (skat. šā sprieduma 13. punktu). Līdz ar to šā procesa, kas notiek ANO vadībā, puses ir, pirmām kārtām, Marokas Karaliste, kura pieprasa suverēnu tiesību īstenošanu šajā teritorijā, un, otrām kārtām, prasītāja kā šīs teritorijas tautas pārstāve. Tādējādi, kā būtībā savā iestāšanās

rakstā izklāsta Komisija, starp Marokas Karalisti un prasītāju pastāv "leģitimitātes konflikts" attiecībā uz šīs teritorijas un tās iedzīvotāju pārstāvību (šīsdienas spriedums *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 203. punkts).

239 Turpinot – par prasītājas pārstāvības apjomu attiecībā uz Rietumsahāras tautu un tā ietekmi uz to, vai lēmums par starptautiska nolīguma noslēgšanu starp Savienību un Marokas Karalisti, kas ir skaidri piemērojams šai teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, tieši skar prasītāju, ir jānorāda, ka ne spriedumos Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, ne šā sprieduma 52. punktā minētajos rīkojumos Savienības tiesas nav paudušas nostāju par šo jautājumu (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 204. punkts).

240 Savukārt Padome atsaucas uz 183.–194. punktu ģenerāladvokāta M. Vatelē secinājumos lietā Padome/*Front Polisario* (C-104/16 P, EU:C:2016:677), kuros viņš ir norādījis, ka, viņaprāt, ANO ir atzinusi prasītāju kā Rietumsahāras tautas pārstāvi vienīgi politiskajā procesā, kas paredzēts, lai atrisinātu jautājumu par šīs teritorijas tautas pašnoteikšanos, un ka aplūkojamā tiesvedība nav daļa no šā politiskā procesa (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 205. punkts).

241 Tomēr no Rezolūcijas 34/37 7. punkta un no Rezolūcijas 35/19 10. punkta (skat. šā sprieduma 16. punktu) izriet – tas, ka ANO struktūras ir atzinušas prasītājas pārstāvību attiecībā uz Rietumsahāras tautu, loģiski ir noticis pirms tās tiesību būt par šīs teritorijas pašnoteikšanās procesa pusi atzīšanas un tieši šīs pārstāvības dēļ šīs struktūras ir uzskatījušas, ka tai bija šīs tiesības. Līdz ar to, lai arī ir taisnība, ka šajā procesā nav ar teritorijas zvejas resursu pārvaldību un no tās izrietošo ieguvumu sadalīšanu saistītas sadaļas, prasītājas dalība šajā procesā nenozīmē, ka tā nevarētu pārstāvēt minēto tautu saistībā ar zivsaimniecības nolīgumu starp Savienību un Marokas Karalisti, ņemot vērā to, ka šo nolīgumu piemēro minētajai teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem un līdz ar to tas skar aplūkojamo tautu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 206. un 207. punkts).

242 Turklāt, kā izriet no ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijām saistībā ar šo jautājumu un no ģenerāladvokāta M. Vatelē secinājumiem lietā *Western Sahara Campaign UK* (C-266/16, EU:C:2018:1) (skat. šā sprieduma 216. punktu), teritoriju, kurām nav savas pārvaldes, tautu un it īpaši Rietumsahāras tautas tiesības brīvi izmantot tās dabas resursus ir šo tautu tiesību uz pašnoteikšanos neatņemama sastāvdaļa.

243 Visbeidzot saistībā ar prasītājas pārstāvības attiecībā uz Rietumsahāras tautu ekskluzivitāti šajā posmā pietiek norādīt – kā to būtībā darījusi prasītāja –, ka no lietas materiāliem neizriet, ka ANO struktūras būtu apšaubījušas Rezolūcijās 34/37 un 35/19 pausto nostāju un par pilnvarotām pārstāvēt minēto tautu būtu atzinušas citas organizācijas, nevis prasītāju. Pretēji Komisijas un *CPMM* apgalvojumiem tas, ka saistībā ar pašnoteikšanās procesa uzraudzību šīm struktūrām atbilstoši to pilnvarām ir attiecības un saziņa ar citām organizācijām, nevis prasītāju, tostarp ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī ar Marokas iestādēm, šajā ziņā nav noteicoši. Tāpat Spānijas Karalistes, iespējams, saglabātais Rietumsahāras pārvaldītājas valsts statuss ANO statūtu 73. panta izpratnē, neraugoties uz tās 1976. gada 26. februāra paziņojumu, katrā ziņā nevar liegt prasītājai izteikt šīs teritorijas tautas piekrišanu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 208. un 209. punkts).

244 Katrā ziņā ir jānorāda – tas, ka Savienība ir noslēgusi strīdīgo nolīgumu ar vienu no Rietumsahāras teritorijā notiekošā pašnoteikšanās procesa pusēm, kura pieprasa suverēno tiesību īstenošanu šajā teritorijā un attiecībā uz tās piegulošajiem ūdeņiem un, kā izriet no vēstuļu apmaiņas (skat. šā sprieduma 70. punktu), pati ir noslēgusi minēto nolīgumu ar šādu pamatojumu, noteikti rada tiesiskās sekas attiecībā uz šā procesa otru pusi, ņemot vērā "leģitimitātes konfliktu" starp šīm pusēm attiecībā uz minēto teritoriju (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 210. punkts).

245 Turklāt vēstuļu apmaiņas motīvos un apstrīdētā lēmuma apsvērumos ir norādīts, ka pašas puses un it īpaši Savienība apzinās, ka nav tā, ka šā nolīguma noslēgšana nebūtu saistīta ar Rietumsahārā notiekošo pašnoteikšanās procesu.

246 Par to liecina fakts, ka vēstuļu apmaiņas otrās daļas 1. punktā puses "no jauna apstiprina savu atbalstu ANO procesam" un 2. punktā precizē, ka zivsaimniecības nolīguma noslēgšana neietekmē to attiecīgo nostāju par Rietumsahāras un tai piegulošo ūdeņu statusu, proti, pirmām kārtām, Savienības nostāju, ka ir runa par teritoriju, kurai nav savas pārvaldes un kurai ir tiesības uz pašnoteikšanos, un, otrām kārtām, Marokas Karalistes nostāju, ka ir runa par tās valsts teritorijas "neatņemamu sastāvdaļu". Turklāt Savienība precizē – lai gan šai teritorijai piegulošie ūdeņi ietilpst zivsaimniecības nolīguma 1. panta h) punktā definētajā zvejas zonā, "zivsaimniecības nolīgumā ietvertās atsauces uz Marokas normatīvajiem aktiem neskar tās nostāju". Tāpat Marokas Karaliste precizē, ka tā uzskata – "jebkuram šo reģionālo domstarpību risinājumam būtu jāpamatojas uz tās autonomijas iniciatīvu".

247 No tā ir jāsecina – puses ir uzskatījušas, ka strīdīgā nolīguma noslēgšanu varētu interpretēt kā kopējas nostājas paušanu par Rietumsahāras statusu, kas ietekmē aplūkojamo pašnoteikšanās procesu, un ka ir vajadzīgs sniegt šos precizējumus, lai novērstu šādu risku (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 212. punkts).

248 Šīs bažas ir paustas arī apstrīdētā lēmuma 4. un 12. apsvērumā (skat. šā sprieduma 60. punktu). It īpaši pēdējā minētajā apsvērumā Padome atbild prasītājai un "pārējām ieinteresētajām personām", kuras "nepiekrita piedalīties apspriešanās procesā" un noraidīja "zivsaimniecības nolīguma un tā īstenošanas protokola piemērošanu Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem", jo tie "būtībā uzskatīja, ka minētie akti apstiprinātu Marokas Karalistes nostāju attiecībā uz Rietumsahāras teritoriju". Šajā ziņā Padome norāda, ka "ne zivsaimniecības nolīguma, ne tā īstenošanas protokola noteikumos nav nekā tāda, kas nozīmē, ka tas atzītu Marokas Karalistes suverenitāti vai suverēnās tiesības pār Rietumsahāru un tai piegulošajiem ūdeņiem", un ka "Savienība turpinās ar pastiprinātiem centieniem atbalstīt to procesu strīda atrisināšanai miermīlīgā ceļā, kas ir sākts un tiek turpināts Apvienoto Nāciju Organizācijas vadībā".

249 Turklāt, lai arī, kā Padome norāda apstrīdētā lēmuma 11. apsvērumā, prasītāja nepiekrita piedalīties šā sprieduma 248. punktā minētajā apspriešanās procesā, no 2018. gada 8. oktobra ziņojuma izriet, ka "[tai] tika nosūtīts aicinājums uz sanāksmi, lai uzzinātu tās viedokli par [strīdīgā nolīguma] attiecināšanu uz Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem". Līdz ar to, lai gan prasītāja nav šā nolīguma puse un lai gan tā nepiedalījās sarunās par tā noslēgšanu, kurās piedalījās vienīgi Savienības iestādes un Marokas iestādes, iestādes tomēr prasītāju uzskatīja par likumīgu sarunu partneri, kas var paust savu viedokli par minēto nolīgumu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 214. punkts).

250 Līdz ar to, ciktāl strīdīgā nolīguma noslēgšana ietekmē Rietumsahāras tautu un tam ir nepieciešama šīs tautas piekrišana, apstrīdētais lēmums tieši ietekmē prasītājas kā šīs tautas pārstāves tiesisko stāvokli. Turklāt, ciktāl šis nolīgums tika noslēgts ar Marokas Karalisti, tas tieši skar prasītāju kā pusi pašnoteikšanās procesā šajā teritorijā. Pirmām kārtām, nav strīda par to, ka prasītāja nepiekrita strīdīgā nolīguma noslēgšanai, un, otrām kārtām, šajā prasībā tā norāda, ka netika tiesiski saistošā veidā iegūta Rietumsahāras tautas piekrišana, it īpaši tāpēc, ka prasītāja pati to neizteica (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 215. punkts).

251 Tam, ka prasītāja nav uzņēmēja, nav nozīmes, ciktāl tā neatsaucas uz šo statusu un neapgalvo, ka tās tiešais skārums izrietētu no tā, ka prasītājai tiktu piemēroti strīdīgajā nolīgumā noteiktie noteikumi, bet gan no pašas šā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomas. Konkrētāk, attiecībā uz salīdzinājumu starp šo lietu un lietu, kurā tika pasludināts 2019. gada 20. septembra spriedums Venecuēla/Padome (T-65/18, EU:T:2019:649), ko Padome un Komisija min savas argumentācijas atbalstam, vēl bez tā, ka ar 2021. gada 22. jūnija spriedumu Venecuēla/Padome (Trešās valsts skārums) (C-872/19 P, EU:C:2021:507) Tiesa atcēla Komisijas minēto Vispārējās tiesas spriedumu, ir jānorāda, ka minētajā lietā aplūkojamā tiesvedība starp minēto trešo valsti un Padomi bija saistīta ar vienpusējiem aktiem, kas piemērojami tikai Savienības teritorijā, un nebija prasīta trešās puses piekrišana šiem aktiem. Līdz ar to šis salīdzinājums katrā ziņā nav atbilstīgs (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 217. punkts).

252 Turklāt Padomes apgalvotais fakts, ka strīdīgais nolīgums un apstrīdētais lēmums neietekmē pašnoteikšanās procesa iznākumu, nenozīmē, ka šie tiesību akti nevar grozīt prasītājas kā šā nolīguma trešās puses pārstāves un šā procesa puses tiesisko stāvokli (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 218. punkts).

253 No visa iepriekš minētā izriet, ka visas trīs Padomes, Spānijas Karalistes, Francijas Republikas, Komisijas un *CPMM* argumentācijas daļas attiecībā uz pirmo tieša skāruma kritēriju ir jānoraida un ka prasītāja atbilst šim kritērijam.

ii) Par tieša skāruma otro kritēriju, kurš attiecas uz apstrīdētā pasākuma pavisam automātisko raksturu un kurš izriet tikai no Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma par apstrīdētā pasākuma īstenošanu

254 Kā tika atgādināts šā sprieduma 176. punktā, Padome apgalvo, ka strīdīgajam nolīgumam ir nepieciešami īstenošanas pasākumi, lai tas radītu tiesiskas sekas attiecībā uz trešām pusēm, savukārt prasītāja norāda, ka jau tādēļ vien, ka ar apstrīdēto lēmumu ir noslēgts nolīgums, kas piemērojams Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, tas prasītāju skar tieši un nav nepieciešami īstenošanas pasākumi.

255 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar šā sprieduma 179. punktā atgādināto judikatūru otrais tieša skāruma kritērijs prasa, lai apstrīdētais pasākums neatstātu nekādu rīcības brīvību tā adresātiem, ņemot vērā tā īstenošanas automātisko raksturu, kas izriet vienīgi no Savienības regulējuma, nepiemērojot citus starpnoteikumus.

256 Šajā gadījumā, vērtējot tieša skāruma pirmo kritēriju, šā sprieduma 204.–216. punktā tika konstatēts, ka Rietumsahāras tautas skārums un pienākums saņemt tās piekrišanu izriet tikai no zivsaimniecības nolīguma un īstenošanas protokola normām, tās skatot vēstuļu apmaiņas kontekstā, jo visi trīs šie instrumenti ir apstiprināti ar apstrīdēto lēmumu, neatkarīgi no papildu īstenošanas pasākumiem. It īpaši, kā apgalvo prasītāja, lietā T-356/19 apstrīdētā regula neesot

šķērslis tam, lai to tieši skartu apstrīdētais lēmums, ciktāl šī regula ir tehnisks dokuments, kas saistīts ar īstenošanas protokola atsevišķu aspektu, proti, ar minēto protokolu piešķirto zvejas iespēju sadalīšanu starp dalībvalstīm.

257 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tieša skāruma otrais kritērijs ir izpildīts, ja adresātu iespēja neieviest Savienības tiesību aktu ir tikai teorētiska un nav nekādu šaubu par to nodomu rīkoties saskaņā ar to (skat. spriedumu, 2019. gada 4. decembris, *PGNiG Supply & Trading*/Komisija, C-117/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:1042, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

258 Šajā gadījumā, ciktāl strīdīgais nolīgums tika noslēgts tieši ar mērķi ļaut Savienības kuģiem atsākt zvejas darbības Rietumsahārai piegulošajos ūdeņos un šīs teritorijas iedzīvotājiem gūt labumu no atbilstīgā finansiālā ieguldījuma, ir jākonstatē, ka Savienības iestāžu un Marokas Karalistes iestāžu vēlme nepildīt no tā izrietošās saistības ir tikai teorētiska.

259 Līdz ar to ir jāsecina, ka apstrīdētais lēmums prasītāju skar tieši.

2) Par prasītājas individuālu skārumu

260 Padome apgalvo, ka prasītājas līdzdalība sarunās par Rietumsahāras statusu nav tāda, kas to individualizē attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, un ka strīdīgais nolīgums neietekmē tās pozīciju šajās sarunās. Atbildes rakstā uz repliku Padome piebilst – pat pieņemot, ka prasītāja būtu kompetenta risināt Rietumsahāras ekonomiskos jautājumus, it īpaši no 2003. gada 10. aprīļa sprieduma Komisija/*Nederlandse Antillen* (C-142/00 P, EU:C:2003:217) 69. punkta izriet, ka ar šo kompetenci nepietiekot, lai uzskatītu, ka strīdīgais nolīgums to skar individuāli.

261 Komisija, Francijas Republika, Spānijas Karaliste un *CPMM* būtībā izklāsta to pašu argumentāciju.

262 Prasītāja apgalvo, ka tā ir individuāli skarta, jo no sprieduma Padome/*Front Polisario* 100.–106. punkta izrietot, ka Rietumsahāras tautai, kuras pārstāve prasītāja ir, esot jāpiekrīt jebkādam starptautiskam nolīgumam, kas piemērojams [Rietumsahāras] teritorijai. Tādējādi, ņemot vērā lomu, kāda prasītājai ir attiecībā uz šo tautu, it īpaši, izsakot piekrišanu tikt saistītai ar šo līgumu, tai esot īpašas pazīmes, kas raksturīgas tikai prasītājai salīdzinājumā ar jebkuru citu personu, un tādējādi apstrīdētais lēmums skarot prasītāju individuāli. Replikas rakstā prasītāja piebilst, ka, apstrīdētā lēmuma 11. apsvērumā minētās apspriešanās ietvaros Padome tai ir liegusi īstenot tās kompetenci, lai paustu Rietumsahāras tautas piekrišanu, un būtībā atkārto argumentāciju, kas izklāstīta, lai pierādītu, ka šis lēmums to skar tieši.

263 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru personas, kuras nav lēmuma adresāti, var apgalvot, ka ir individuāli skartas tikai tad, ja šis lēmums ir tās ietekmējis šīm personām raksturīgu īpašu pazīmju dēļ vai tādu apstākļu dēļ, kas šīs personas atšķir no visām citām personām, un tādēļ tās ir individualizējamas analoģiski šāda lēmuma adresātiem (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 228. punkts un tajā minētā judikatūra).

264 Šajā gadījumā, ņemot vērā to, ka prasītāja pārstāv teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, tautu, kam ir tiesības uz pašnoteikšanos, tai saskaņā ar starptautiskajām tiesībām ir sava kompetence, kas atšķiras no strīdīgā nolīguma pušu kompetences. Līdz ar to, lai pierādītu, ka apstrīdētais lēmums to skar individuāli, prasītāja var lietderīgi apgalvot, ka tas tai liedz, kā prasītāja to vēlas, īstenot minēto kompetenci (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 229. punkts).

265 Vērtējot prasītājas tiešu skārumu, tika konstatēts, ka, ciktāl strīdīgā nolīguma noslēgšana ietekmē Rietumsahāras tautu un tai ir nepieciešama šīs tautas piekrišana, apstrīdētais lēmums rada tiešas sekas uz prasītājas kā šīs tautas pārstāves un kā puses pašnoteikšanās procesā šajā teritorijā tiesisko stāvokli (skat. šā sprieduma 241.–250. punktu). Līdz ar to prasītāja ir jāuzskata par tādu, ko skar apstrīdētais lēmums sakarā ar pazīmēm, kuras prasītāju īpaši raksturo un kuras to individualizē tāpat, kā tiktu individualizēts šā lēmuma adresāts (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 230. un 231. punkts).

266 Apstākļi lietā, kurā tika pasludināts Padomes, Komisijas un *CPMM* minētais 2003. gada 10. aprīļa spriedums Komisija/*Nederlandse Antillen* (C-142/00 P, EU:C:2003:217), nav salīdzināmi ar šīs lietas apstākļiem. Pirmām kārtām, minētajā tiesvedībā apstrīdētie pasākumi neattiecās konkrēti uz prasītāju teritoriju. Otrām kārtām, katrā ziņā šo pasākumu pieņemšana nenozīmēja, ka bija vajadzīga šīs teritorijas tautas piekrišana (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 233.–235. punkts).

267 Komisijas un Francijas Republikas minētā judikatūra par asociāciju individuālu skārumu (skat. spriedumu, 2007. gada 18. janvāris, *PKK* un *KNK*/Padome, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 70. punkts un tajā minētā judikatūra, un rīkojums, 2014. gada 3. aprīlis, *ADEAS*/Komisija, T-7/13, nav publicēts, EU:T:2014:221, 32. punkts un tajā minētā judikatūra) arī nav atbilstīga, jo asociācijas, kura aizstāv tās locekļu privātās intereses, individuālu skārumu nevar salīdzināt ar struktūras, kas pārstāv teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, tautu, individuālu skārumu. Turklāt, ņemot vērā prasītājas lomu un šā sprieduma 241.–250. punktā izklāstītos apstākļus, ar kuriem ir pietiekami, lai to individualizētu attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, attiecībā pret prasītāju nevar atsaukties uz apstākli, ka tā nepiedalījās sarunās nolūkā noslēgt strīdīgo nolīgumu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 236. un 237. punkts).

268 No tā izriet, ka apstrīdētais lēmums skar prasītāju ne tikai tieši, bet arī individuāli. Līdz ar to ir jānoraida Padomes izvirzītais nepieņemamības pamats attiecībā uz prasītājas *locus standi* neesamību un prasība ir jāskata pēc būtības.

3. Par prasības pamatotību

269 Prasības pamatojumam prasītāja izvirza vienpadsmit pamatus. Pirmais pamats attiecas uz Padomes kompetences neesamību pieņemt apstrīdēto lēmumu, otrais – uz tās pienākuma pārbaudīt, vai ir ievērotas pamattiesības un starptautiskās humanitārās tiesības, neizpildi, trešais – uz pienākuma izpildīt Tiesas spriedumus neizpildi, ceturtais – uz pamattiesību kā principu un vērtību, kurām jānosaka Savienības ārējā darbība, pārkāpumu, piektais – uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu, sestais – uz samērīguma principa kļūdainu piemērošanu, septītais – uz zivsaimniecības politikas neievērošanu, astotais – uz pašnoteikšanās tiesību pārkāpumu, devītais – uz līgumu relatīvās iedarbības principa pārkāpumu, desmitais – uz starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumu, un vienpadsmitais – uz to, ka Savienība nav izpildījusi savus pienākumus atbilstoši starptautiskās atbildības tiesībām.

a) Par pirmo pamatu, kas attiecas uz Padomes kompetences neesamību pieņemt apstrīdēto lēmumu

270 Prasītāja apgalvo, ka Padomei kā Savienības struktūrai nebija kompetences pieņemt apstrīdēto lēmumu, jo ar to noslēgts starptautisks nolīgums, kas piemērojams teritorijai, uz kuru attiecas tādas trešās tautas suverēnās tiesības, attiecībā uz kuru ne Savienībai, ne otrai līgumslēdzējai pusei nebija pilnvaru.

271 Padome norāda, ka ar šo pamatu prasītāja faktiski apstrīd Savienības kompetenci sakarā ar pašnoteikšanās tiesību un līgumu relatīvās iedarbības principa pārkāpumu, un atsaucas uz savu atbildi uz astoto un devīto pamatu. Turklāt tā norāda, ka kompetence noslēgt starptautiskus nolīgumus tai ir piešķirta ar LESD 218. panta 6. punktu.

272 Komisija savukārt norāda, ka starptautiskās tiesības neliedz teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, pārvaldītājai valstij noslēgt starptautisku nolīgumu, kas attiecas uz minēto teritoriju. Šajā gadījumā esot jāuzskata, ka Rietumsahāras pārvaldītāja valsts *de facto* ir Marokas Karaliste. Francijas Republika būtībā aizstāv tādu pašu nostāju. *CPMM* būtībā apstiprina Padomes atbildi uz šo pamatu.

273 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka šajā gadījumā no prasītājas minētajiem elementiem vai lietas materiāliem neizriet, ka strīdīgā nolīguma noslēgšana būtu jāizslēdz Savienības starptautiskas organizācijas statusa dēļ vai tādas starptautisko tiesību normas dēļ, ar kuru būtu skaidri aizliegta šāda noslēgšana un kura izrietētu it īpaši no Drošības padomes rezolūcijas vai ST sprieduma. Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar to, kas izriet no sprieduma Padome/*Front Polisario* 98. punkta un sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 70.–72. punkta, Tiesa principā nav izslēgusi, ka Savienība un Marokas Karaliste var noslēgt starptautisku nolīgumu, kas ir piemērojams Rietumsahāras teritorijai vai tai piegulošajiem ūdeņiem (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 247. un 248. punkts un tajos minētā judikatūra).

274 Šo iemeslu dēļ pirmais pamats ir jānoraida.

275 Prasības pamatotības vērtējums ir jāturpina ar trešā pamata analīzi.

b) Par trešo pamatu, kas būtībā attiecas uz to, ka Padome nav izpildījusi pienākumu ievērot prasības, kuras izriet no judikatūras par pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu

276 Prasītāja norāda, ka, noslēdzot ar Marokas Karalisti nolīgumu, kas skaidri piemērojams Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem, bez tās piekrišanas, Padome nav izpildījusi LESD 266. pantā paredzēto pienākumu pildīt Tiesas spriedumus. Tiesa esot uzskatījusi, ka šīs teritorijas netieša iekļaušana starp Savienību un Marokas Karalisti noslēgto nolīgumu piemērošanas jomā esot juridiski neiespējama, ņemot vērā pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu. Prasītāja no tā secina, ka to pašu iemeslu dēļ šādu nolīgumu skaidra piemērošana minētajai teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem ir vēl jo vairāk izslēgta. Turklāt prasības pieteikuma pirmajā daļā, kā arī replikas raksta ievada apsvērumos un apsvērumos par iestāšanās rakstiem prasītāja it īpaši norāda, ka strīdīgā nolīguma noslēgšana ir pretrunā judikatūrai, ciktāl ar to netiek ievērots Rietumsahāras patstāvīgais un atšķirīgais statuss un lēmums par to tika pieņemts bez šīs teritorijas tautas piekrišanas minētajam nolīgumam.

277 Padome apgalvo, ka, noslēdzot nolīgumu, kura piemērošanas jomā ir skaidri iekļauti Rietumsahārai piegulošie ūdeņi, pēc tam, kad tika saņemta šīs teritorijas iedzīvotāju piekrišana, tā ir izpildījusi spriedumus Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*.

278 Konkrētāk, iebildumu raksta ievada apsvērumos "Horizontālie jautājumi" Padome, pirmkārt, norāda, ka Komisijas un EĀDD apspriešanās, kuras mērķis bija nodrošināt pēc iespējas plašāku attiecīgos iedzīvotājus pārstāvošo struktūru un organizāciju piedalīšanos, neietekmējot pašnoteikšanās procesa iznākumu, ļāva iegūt šo iedzīvotāju piekrišanu saskaņā ar spriedumu Padome/*Front Polisario* un ievērojot atbilstīgos starptautisko tiesību principus. Otrkārt, tā norāda, ka pašreizējā situācija Rietumsahārā neļauj apspriesties ar attiecīgo tautu tieši vai ar šīs teritorijas tautas institucionāla pārstāvja starpniecību. Treškārt, iestādes varēja izmantot savu rīcības brīvību, lai veiktu apspriešanos, kuras pamatā ir objektīvs kritērijs, kas attiecas uz ieguvumiem šīs teritorijas iedzīvotājiem, un šajā ziņā tās esot rīkojušās atbilstoši piemērojamajiem starptautisko tiesību principiem. Ceturtkārt, atbildes rakstā uz repliku Padome apstiprina, ka vienīgi Marokas Karalistei, kas esot Rietumsahāras teritorijas *de facto* pārvaldītāja valsts, esot tiesībspēja, kā arī administratīvie un muitas līdzekļi zivsaimniecības nolīguma noslēgšanai ar Savienību. Piektkārt, prasītāja neatbilstot judikatūrā minētajiem nosacījumiem, lai atsauktos uz starptautisko tiesību normām.

279 Būtībā Komisija sniedz tādu pašu analīzi kā Padome attiecībā uz procedūru, kuras rezultātā tika noslēgts strīdīgais nolīgums, iespēju atsaukties uz starptautisko tiesību principiem, kā arī lēmumu par šo nolīgumu noslēgšanu pārbaudi tiesā. Saistībā ar astoto un devīto pamatu tā arī apšauba it īpaši iespēju atsaukties uz pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu. Savu ievada apsvērumu 1.2. punktā tā piebilst, ka strīdīgais nolīgums atbilst starptautisko publisko tiesību principiem, kas nostiprināti ar ANO statūtu 73. pantu un ar ANO trešās konferences par jūras tiesībām Nobeiguma akta III rezolūciju. Galvenokārt Komisija norāda, ka šīs normas neliedz Marokas Karalistei un Savienībai pārvaldīt Rietumsahārai piegulošo ūdeņu resursus saistībā ar starptautisku nolīgumu, ja šī pārvaldība ņem vērā šīs teritorijas iedzīvotāju intereses, un ka prasītājas apgalvojumi radot tiesisku vakuumu šo ūdeņu pārvaldībā. Turklāt Jūras tiesību konvencijā neesot lietots piekrišanas jēdziens. Visbeidzot tā apgalvo, ka prasītāja kļūdās attiecībā uz secinājumiem, kas jāizdara no spriedumiem Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, kuros esot vienīgi interpretēti nolīgumi, kas piemērojami Marokas Karalistes teritorijai un ūdeņiem, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes suverēnās tiesības vai jurisdikcija, ņemot vērā atbilstīgos starptautisko tiesību principus, bet šajos spriedumos neesot runa par minēto nolīgumu spēkā esamību.

280 Spānijas Karaliste un Francijas Republika būtībā izklāsta tādu pašu argumentāciju kā Padome un Komisija attiecībā uz starptautisko tiesību principu piemērošanu, apstrīdētā lēmuma pārbaudi tiesā un Komisijas un EĀDD veiktās apspriešanās likumību.

281 *CPMM* daļēji pievienojas Padomes analīzei par apspriešanās procedūru pirms strīdīgā nolīguma noslēgšanas. Turklāt *CPMM* apstiprina, ka vietējā līmeņa vēlētie pārstāvji, kas piedalījās šajā apspriešanās procesā, ir Rietumsahāras iedzīvotāju likumīgie pārstāvji un tiem ir demokrātiska leģitimitāte. Turklāt attiecībā konkrēti uz trešo pamatu tās it īpaši norāda, ka LESD 266. pants šajā gadījumā neesot piemērojams. Visbeidzot saistībā ar devīto pamatu tās apgalvo, ka līgumu relatīvās iedarbības princips nav piemērojams un katrā ziņā strīdīgais nolīgums nav attiecināms uz prasītāju.

282 Iesākumā ir jānorāda, ka daļa Padomes, Francijas Republikas, Komisijas un *CPMM* argumentācijas galu galā rada jautājumu par to, vai šis pamats nav neefektīvs. Līdz ar to ir jāvērtē šis jautājums, pirms vajadzības gadījumā tiek lemts par minētā pamata pamatotību.

1) Par Padomes, Francijas Republikas, Komisijas un CPMM argumentiem, kas attiecas uz trešā pamata neefektivitāti

283 Padomes un personu, kas iestājušās lietā, argumenti apstrīd šā pamata juridiskos pamatus trijos aspektos. Pirmām kārtām, LESD 266. pants neesot piemērojams. Otrām kārtām, uz prasītājas minētajiem spriedumiem nevarot lietderīgi atsaukties, lai apstrīdētu starp Savienību un Marokas Karalisti noslēgto nolīgumu spēkā esamību. Trešām kārtām, prasītāja nevarot atsaukties uz starptautisko paražu tiesību principiem, kuri, kā tā šajā gadījumā apgalvo, esot pārkāpti.

284 Pirmkārt, attiecībā uz LESD 266. panta piemērojamību ir jānorāda – šīsdienas spriedumā *Front Polisario*/Padome (T-279/19) Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka saistībā ar trešo pamatu, kas balstījās uz tiem pašiem juridiskajiem pamatiem kā šis pamats, prasītāja nevarēja no LESD 266. panta secināt, ka iestādēm būtu pienākums izpildīt spriedumus Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK* vai šā sprieduma 52. punktā minētos Vispārējās tiesas rīkojumus, it īpaši tā iemesla dēļ, ka ne ar vienu no šiem Savienības tiesu nolēmumiem netika atcelts kāds Savienības tiesību akts vai konstatēta šāda akta spēkā neesamība. Vispārējā tiesa no tā secināja, ka, ciktāl attiecīgais pamats ir pamatots ar minētā panta normām, tas ir neefektīvs (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 262.–265. punkts un tajos minētā judikatūra).

285 Tomēr, ņemot vērā, ka minētā pamata atbalstam sniegtā argumentācija bija pamatota ar iebildumu, kas būtībā attiecās uz to, ka iestādes nav izpildījušas savu pienākumu rīkoties atbilstoši Tiesas judikatūrai par minētajā lietā aplūkojamajam nolīgumam piemērojamām starptautisko tiesību normām, Vispārējā tiesa konstatēja, ka prasītāja var lietderīgi atsaukties uz šo pārkāpumu, jo Savienības tiesa ir kompetenta saistībā ar atcelšanas prasību pārbaudīt apstrīdētā tiesību akta atbilstību Tiesas judikatūrai un lēmums, kas apstrīdēts aplūkojamajā lietā, bija pieņemts tieši tāpēc, lai tiktu izdarīti secinājumi no minētās judikatūras un it īpaši no sprieduma Padome/*Front Polisario*. Vispārējā tiesa līdz ar to secināja, ka, neraugoties uz kļūdaino atsauci uz LESD 266. pantu, trešais pamats, ciktāl tas būtībā attiecas uz iepriekš minēto iebildumu, nav neefektīvs (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 267.–272. punkts).

286 Ciktāl saistībā ar šo pamatu prasītāja atsaucas uz to pašu Savienības tiesu nolēmumu izpildi, kas minēti saistībā ar lietu, kurā pasludināts šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome (T-279/19), to pašu iemeslu dēļ, kas minēti šā sprieduma 284. punktā, šis pamats ir jānoraida, ciktāl tas ir pamatots ar LESD 266. pantu.

287 Turpretī ir jānorāda, ka saskaņā ar to, kas izriet no šā sprieduma 276. punkta, prasītāja saistībā ar šo pamatu būtībā atsaucas uz to, ka iestādes nav izpildījušas pienākumu rīkoties atbilstoši Tiesas judikatūrai par nolīgumu starp Savienību un Marokas Karalisti interpretāciju atbilstoši piemērojamām starptautisko tiesību normām, kuras minētas spriedumos Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*. Turklāt, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 3. un 5. apsvēruma (skat. šā sprieduma 116. punktu), iestādes apsprieda un noslēdza strīdīgo nolīgumu, lai izdarītu secinājumus no otrā no minētajiem spriedumiem, kurā tika izslēgta 2006. gada zivsaimniecības nolīguma un 2013. gada protokola piemērošana Rietumsahāras teritorijai un piegulošajiem ūdeņiem ar pamatojumu, ka tā būtu pretrunā pašnoteikšanās principam un līgumu relatīvās

iedarbības principam, kā tie interpretēti pirmajā no minētajiem spriedumiem. No tā izriet, ka tādu pašu motīvu dēļ kā šīsdienas sprieduma *Front Polisario*/Padome (T-279/19) 267.–272. punktā izklāstītie šis pamats, ciktāl tas attiecas uz minēto pārkāpumu, nav neefektīvs.

288 Otrkārt, Komisijas un *CPMM* argumenti par to, ka spriedumos Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK* Tiesa ir interpretējusi pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu saistībā ar attiecīgajās lietās aplūkojamo nolīgumu interpretāciju, nevis saistībā ar to spēkā esamības pārbaudi, ir jānoraida. Pirmām kārtām, iestādēm ir pienākums rīkoties atbilstoši ne tikai Tiesas pieņemtai Savienības tiesību normu interpretācijai, bet arī Savienībai saistošo starptautisko tiesību interpretācijai, un Savienības tiesas kompetencē ir vērtēt, vai Savienības vārdā noslēgts nolīgums ir saderīgs ar šo interpretāciju. Otrām kārtām, starptautisko tiesību normas, ko Tiesa šajā gadījumā ir interpretējusi un kas bija atbilstīgas, lai vērtētu šāda ar Marokas Karalisti noslēgta nolīguma netiešu piemērošanu Rietumsahārai, vēl jo vairāk ir atbilstīgas, lai vērtētu likumību starp tām pašām pusēm noslēgta nolīguma noteikumam, kurā ir skaidri paredzēta šāda teritoriāla piemērošana (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 273.–275. punkts).

289 Treškārt, attiecībā uz iespēju atsaukties uz pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu var atgādināt, ka saistībā ar tādu nolīgumu tirdzniecības politikas jomā, kas noslēgts Savienības vārdā, Vispārējā tiesa, lai rīkotos atbilstoši šo principu interpretācijai, kuru Tiesa ir izmantojusi spriedumā Padome/*Front Polisario*, ir konstatējusi, ka minētajā spriedumā Tiesa no asociācijas nolīguma interpretācijas, ņemot vērā minētos principus, bija secinājusi skaidrus, precīzus un beznosacījumu pienākumus, kas noteikti Savienības attiecībās ar Marokas Karalisti, proti, tie ir, pirmām kārtām, Rietumsahāras patstāvīgā un atšķirīgā statusa ievērošana un, otrām kārtām, pienākums pārliecināties par tās tautas piekrišanu gadījumā, ja asociācijas nolīgums tiek īstenots šajā teritorijā (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 281. punkts un tajā minētā judikatūra).

290 Vispārējā tiesa no šā konstatējuma secināja – lai aizstāvētu tiesības, kas Rietumsahāras tautai izriet no pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa, prasītājai ir jābūt iespējai atsaukties uz šo skaidro, precīzo un beznosacījumu pienākumu pārkāpumu attiecībā uz lēmumu, kas bija apstrīdēts lietā, kurā tika pasludināts šīsdienas spriedums *Front Polisario*/Padome (T-279/19), ciktāl šāds apgalvots pārkāpums var ietekmēt minēto tautu kā trešo pusi nolīgumam, kas noslēgts starp Savienību un Marokas Karalisti. Turklāt Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šis secinājums nav pretrunā judikatūrai par iespēju atsaukties uz starptautisko paražu tiesību principiem, kas minēti 2011. gada 21. decembra sprieduma *Air Transport Association of America* u.c. (C-366/10, EU:C:2011:864) 107.–109. punktā. Tā konstatēja, ka minētajos punktos izklāstīto apsvērumu pamatā ir bijis vērtējums par attiecīgās lietas konkrētajiem apstākļiem, kas saistīti ar lietā minēto starptautisko tiesību principu un apstrīdētā tiesību akta raksturu, kā arī ar prasītāju pamatlietā tiesisko stāvokli, kas nav salīdzināmi ar apstākļiem lietā T-279/19 (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 282.–291. punkts un tajos minētā judikatūra).

291 Tāpat Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šā sprieduma 290. punktā minēto secinājumu neliek apšaubīt Komisijas un *Comader* argumentācija saistībā ar īpašo iespēju atsaukties, pirmām kārtām, uz pašnoteikšanās principu un, otrām kārtām, uz līgumu relatīvās iedarbības principu. Pirmkārt, attiecībā uz pašnoteikšanās principu Vispārējā tiesa uzskatīja – tam, ka ar šo principu nostiprinātās tiesības ir kolektīvas tiesības, un tam, ka tās uzsāk procedūru, kuras iznākums nav iepriekš noteikts, katrā ziņā minētajā lietā nav nozīmes, jo trešai personai, ko prasītāja pārstāv, ir tieši šādas tiesības un tā tās faktiski izmanto neatkarīgi no aplūkojamā procesa iznākuma.

Otrkārt, attiecībā uz līgumu relatīvās iedarbības principu Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka nolīguma par tarifa preferencēm iespējamā neattiecināmība uz Rietumsahāras tautu starptautiskā līmenī nevar būt šķērslis tam, lai prasītāja atsauktos uz šo principu Savienības tiesā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 293.–296. punkts un tajos minētā judikatūra).

292 Šā sprieduma 289.–291. punktā atgādinātie apsvērumi ir piemērojami iespējai atsaukties uz pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu attiecībā uz apstrīdēto lēmumu, ņemot vērā minēto principu piemērojamību saistībā ar zivsaimniecības nolīgumu starp Savienību un Marokas Karalisti, ko Tiesa konstatēja sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 63.–72. punktā.

293 Katrā ziņā saistībā ar šo pamatu prasītāja izvirza iebildumu, kas būtībā attiecas uz to, ka iestādes nav izpildījušas savu pienākumu izpildīt Tiesas judikatūru par nolīgumu starp Savienību un Marokas Karalisti interpretāciju atbilstoši piemērojamām starptautisko tiesību normām un it īpaši pienākumu izpildīt spriedumu *Western Sahara Campaign UK*, pamatojot prasību, kas vērsta pret lēmumu, kurš pieņemts, lai tiktu izdarīti secinājumi no minētā sprieduma. Līdz ar to šajā kontekstā tai nevar liegt tiesības apstrīdēt apstrīdētā lēmuma likumību, saistībā ar šo iebildumu atsaucoties uz šādām pamatnormām, lai arī Savienībai šīs normas ir saistošas un šis lēmums tika pieņemts, lai tiktu izpildīta Tiesas izmantotā interpretācija (pēc analoģijas skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 292. punkts un tajā minētā judikatūra).

294 Līdz ar to saistībā ar šo pamatu prasītāja var lietderīgi atsaukties uz spriedumiem Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK* un tajos izmantoto pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa interpretāciju šā pamata atbalstam. Tātad tas nav neefektīvs.

2) Par prasītājas šā pamata atbalstam izvirzīto argumentu pamatotību

295 Prasītājas argumentācijai šā pamata atbalstam būtībā ir trīs daļas, kuras attiecas, pirmkārt, uz to, ka Savienība un Marokas Karaliste nevar noslēgt nolīgumu, kas piemērojams Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem, otrkārt, uz šīs teritorijas patstāvīgā un atšķirīgā statusa neievērošanu pretēji pašnoteikšanās principam un, treškārt, uz to, ka nav ievērota prasība iegūt šīs teritorijas tautas kā strīdīgā nolīguma trešās puses līgumu relatīvās iedarbības principa izpratnē piekrišanu.

i) Par trešā pamata pirmo daļu, kura attiecas uz to, ka Savienība un Marokas Karaliste nevar noslēgt nolīgumu, kas piemērojams Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem

296 Ar pirmo daļu prasītāja apgalvo, ka atbilstoši tam, kas izriet no spriedumiem Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, starp Savienību un Marokas Karalisti noslēgtu nolīgumu esot juridiski neiespējami piemērot Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem it īpaši pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa pārkāpuma dēļ. It īpaši attiecībā uz spriedumu *Western Sahara Campaign UK* prasītāja apgalvo, ka tā 72. punktā Tiesa esot izslēgusi šādu nolīgumu ar pamatojumu, ka Marokas Karaliste katrā ziņā esot kategoriski atteikusies sev atzīt ko citu, nevis suverēnas tiesības pār minēto teritoriju. Strīdīgā nolīguma mērķis faktiski esot "saglabāt" 2006. gada zivsaimniecības nolīguma un tā protokolu *de facto* piemērošanu aplūkojamajai teritorijas daļai, ko kontrolē šī trešā valsts, un piegulošajiem ūdeņiem; šī piemērošana esot tikusi izslēgta ar minēto spriedumu.

297 Padome, ko atbalsta Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, norāda, ka šā sprieduma 296. punktā minētajos spriedumos nav izslēgta starp Savienību un Marokas Karalisti noslēgtu nolīgumu piemērošana Rietumsahārai.

298 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka saistībā ar judikatūru par nolīgumiem, kas Savienības vārdā noslēgti ar Marokas Karalisti atbilstoši asociācijas nolīgumam, Savienības tiesas nav lēmušas par strīdiem attiecībā uz tādiem nolīgumiem starp Savienību un Marokas Karalisti, kuros ir ietverts skaidrs noteikums, ar ko Rietumsahāru iekļauj attiecīgā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomā. Tādējādi šajā judikatūrā Tiesa un Vispārējā tiesa vienīgi nosprieda, ka piemērojamās starptautisko tiesību normas liedz šo teritoriju, kurai nav savas pārvaldes, uzskatīt par tādu, kas netieši ietilpst starp Savienību un Marokas Karalisti noslēgta nolīguma teritoriālās piemērošanas jomā, lai gan šī piemērošanas joma attiecībā uz šo trešo valsti ir skaidri ierobežota ar tās pašas teritoriju un ūdeņiem, uz kuriem attiecas tās suverēnās tiesības vai jurisdikcija (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 300.–304. punkts un tajos minētā judikatūra).

299 Turklāt, kā tika atgādināts šīsdienas sprieduma *Front Polisario*/Padome (T-279/19) 301. un 305. punktā, Tiesa sprieduma Padome/*Front Polisario* 94.–98. punktā ir konstatējusi, ka Vīnes konvencijas 29. pantā kodificētajai normai nav pretrunā tas, ka līgums ir valstij saistošs attiecībā uz kādu citu, nevis tās pašas teritoriju tad, ja šāds nodoms izriet no attiecīgā līguma.

300 No tā tātad ir jāsecina, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, strīdīgo nolīgumu nevar uzskatīt par tādu, kas "legalizē" judikatūrā izslēgtu praksi. Pirmām kārtām, judikatūrā nav pilnīgi izslēgts, ka nolīgums starp Savienību un Marokas Karalisti var būt likumīgi piemērojams Rietumsahārai vai piegulošajiem ūdeņiem. Otrām kārtām, šajā gadījumā šī piemērošana neizriet tikai no "prakses", bet gan no paša strīdīgā nolīguma skaidri formulētiem noteikumiem, kas atspoguļo pušu, tostarp Savienības, kopējo gribu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 305. punkts un tajā minētā judikatūra).

301 Šos apsvērumus šajā gadījumā neliek apšaubīt sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 72. punkts (skat. šā sprieduma 48. punktu). Šajā minētā sprieduma punktā Tiesa vienīgi ir noraidījusi Padomes un Komisijas hipotēzi, saskaņā ar kuru Rietumsahārai piegulošos ūdeņus var uzskatīt par tādiem, uz kuriem attiecas Marokas Karalistes kā šīs teritorijas "*de facto*" pārvaldītājas valsts vai okupētājvaras jurisdikcija, jo šī valsts bija "kategoriski" izslēgusi šīs kvalifikācijas. Savukārt tajā pašā punktā tā nav noraidījusi iespēju, ka šie ūdeņi varētu tikt iekļauti zivsaimniecības nolīgumā starp Savienību un Marokas Karalisti, kas tos skaidri nošķir no ūdeņiem, uz kuriem attiecas šīs trešās valsts suverēnās tiesības vai jurisdikcija.

302 Līdz ar to trešā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

303 Tagad ir jāvērtē šā pamata trešā daļa.

ii) Par trešā pamata trešo daļu, kura attiecas uz to, ka nav izpildīta prasība, saskaņā ar kuru Rietumsahāras tautai kā strīdīgā nolīguma trešai pusei līgumu relatīvās iedarbības principa izpratnē bija jāpiekrīt šim nolīgumam

304 Ar trešā pamata trešo daļu prasītāja gan prasības pieteikumā, gan replikas rakstā apstrīd Komisijas un EĀDD īstenotās apspriešanās likumību un 2018. gada 8. oktobra ziņojuma, kurā tostarp ņemta vērā šī apspriešanās, atbilstību. Šajā apspriešanās procesā un minētajā ziņojumā esot uzsvērti strīdīgā nolīguma ieguvumi, lai gan vienīgais atbilstīgais Tiesas minētais kritērijs esot

Rietumsahāras tautas piekrišana. Turklāt, prasītājas ieskatā, šīs apspriešanās, kas, pēc prasītājas domām, nebija iestāžu un Marokas Karalistes kompetencē, mērķis vai sekas nevarēja būt minētās piekrišanas iegūšana it īpaši tāpēc, ka, pirmām kārtām, šī piekrišana nevarot izrietēt no neformāla apspriešanās procesa un, otrām kārtām, šis process attiecās uz struktūrām, kas izveidotas atbilstoši Marokas tiesību aktiem, un tajā neesot iekļauta tā šīs tautas daļa, kas dzīvo ārpus Marokas Karalistes kontrolētās teritorijas. Turklāt apstrīdētā lēmuma 11. apsvērumā Padome esot mainījusi minētās apspriešanās raksturu un apjomu, parādot to kā "attiecīgo iedzīvotāju" piekrišanas izpausmi. Šie Padomes apsvērumi neatbilstot spriedumiem Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, it īpaši pirmā no šiem spriedumiem 106. punktam.

305 Padome, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Komisija un *CPMM* būtībā norāda, ka veiktās apspriešanās laikā ir ievēroti piemērojamie starptautisko tiesību principi, ņemot vērā Rietumsahāras īpašo situāciju, kas neļaujot tieši iegūt tās tautas piekrišanu, un ņemot vērā iestāžu ievērojamo rīcības brīvību (skat. šā sprieduma 277.–281. punktu).

306 Šīs daļas analīzei nepieciešams vērtēt, pirmkārt, līgumu relatīvās iedarbības principa piemērošanu šajā gadījumā, otrkārt, kārtību, kādā iestādes šajā gadījumā bija plānojušas izpildīt – izmantojot apstrīdētā lēmuma 11. apsvēruma formulējumu – "spriedumā [*Western Sahara Campaign UK*] izklāstītos apsvērumus", un, treškārt, šā sprieduma 304. punktā atgādinātās argumentācijas pamatotību.

– *Par līgumu relatīvās iedarbības principa piemērošanu šajā gadījumā*

307 Vispirms ir jāatgādina – pretēji tam, ko norāda *CPMM* un kā izriet no sprieduma Padome/*Front Polisario* 100.–107. punkta un no sprieduma *Western Sahara Campaign UK* 63., 69., 71. un 72. punkta, līgumu relatīvās iedarbības princips šajā gadījumā ir piemērojams. It īpaši apgalvotais, ka, ņemot vērā tās nostāju jautājumā par Rietumsahāru, Marokas Karalistei neesot bijis nodoma attiecināt uz šīs teritorijas tautu ne tiesības, ne pienākumus, nekādi neietekmē šā principa piemērojamību, Savienības tiesām atbilstoši starptautiskajām tiesībām interpretējot tādu starp Savienību un Marokas Karalisti noslēgtu, Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem piemērojamu nolīgumu kā strīdīgais nolīgums (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 310. punkts).

308 Līgumu relatīvās iedarbības principa piemērošanu šajā gadījumā neliek apšaubīt arī Komisijas ievada apsvērumi par to, ka, iespējams, starptautiskajās tiesībās nav atrisinātas teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, un tās piegulošo ūdeņu attiecības, un it īpaši tās apsvērumi par to, ka Jūras tiesību konvencijā un it īpaši ANO trešās konferences par jūras tiesībām Nobeiguma akta III rezolūcijā nav atsauces uz piekrišanas jēdzienu.

309 Pietiek atgādināt, ka saskaņā ar to, kas tika secināts šā sprieduma 233. punktā, no Jūras tiesību konvencijā nostiprināto paražu tiesību principu un šīs konvencijas noteikumu, kā it īpaši Tiesa tos interpretējusi, analīzes izriet (skat. šā sprieduma 221.–232. punktu), ka piekrastes valsts tiesības, kas nostiprinātas Jūras tiesību konvencijā, un it īpaši tiesības, kas saistītas ar šajā konvencijā definētajās zonās esošo zvejas resursu izmantošanu, var izmantot par labu teritoriju, kurām nav savas pārvaldes un kurām ir jūras piekraste, tautām, tādām kā Rietumsahāras tauta. Tomēr gadījumā, ja aplūkojamās tautas tiesības tās labā izmanto trešās valstis, šai tautai saskaņā ar pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu ir jāpauž sava piekrišana tam, ka šīs tiesības izmanto minētās trešās valstis. Katrā ziņā, kā jau šajā spriedumā vairākkārt ir ticis konstatēts, strīdīgais nolīgums ir piemērojams ne tikai minētās teritorijas piegulošajiem ūdeņiem, bet arī tās sauszemes daļai.

310 Turpinot – tā kā nav Tiesas norāžu vai ANO struktūru pieņemtas nostājas par kritērijiem attiecībā uz kārtību, kādā Rietumsahāras tautai ir jāpauž piekrišana, ir jāatgādina, ka atbilstoši vispārējam starptautisko tiesību principam par līgumu relatīvo iedarbību, kurš ir īpaši izteikts Vīnes konvencijas 34. pantā, līgumi nedrīkst ne uzlikt pienākumus, ne piešķirt tiesības attiecībā uz trešām valstīm bez to piekrišanas (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 311.–313. punkts).

311 Šajā ziņā no Vīnes konvencijas 35. un 36. panta noteikumiem var secināt, ka Rietumsahāras tautas piekrišanu strīdīgajam nolīgumam var prezumēt tikai tādā gadījumā, ja šā nolīguma pusēm ir bijis nodoms tai piešķirt tiesības, ja vien nav norādīts citādi, un ka turpretī šai piekrišanai ir jābūt skaidrai attiecībā uz pienākumiem, kurus šīm pašām pusēm ir nodoms tai noteikt. Vēl bez tā, ka ar Vīnes konvenciju kodificētos principus attiecībā uz līgumiskajām attiecībām starp valstīm var piemērot citiem starptautisko tiesību subjektiem, no sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punkta neizriet saturiska atšķirība starp jēdzienu "trešā valsts", ko Tiesa attiecināja uz aplūkojamo [Rietumsahāras] tautu, un jēdzienu "trešā valsts" šīs konvencijas izpratnē (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 314.–317. punkts un tajos minētā judikatūra).

312 Neatkarīgi no tā, ka šajā gadījumā prasītāja atteicās piedalīties Komisijas un EĀDD veiktajā apspriešanās procesā pirms strīdīgā nolīguma noslēgšanas, ir jānorāda, ka šis nolīgums nepiešķir Rietumsahāras tautai kā šā nolīguma trešai pusei nekādas tiesības un ka tās piekrišanu tādējādi nevar prezumēt saskaņā ar principu, kas minēts Vīnes konvencijas 36. panta 1. punktā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 318. un 323. punkts).

313 Pirmām kārtām, zvejas tiesības, kas atbilstoši zivsaimniecības nolīgumam ir piešķirtas Rietumsahārai piegulošajos ūdeņos, ir piešķirtas par labu Savienībai un dalībvalstīm. Turklāt saskaņā ar minētā nolīguma 6. panta 1. punktu zvejas darbību pārvaldību šajos ūdeņos, tostarp nosakot pārvaldības apgabalus, kas piemērojami šiem ūdeņiem, veic Marokas iestādes atbilstoši to valsts normatīvajiem aktiem.

314 Otrām kārtām, kā tika atgādināts šā sprieduma 215. punktā, finansiālā ieguldījuma dažādās sastāvdaļas tiek maksātas Marokas iestādēm, kā izriet no īstenošanas protokola 4. panta 4. punkta un 8. panta 3. punkta, kā arī no šā protokola pielikuma I nodaļas E punkta. Turklāt atbilstoši īstenošanas protokola 4. panta 2. punktam un 6.–8. pantam ar šo finansiālo ieguldījumu rīkojas Marokas Karalistes iestādes, to kontrolē Apvienotā komiteja, kura izveidota atbilstoši zivsaimniecības nolīguma 13. pantam un kuras sastāvā ir šīs trešās valsts un Savienības pārstāvji, un tas notiek saskaņā ar taisnīga ģeogrāfiskā un sociālā sadalījuma principu, kas noteikts tā paša nolīguma 12. panta 4. punktā.

315 Kā izriet no vēstuļu apmaiņas (skat. šā sprieduma 70. punktu), Marokas Karaliste īsteno šo atbildību, pamatojoties uz savu nostāju, saskaņā ar kuru "Sahāras reģions ir neatņemama valsts teritorijas daļa, kurā tā pilnībā īsteno tādu pašu suverenitāti kā pārējā valsts teritorijā".

316 Šajā ziņā it īpaši var norādīt, ka no zvejas nolīguma vai īstenošanas protokola un tā pielikumiem un papildinājumiem neizriet, ka finansiālā ieguldījuma taisnīga ģeogrāfiskā un sociālā sadalījuma princips tiktu atšķirīgi piemērots Rietumsahāras teritorijā un Marokas teritorijā asociācijas nolīguma 94. panta izpratnē.

317 Tādējādi Marokas Karaliste neīsteno atbildību un kompetenci, kas tai ir noteikta atbilstoši strīdīgajam nolīgumam, ciktāl ir skarta Rietumsahāras teritorija un piegulošie ūdeņi, lai šīs teritorijas tautas tiesības tiktu izmantotas par labu šai tautai. Kā izriet no Marokas Karalistes nostājas, kas pausta vēstuļu apmaiņā, un kā turklāt atgādina *CPMM* (skat. šā sprieduma 307. punktu), tai nav nodoma atzīt šīs tautas tiesības attiecībā uz zvejas resursu izmantošanu šajos ūdeņos un no tās izrietošo priekšrocību sadalījumu. Turklāt tiesības, ko šis nolīgums, iespējams, var radīt minētajā teritorijā reģistrētajiem uzņēmējiem, attiecas uz privātpersonām, nevis kādu trešo personu, kurai ir jāpiekrīt šim nolīgumam. Savukārt attiecībā uz ieguvumiem, ko šīs teritorijas iedzīvotāji var no tā gūt, runa ir vienīgi par sociāli ekonomisku, turklāt netiešu ietekmi, kas nav pielīdzināma tiesībām (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 320. un 321. punkts).

318 Turpretī, ciktāl strīdīgais nolīgums piešķir vienai no pusēm kompetenci trešās puses teritorijā, kurai tātad pašai nav tiesību to īstenot vai vajadzības gadījumā deleģēt tās īstenošanu, šis nolīgums, kā uzsver prasītāja, nosaka attiecīgajai trešai pusei pienākumu neatkarīgi no Padomes apgalvotā apstākļa, ka šī trešā puse šajā posmā nevar pati vai ar sava pārstāvja starpniecību īstenot šo kompetenci. Tās piekrišanai strīdīgajam nolīgumam tātad ir jābūt skaidri izteiktai (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 322. un 323. punkts).

319 Visbeidzot attiecībā uz piekrišanas jēdziena, kā tas izmantots Vīnes konvencijas 34.–36. pantā un minēts sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punktā, saturu un apjomu ir jāatgādina – kā izriet no šīs konvencijas preambulas trešās daļas, brīvas piekrišanas princips ir "vispārēji atzīts" princips, kuram ir būtiska nozīme līgumu tiesību jomā. Turklāt ir jānorāda, ka tad, ja ar starptautisko tiesību normu tiek īstenots brīvas piekrišanas princips, šī norma nozīmē, pirmām kārtām, ka puses vai trešās puses piekrišanas izteikšana ir nosacījums tā tiesību akta spēkā esamībai, attiecībā uz kuru šo piekrišanu prasa, otrām kārtām, ka pašas minētās piekrišanas spēkā esamība ir atkarīga no apstākļa, vai tā ir "brīva un autentiska", un, trešām kārtām, ka minētais tiesību akts ir attiecināms uz pusi vai trešo pusi, kura tam ir tiesiski saistoši piekritusi (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 324. un 325. punkts un tajos minētā judikatūra).

320 Tātad Rietumsahāras tautas kā strīdīgā nolīguma trešās puses piekrišanai sprieduma Padome/ *Front Polisario* 106. punkta izpratnē principā ir jāatbilst tām pašām prasībām un jārada tās pašas tiesiskās sekas kā šā sprieduma 319. punktā nosauktās (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 326. punkts).

321 Ņemot vērā šos apsvērumus, tagad ir jāvērtē Padomes un Komisijas konkrētā rīcība, izpildot prasības, kuras Tiesa ir secinājusi no līgumu relatīvās iedarbības principa.

– Par apspriešanos, ko Padome un Komisija īstenojusi, lai izpildītu spriedumos Padome/"Front Polisario" un "Western Sahara Campaign UK" izmantoto līgumu relatīvās iedarbības principa interpretāciju

322 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 11. apsvērumā Padome ir norādījusi – "Komisija sadarbībā ar [EĀDD] ir veikusi visus pašreizējā kontekstā saprātīgos un iespējamos pasākumus, lai pienācīgi iesaistītu attiecīgos iedzīvotājus nolūkā nodrošināt to piekrišanu". Turklāt Padome šajā apsvērumā ir precizējusi, ka "Rietumsahārā un Marokas Karalistē notika plašas apspriedes un sociāli ekonomisko un politisko aprindu pārstāvji, kas apspriedēs piedalījās, ir skaidri izteikušies par labu [strīdīgā] nolīguma noslēgšanai", "tomēr [prasītāja], kā arī dažas citas ieinteresētās personas nepiekrita piedalīties apspriešanās procesā". Kā izriet no šīm norādēm, šis "apspriešanās

process" bija tas, kas, Padomes ieskatā, ļāva izpildīt spriedumos Padome/*Front Polisario* un *Western Sahara Campaign UK*, it īpaši pirmā no šiem spriedumiem 106. pantā, "izklāstītos apsvērumus".

323 Otrkārt, kā izriet no iebildumu raksta un atbalstam iesniegtajiem dokumentiem, Padome savam 2018. gada 16. aprīļa lēmumam par atļauju uzsākt sarunas ar Marokas Karalisti, lai grozītu partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē un noslēgtu protokolu par minētā nolīguma īstenošanu, pievienoja norādes sarunām. Šajās norādēs tostarp bija paredzēts, pirmām kārtām, ka "Komisija [ir novērtējusi] [strīdīgā] nolīguma iespējamo ietekmi, jo īpaši attiecībā uz ieguvumiem, ko tas sniedz attiecīgajiem iedzīvotājiem, un dabas resursu izmantošanu," un, otrām kārtām, ka šai iestādei "[ir] [jā]nodrošina, ka – saskaņā ar Tiesas spriedumiem – laikā, kad tā iesniedz priekšlikumu par parakstīšanu un noslēgšanu, iedzīvotāji, kurus nolīgums skar, ir pienācīgi iesaistīti".

324 Treškārt, 2018. gada 8. oktobra ziņojumā Komisija attiecībā uz otro no šā sprieduma 323. punktā minētajām norādēm sarunām ir norādījusi:

"Tā kā nav pieņemamu alternatīvu, kas ļautu tieši apspriesties ar Rietumsahāras iedzīvotājiem, [Komisijas] dienesti un EĀDD attiecīgi apspriedās ar vairākām organizācijām, kuras pārstāv sahravi pilsonisko sabiedrību, parlamentāriešiem, uzņēmējiem un organizācijām [..].

Šo apspriežu galvenais mērķis bija apmainīties ar viedokļiem un komentāriem par iespējamo labumu, ko [no strīdīgā nolīguma noslēgšanas] gūtu Rietumsahāras iedzīvotāji un teritorijas ekonomika.

Lai arī EĀDD un Komisija bija aicinājusi [prasītāju] uz apspriešanos Briselē, netika saņemta nekāda apstiprinoša atbilde. [..] Tāpat pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kuras bija izteikušās pret [strīdīgā nolīguma] attiecināšanu uz Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem, tika aicinātas uz Briseli, bet neviena no tām nepieņēma uzaicinājumu.

Turklāt Marokas iestādes veica pašas savu apspriešanos ar valsts, reģionālajām un profesionālajām struktūrām, uz kurām attiecas [strīdīgais nolīgums]."

325 2018. gada 8. oktobra ziņojumā Komisija norādīja:

"Šīs trīspusējās pieejas mērķis bija, lai tā būtu cik vien iespējams iekļaujoša, būtiska un ticama ārkārtēji sarežģītajā politiskajā un juridiskajā kontekstā.

Jau no sākuma tika precizēts, ka apspriešanās procesa mērķis nav noteikt Rietumsahāras teritorijas galīgo politisko un konstitucionālo statusu, bet pārbaudīt, vai iedzīvotāji, uz kuriem attiecas [2006. gada zivsaimniecības] nolīgums, atbalsta tā attiecināšanu uz Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem."

326 Ceturtkārt, 2018. gada 8. oktobra ziņojumā Komisija izvērtē šīs apspriešanās rezultātus, secinot, ka "[tās] pirmā sadaļa, ko veidoja Marokas iestāžu veiktā apspriešanās, ļāva konstatēt plašu vienprātību atbalstā jaunajām ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecībām, tostarp to attiecināšanai uz Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem", un ka "EĀDD un [pašas Komisijas] veiktās apspriešanās rezultāti arī ļāva konstatēt ļoti spēcīgu atbalstu [strīdīgā nolīguma] attiecināšanai uz Rietumsahārai piegulošajiem ūdeņiem". Turklāt Komisija apgalvo, ka "[prasītāja] un vairākas citas iesaistītās personas, kurām tās jautājums ir svarīgs, atteicās

piedalīties apspriešanās procesā, nesniedzot argumentus pret [strīdīgo nolīgumu]"; tā uzskata, ka "[šis] atteikums, šķiet, ir saistīts ar politiska rakstura iebildēm [saistībā ar] jautājumu par Rietumsahāras galīgo statusu".

327 Tādējādi, kā Komisija norāda savā iestāšanās rakstā, EĀDD un pati Komisija uzskatīja, ka "atbilstoši to politiskās neitralitātes un neiejaukšanās principam [tiem] bija jāveic cik vien iespējams "iekļaujoša" apspriešanās, neiesaistoties" "leģitimitātes konfliktā starp Marok[as] [Karalisti] un prasītāju". Tādējādi, ciktāl "katra no pusēm ANO procesā (Marokas Karaliste un [prasītāja]) pieprasīja sev ekskluzīvas tiesības pārstāvēt iedzīvotājus, uz kuriem attiecas nolīgums", tie uzskatīja, ka, "dodot priekšroku [vienas no šīm pusēm] piedāvātajai interpretācijai, Savienība neizbēgami iesaistītos politiskajā strīdā" un ka "atzīt [prasītāju] par vienīgo sarunu dalībnieci nozīmētu rīkoties pretēji Savienības vispārējai pieejai, saskaņā ar kuru tā nekad nav atzinusi aplūkojamo organizāciju par ko citu kā tikai par vienu no "pusēm" ANO procesā". Tādējādi, vadoties pēc principa, ka "nevienai [no šīm] pusēm nav leģitimitātes monopola", Komisija un EĀDD pieņēma risinājumu "paplašināt sarunu bāzi ārpus sarunas dalībniekiem, kurus ieteikušas viena vai otra no pusēm, attiecinot to, cik vien tas bija iespējams, uz pilsonisko sabiedrību, uz ko attiecas nolīgumi, un tās pārstāvjiem".

328 Šajā ziņā vispirms no šiem apsvērumiem var secināt, ka iestādes ir uzskatījušas, ka praksē nav iespējams tieši vai vienīgi ar prasītājas starpniecību iegūt Rietumsahāras tautas kā strīdīgā nolīguma trešās puses piekrišanu šīs teritorijas īpašās situācijas dēļ, bet ka turpretī apspriešanās ar "attiecīgajiem iedzīvotājiem", lai saņemtu viņu "piekrišanu" minētajam nolīgumam, ir ļāvusi, ņemot vērā šo situāciju, iespēju robežās izpildīt prasības, kas secināmas it īpaši no sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punkta (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 336. punkts).

329 Turpinot – no tiem var secināt, ka iestāžu lietotais jēdziens "attiecīgie iedzīvotāji" galvenokārt ietver iedzīvotājus, kas pašlaik dzīvo Rietumsahāras teritorijā, neatkarīgi no tā, vai tie pieder pie šīs teritorijas tautas, neskarot "bēgļu gaitās esošo Rietumsahāras iedzīvotāju viedokļa iegūšanu", kas, Komisijas ieskatā, esot iespējama, ņemot vērā to, ka "apspriešanās pušu vidū [ir iekļauta] prasītāja". Tādējādi šis jēdziens atšķiras no jēdziena "Rietumsahāras tauta", pirmām kārtām, tāpēc, ka tas var ietvert visus vietējos iedzīvotājus, kurus – pozitīvi vai negatīvi – skar strīdīgā nolīguma piemērošana šajā teritorijā, un, otrām kārtām, tāpēc, ka tam nav otrajam minētajam jēdzienam piemītošā politiskā satura, kas it īpaši izriet no minētajai tautai atzītajām tiesībām uz pašnoteikšanos (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 337. punkts).

330 Visbeidzot, kā būtībā ir norādījusi prasītāja, Komisijas un EĀDD īstenotās apspriešanās pamatā ir pieeja, kas salīdzināma ar pieeju, kura prasīta LES 11. panta 3. punktā, kā arī LESD 2. protokola 2. pantā, attiecībā uz subsidiaritātes un samērīguma principu piemērošanu; saskaņā ar šiem principiem Komisijai ir jāveic plaša apspriešanās ar attiecīgajām pusēm, it īpaši pirms leģislatīva akta priekšlikuma. Turklāt, kā liecina dažādie prasītājas iesniegtie fragmenti no priekšlikumiem zivsaimniecības nolīgumu noslēgšanai Savienības vārdā, Savienība ir sistematizējusi šo praksi šādos priekšlikumos (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 338. punkts).

331 Tomēr šāda pieeja principā nozīmē tikai to, ka tiek apkopoti un ņemti vērā dažādo iesaistīto pušu viedokļi, it īpaši plānotā tiesību akta pieņemšanai, tomēr šo viedokļu ņemšana vērā nerada tādas tiesiskās sekas, kādas ir trešās puses piekrišanas paušanai, kas ir prasīta šāda akta pieņemšanai. Līdz ar to formulējumu "attiecīg[o] iedzīvotāj[u] [..] piekrišan[a]", kas minēts apstrīdētā lēmuma

11. apsvērumā, nevar interpretēt tādējādi, ka tam būtu šā sprieduma 319. punktā minētais piekrišanas jēdziena juridiskais saturs. It īpaši, kā izriet no 2018. gada 8. oktobra ziņojuma secinājumiem, apstrīdētajā lēmumā minētais piekrišanas jēdziens šajā īpašajā kontekstā ir jāsaprot kā tāds, kas pauž vienīgi to iestāžu un organizāciju, kuras Komisija un EĀDD uzskatīja par minētos iedzīvotājus pārstāvošām un ar kurām apspriedās gan Komisija un EĀDD, gan Marokas Karaliste, galvenokārt labvēlīgo viedokli. Tomēr pašu par sevi šo viedokli nevar uzskatīt par tādu, kas būtu strīdīgā nolīguma un apstrīdētā lēmuma spēkā esamības nosacījums un kas būtu saistošs šīm iestādēm un organizācijām vai pašiem "attiecīgajiem iedzīvotājiem" tādējādi, ka minētais nolīgums būtu uz tiem attiecināms (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 339. un 340. punkts).

332 Vērtējot šīs daļas pamatotību, būs jāpārbauda, vai īpašā nozīme, ko apstrīdētais lēmums piešķir piekrišanas jēdzienam, kā tā definēta šā sprieduma 331. punktā, ir saderīga ar līgumu relatīvās iedarbības principa interpretāciju, kuru noteikusi Tiesa.

– Par jautājumu attiecībā uz to, vai apstrīdētajā lēmumā piekrišanas jēdzienam piešķirtā īpašā nozīme ir saderīga ar līgumu relatīvās iedarbības principa interpretāciju, ko Tiesa izmantojusi spriedumos Padome/"Front Polisario" un "Western Sahara Campaign UK"

333 Šajā trešā pamata daļā galvenokārt tiek izvirzīts jautājums par to, vai, ņemot vērā Rietumsahāras īpašo situāciju, Padome varēja izmantot savu rīcības brīvību, interpretējot prasību par šīs teritorijas tautas piekrišanu strīdīgajam nolīgumam tādējādi, ka tā nozīmē vienīgi iegūt "attiecīgo iedzīvotāju" galvenokārt labvēlīgo viedokli.

334 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka, lai arī judikatūra atzīst iestāžu nozīmīgu rīcības brīvību tādās jomās, kurās nepieciešami kompleksi – it īpaši politiski un ekonomiski – izvērtējumi, kā ārējās attiecības un zivsaimniecības politika, pārbaude tiesā par acīmredzamu kļūdu vērtējumā prasa, lai Savienības iestādes, kas ir pieņēmušas attiecīgo tiesību aktu, spētu Savienības tiesā pierādīt, ka tiesību akts ir pieņemts, efektīvi īstenojot savu rīcības brīvību, kas nozīmē, ka ir ņemti vērā visi atbilstošie tās situācijas elementi un apstākļi, kuru ir paredzēts regulēt ar šo tiesību aktu. Turklāt iestāžu rīcības brīvību var ierobežot, tostarp saistībā ar šādām jomām, juridisks jēdziens, ar kuru ievieš objektīvus kritērijus (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 342.–347. punkts un tajos minētā judikatūra).

335 Šajā gadījumā Padomes rīcības brīvību noslēgt ar Marokas Karalisti nolīgumu, kurš ir skaidri piemērojams Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem, juridiski regulē skaidri, precīzi un beznosacījumu pienākumi, ko Tiesa secinājusi no pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa attiecībā uz šādiem nolīgumiem. It īpaši attiecībā uz prasību, saskaņā ar kuru šīs teritorijas tautai vajadzēja piekrist šādam nolīgumam, protams, Padomei vajadzēja izvērtēt, vai pašreizējā situācija šajā teritorijā pamato to, ka tiek pielāgota kārtība, kādā šī piekrišana tiek izteikta, un vai šie nosacījumi bija izpildīti, lai uzskatītu, ka tā tika izteikta. Tomēr Padomei nevajadzēja lemt, vai bija iespējams iztikt bez minētās piekrišanas, jo citādi šī prasība tiek pārkāpta (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 348. un 349. punkts).

336 Otrkārt, šā sprieduma 238. punktā tika atgādināta Rietumsahāras īpašā situācija un it īpaši "leģitimitātes konflikts", par kuru nav vienisprātis abas pašnoteikšanās procesa puses, proti, Marokas Karaliste un prasītāja. It īpaši ir jānorāda, ka pašlaik starp šīm pusēm nav vienošanās, ar kuru viena no tām būtu piekritusi tam, ka otra puse attiecībā uz šo teritoriju, kurai nav savas pārvaldes, īstenotu kompetenci, kas prasīta ar starptautisku nolīgumu ar Savienību, kurš ir šai

teritorijai piemērojams, it īpaši tādu zvejas resursu pārvaldības jomā, kuri atrodas tai piegulošajos ūdeņos (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 350. un 351. punkts).

337 Šajā ziņā, kā izriet no apstrīdētā lēmuma 5. un 10. apsvēruma (skat. šā sprieduma 60. punktu), Padome ir uzskatījusi, ka vienīgais līdzeklis, kā panākt to, ka, pirmām kārtām, Savienības flotēm būtu iespēja turpināt zvejas darbības Rietumsahārai piegulošajos ūdeņos un, otrām kārtām, šī teritorija un tās iedzīvotāji varētu turpināt gūt labumu no nozares atbalsta, kas piešķirts atbilstoši nolīgumam, un kā nodrošināt ilgtspējīgu šo ūdeņu zvejas resursu izmantošanu, bija jauna zivsaimniecības nolīguma noslēgšana ar Marokas Karalisti. Kā var secināt no Padomes un Komisijas argumentiem, tās uzskata, ka šī trešā valsts atšķirībā no prasītājas var īstenot ar šo nolīgumu prasīto kompetenci (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 352. punkts).

338 Tomēr, kā izriet no šā sprieduma 328. punkta, iestādes arī uzskatīja, ka Rietumsahāras īpašā situācija praksē neļauj tieši vai ar prasītājas starpniecību iegūt šīs teritorijas tautas kā strīdīgā nolīguma trešās puses piekrišanu un ka tām ir jāveic cik vien iespējams iekļaujoša apspriešanās ar vietējiem iedzīvotājiem, lai neiejauktos leģitimitātes konfliktā starp prasītāju un Marokas Karalisti (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 353. punkts).

339 Tādējādi nevar piekrist dažādajiem ar Rietumsahāras īpašo situāciju saistītajiem elementiem, ko Padome un Komisija ir izvirzījušas, lai pamatotu šā sprieduma 338. punktā minēto lēmumu.

340 Pirmām kārtām, Padomes un Komisijas arguments, saskaņā ar kuru prasību iegūt piekrišanu nevar piemērot vienādi valstij un teritorijai, kurai nav savas pārvaldes, ir jānoraida to pašu iemeslu dēļ, kas jau izklāstīti šā sprieduma 311. punktā.

341 Otrām kārtām, *CPMM* arguments, saskaņā ar kuru attiecīgie iedzīvotāji esot netieši piekrituši ar strīdīgo nolīgumu piešķirtajām tiesībām, gūstot labumu no finansiālā ieguldījuma, kas jau vairākus gadus *de facto* tiek attiecināts uz Rietumsahāru, katrā ziņā ir jānoraida šā sprieduma 312.–317. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.

342 Trešām kārtām, attiecībā uz Padomes un Komisijas argumentāciju par grūtībām identificēt Rietumsahāras tautas locekļus, no vienas puses, ir jānorāda, kā to darījusi prasītāja, ka pašnoteikšanās tiesības ir kolektīvas tiesības un ANO struktūras minētajai tautai ir atzinušas šīs tiesības un tādējādi pastāvēšanu neatkarīgi no indivīdiem, kas šo tautu veido, un no viņu skaita. No otras puses, no sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punkta izriet, ka Tiesa ir netieši uzskatījusi šo tautu par patstāvīgu tiesību subjektu, kas var paust savu piekrišanu starptautiskam nolīgumam neatkarīgi no jautājuma par tās locekļu noteikšanu. Līdz ar to no pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa, kā Tiesa tos interpretējusi, nevar secināt, ka šīs tautas piekrišana noteikti būtu jāiegūst, izmantojot tiešu apspriešanos ar tās locekļiem. Tātad iestāžu minētās grūtības pašas par sevi nevar būt šķērslis šīs piekrišanas izteikšanai (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 357. punkts).

343 Ceturtām kārtām, attiecībā uz Padomes, Komisijas un Francijas Republikas minēto nepieciešamību neiejaukties "leģitimitātes konfliktā" starp prasītāju un Marokas Karalisti attiecībā uz Rietumsahāru pietiek norādīt, ka, ņemot vērā to, ka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un Tiesas attiecībā uz tām izmantoto interpretāciju Savienība nevarēja atzīt Marokas Karalistes pretenzijas uz šo teritoriju, iestādes nevarēja atturēties no atbilstīgas rīcības nolūkā

nodrošināt šīs teritorijas tautas piekrišanu, atsaucoties uz iejaukšanās risku strīdā starp prasītāju un šo trešo valsti jautājumā par šīm pretenzijām (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 358. punkts).

344 Piektām kārtām, Padomes argumentu, saskaņā ar kuru Rietumsahāra šajā posmā ir teritorija, kurai nav savas pārvaldes, un ka līdz ar to tā nevar paust savu piekrišanu tādā pašā veidā kā neatkarīga valsts, var vienīgi noraidīt. No vienas puses, šī argumentācija galu galā balstās uz kļūdaino premisu, saskaņā ar kuru Rietumsahāras tautai jau nebūtu pašnoteikšanās tiesību, jo ar šīs teritorijas galīgo statusu saistītais process vēl nav pabeigts; šī premisa ir pretrunā tam, ka ANO struktūras ir atzinušas šīs tiesības, kā Tiesa ir konstatējusi spriedumā Padome/*Front Polisario*. No otras puses, attiecībā uz prasītājas un tautas, kuru tā pārstāv, apgalvoto nespēju noslēgt līgumu zivsaimniecības jomā vai īstenot ar to saistīto kompetenci, no līgumu relatīvās iedarbības principa, kā Tiesa to interpretējusi, neizriet, ka aplūkojamās tautas kā strīdīgā nolīguma trešās puses piekrišana pati noteikti būtu jāiegūst līguma veidā (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 295. un 359.–361. punkts).

345 Sestām kārtām, tas, ka iestādes Marokas Karalisti uzskata par "*de facto* pārvaldītājvaru" Rietumsahārā, nešķiet esam apstāklis, kas var izslēgt nepieciešamību šīs teritorijas tautai paust piekrišanu strīdīgajam nolīgumam. Tā kā Marokas Karaliste savukārt izslēdz iespēju, ka tā varētu īstenot šo kompetenci, un pieprasa suverēnas tiesības šajā teritorijā, tās nostāja nav saderīga ar pārvaldītājvaras statusu. Katrā ziņā, pat pieņemot, ka Marokas Karalistei "*de facto*" būtu šāda loma attiecībā uz aplūkojamo teritoriju, šis apstāklis neatceltu nepieciešamību iegūt šīs teritorijas tautas piekrišanu strīdīgajam nolīgumam, ņemot vērā pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 362. un 363. punkts).

346 Septītām kārtām, pārbaudot prasītājas *locus standi*, tika konstatēts, no vienas puses, ka tās piedalīšanās pašnoteikšanās procesā nenozīmē, ka tā nevar pārstāvēt šo tautu saistībā ar nolīgumu starp Savienību un Marokas Karalisti, un, no otras puses, ka no lietas materiāliem neizriet, ka ANO struktūras būtu atzinušas citas organizācija – nevis prasītāju – par pilnvarotām pārstāvēt minēto tautu (skat. šā sprieduma 241. un 243. punktu). Līdz ar to nebija neiespējami saņemt šīs tautas piekrišanu ar prasītājas starpniecību. Padomes un Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru šī hipotēze šai organizācijai piešķirtu "veto tiesības" attiecībā uz strīdīgā nolīguma piemērošanu minētajai teritorijai un tai piegulošajiem ūdeņiem, var vienīgi noraidīt. Šajā ziņā pietiek atgādināt – kā konstatēts šā sprieduma 335. punktā –, ka Padomei nebija jālemj, vai bija iespējams nesaņemt Rietumsahāras tautas piekrišanu strīdīgā nolīguma noslēgšanai. Līdz ar to apgalvotais apstāklis, ka prasītājas kompetence izsacīt šo piekrišanu tai piešķirtu "veto tiesības" šajā ziņā, nevar pamatot šādu lēmumu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 364. punkts).

347 No tā izriet, ka Padomes un Komisijas izvirzītie elementi, kas saistīti ar Rietumsahāras īpašo situāciju, nav tādi, kas liktu izslēgt iespēju Rietumsahāras tautai paust savu piekrišanu nolīgumam kā šā nolīguma trešai pusei.

348 Treškārt, kā konstatēts šā sprieduma 331. punktā, Komisijas un EĀDD veiktās apspriešanās vienīgais mērķis bija iegūt "attiecīgo iedzīvotāju" viedokli par strīdīgo nolīgumu, nevis Rietumsahāras tautas piekrišanu tam. Līdz ar to, kā pamatoti norāda prasītāja, šo apspriešanos nevar uzskatīt par tādu, kas atbilst prasībām, kuras Tiesa secinājusi no pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 366. punkts).

349 Padomes, ko atbalsta Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Komisija un *CPMM*, argumentācija, saskaņā ar kuru aplūkojamās apspriešanās procesā esot ievēroti atbilstīgie starptautisko tiesību principi, neliek apšaubīt šo secinājumu.

350 Šajā ziņā Padome apgalvo, ka, pirmām kārtām, Savienības veiktā apspriešanās atbilstot attiecīgajiem starptautisko tiesību principiem, jo tā esot īstenota ar attiecīgo iedzīvotāju pārstāvības struktūrām un tās mērķis esot bijis iegūt to piekrišanu. Padome šos kritērijus it īpaši secina no Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Konvencijas Nr. 169 par pirmiedzīvotāju un cilšu tautām, kas pieņemta Ženēvā 1989. gada 27. jūnijā, un no ANO Deklarācijas par pamatiedzīvotāju tautu tiesībām, kuru ANO Ģenerālā asambleja pieņēma 2007. gada 13. septembrī. Tādējādi aplūkojamās apspriešanās mērķis esot bijis nodrošināt pēc iespējas plašāku attiecīgos iedzīvotājus pārstāvošo struktūru un organizāciju piedalīšanos. Šajā ziņā Marokas Karaliste esot apspriedusies it īpaši ar vēlētiem reģionālajiem pārstāvjiem, kuri ievēlēti vispārējās, tiešās vēlēšanās 2015. gadā un no kuriem ievērojama daļa cēlusies no vietējām ciltīm. Komisija un EĀDD esot apspriedušies ar plašu loku vietējo politisko un sabiedriski politisko organizāciju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, kā arī ar prasītāju.

351 Otrām kārtām, Padomes ieskatā, iestādes esot balstījušās uz objektīvu kritēriju, proti, kritēriju par zivsaimniecības nolīguma labvēlīgo vai nelabvēlīgo raksturu attiecībā uz Rietumsahāras iedzīvotājiem, un šis kritērijs atbilstot principiem, kuri secināmi no ANO juridiskā padomnieka 2002. gada 29. janvāra vēstules.

352 Attiecībā uz Padomes argumentāciju, kas minēta šā sprieduma 350. punktā, pietiek norādīt, ka kritēriji, kurus Padome secina no minētās konvencijas un deklarācijas, proti, ka ikvienam apspriešanās procesam būtu jātiek īstenotam ar attiecīgo iedzīvotāju pārstāvības struktūrām un ka tā mērķim vajadzētu būt to piekrišanas iegūšanai, neatbilst prasībām, kuras Tiesa secinājusi no pašnoteikšanās principa un līgumu relatīvās iedarbības principa (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 370. punkts).

353 Pirmām kārtām, ir jānorāda – kā jau tas vairākkārt ir darīts –, ka Padome piekrišanas jēdzienam nepiešķir tās pašas tiesiskās sekas, kas starptautiskajās tiesībās principā ir saistītas ar šo jēdzienu, jo šī iestāde šajā gadījumā nerunā par strīdīgā nolīguma trešās puses piekrišanu sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punkta izpratnē, bet gan par vietējo iedzīvotāju galvenokārt labvēlīgo viedokli (skat. šā sprieduma 328.–331. punktu). Turklāt, kā uzsver prasītāja, 2018. gada 8. oktobra ziņojumā Komisija neatsaucas uz piekrišanas jēdzienu. Tādējādi tā atsaucas tikai uz struktūru, ar kurām apspriedās Marokas iestādes, "atbalstu" strīdīgā nolīguma noslēgšanai, kā arī uz savu un EĀDD "sarunu partneru" "ļoti spēcīgo atbalstu" "Rietumsahārai piegulošo ūdeņu iekļaušanai" (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 371. un 372. punkts).

354 Otrām kārtām, ir jāatgādina, kā uzsver prasītāja, ka jēdziens "attiecīgie iedzīvotāji", uz kuru iestādes atsaucas, nesakrīt ar "Rietumsahāras tautas" jēdzienu, kura saturā ietilpst tiesības uz pašnoteikšanos (skat. šā sprieduma 329. punktu). It īpaši, pirmkārt, ir jānorāda, ka apspriešanās ar vietējām un reģionālām autoritātēm, ko īstenoja Marokas Karaliste, kura ir strīdīgā nolīguma puse, nevarēja notikt ar mērķi iegūt šā nolīguma trešās puses piekrišanu, bet gan ne vairāk kā ar mērķi iesaistīt šā nolīguma noslēgšanā minētajai valstij piederošās ieinteresētās vietējās pašvaldības un publiskās struktūras. Otrkārt, ir jānorāda, ka šīs vienības un struktūras, ar kurām Komisija apspriedās, ir ne vairāk kā dažādu sociālekonomisko un ar pilsonisko sabiedrību saistīto interešu pārstāves un tās pašas sevi neuzskata, nedz būtu jāuzskata par Rietumsahāras tautas pārstāvības struktūrām, kas pilnvarotas paust šīs tautas piekrišanu; to turklāt apstiprina šo

vienību un struktūru izraudzīšanās kritēriji, kurus Komisija norādījusi 2021. gada 25. janvāra rakstveida atbildēs uz jautājumiem, ko Vispārējā tiesa uzdeva saistībā ar procesa organizatorisko pasākumu (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 373.–379. punkts).

355 Turklāt attiecībā uz prasītājas argumentiem par vienību un struktūru, ar kurām apspriedās Komisija un EĀDD, saikni ar Marokas iestādēm no Komisijas precizējumiem, kas sniegti tās 2021. gada 25. janvāra rakstveida atbildēs par minēto vienību un struktūru statusu un darbību, izriet, ka lielākā daļa no tām ir vai nu atbilstoši Marokas tiesībām dibinātas publiskās struktūras, kuru darbību kontrolē Marokas iestādes, vai arī neatkarīgas Marokas iestādes un ka nozīmīgai daļai šo publisko struktūru ir valsts kompetence.

356 Turklāt, kā Komisija pati norāda 2018. gada 8. oktobra ziņojumā, prasītāja un apvienības, kuras piekrīt prasītājas viedoklim, atteicās piedalīties Komisijas rīkotajā apspriešanās procesā.

357 Tomēr, pirmām kārtām, ir jānorāda – nav apstrīdēts, ka saskaņā ar to, ko prasītāja norāda replikas rakstā, tā darīja zināmu, ka nepiekrīt strīdīgā nolīguma noslēgšanai. It īpaši 2018. gada 7. jūnija vēstulē, kas adresēta EĀDD, prasītāja būtībā norādīja, ka, ņemot vērā principus, kurus, tās ieskatā, ir nostiprinājusi Tiesa, proti, tostarp Rietumsahāras patstāvīgo un atšķirīgo statusu un – kā vienīgo kritēriju – šīs tautas piekrišanas ievērošanu, prasītāja nevarēja pieņemt, ka attiecīgās sarunas notiek nolūkā panākt "starp [Savienību] un Marokas Karalisti apspriestu nolīgumu iespējamu attiecināšanu uz Rietumsahāru" saistībā ar projektu, kurā ir runa par "dienvidu provincēm" un kurā ņemts vērā "vietējo iedzīvotāju" viedoklis, kas iegūts ar EĀDD un Marokas iestāžu starpniecību. Līdz ar to, pat ja prasītāja nepiekrita piedalīties Komisijas un EĀDD rīkotajā apspriešanās procesā, Komisijai un Padomei bija pienācīgi jāņem vērā tās nostāja, vēl jo vairāk tāpēc, ka atšķirībā no citām struktūrām, ar kurām notika apspriešanās, prasītāju varēja leģitīmi uzskatīt par aplūkojamās tautas "pārstāvības struktūru".

358 Otrām kārtām, ir jānorāda – kā to būtībā darījusi prasītāja –, ka 2018. gada 8. oktobra ziņojumā nav ņemts vērā 2018. gada 28. novembra publiskais paziņojums, kuru pieņēmušas 95 "Rietumsahāras pilsoniskās sabiedrības nevalstiskās organizācijas" (*The Saharawi civil society NGOs*) un kurš pievienots prasības pieteikumam; tajā šīs organizācijas lūdza Padomi un Parlamentu nepieņemt strīdīgo nolīgumu, ar kuru, izmantojot šo organizāciju lietoto formulējumu, tiecas "izšķērdēt" Rietumsahāras tautas zvejas resursus un "nelikumīgi iekļaut Rietumsahāru tā teritoriālās piemērošanas jomā".

359 Ir jākonstatē, ka minētā apspriešanās un rezultāti, kas no tās secināti 2018. gada 8. oktobra ziņojumā, vairāk atspoguļo Marokas iestāžu un publisko struktūru viedokli nekā Rietumsahāras publiskās sabiedrības struktūru viedokli. Turklāt 2018. gada 8. oktobra ziņojumā nav ņemts vērā prasītājas viedoklis, lai gan tā bija konkrēti darījusi zināmus iemeslus, kuru dēļ tā nepiekrīt strīdīgā nolīguma noslēgšanai.

360 Katrā ziņā, kā prasītāja ir norādījusi, šī apspriešanās tika veikta nevis ar Rietumsahāras tautas "pārstāvības struktūrām", bet gan ne vairāk kā ar "ieinteresētajām pusēm", ko turklāt varēja iesaistīt strīdīgā nolīguma noslēgšanā saskaņā ar Līgumiem neatkarīgi no apstrīdētā lēmuma 11. apsvērumā minētajiem Tiesas "apsvērumiem" (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 383. punkts).

361 No šā sprieduma 353.–360. punkta izriet, ka apspriešanos, ko Komisija un EĀDD veica pēc Padomes lūguma, nevar uzskatīt par tādu, kas būtu ļāvusi iegūt Rietumsahāras tautas piekrišanu strīdīgajam nolīgumam saskaņā ar līgumu relatīvās iedarbības principu, kā to interpretējusi Tiesa (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 384. punkts).

362 Attiecībā uz starptautisko tiesību interpretāciju, kuru Padome aizstāvējusi, pamatojoties uz ANO juridiskā padomnieka 2002. gada 29. janvāra vēstuli, un attiecībā uz kuru to atbalsta Komisija un Francijas Republika, ir jānorāda, pirmām kārtām, ka iestādes nevar izvairīties no pienākuma izpildīt Tiesas interpretāciju attiecībā uz piemērojamām starptautisko tiesību normām, aizstājot šo interpretāciju ar atšķirīgiem kritērijiem, kuri izriet no šādas vēstules, kuras apjoms turklāt nav tāds pats kā ST konsultatīvo atzinumu apjoms, otrām kārtām, ka šī vēstule attiecas uz jautājumu par to privāto tiesību līgumu likumību, kuri noslēgti starp Marokas publiskajām struktūrām un naftas sabiedrībām, nevis uz Marokas Karalistes noslēgtu starptautisku nolīgumu likumību, trešām kārtām, ka šī vēstule bija balstīta uz analoģiju ar jautājumu par tādas pārvaldītājvaras darbības likumību, kas saistīta ar teritorijas, kurai nav savas pārvaldes, minerālresursiem, lai gan šajā gadījumā attiecīgo trešo valsti nevar uzskatīt par pārvaldītājvaru, un, ceturtām kārtām, ka no šīs vēstules secinājumiem katrā ziņā skaidri izriet, ka piemērojamie starptautisko tiesību principi prasa ne tikai to, lai šādas teritorijas dabas resursu izmantošana atbilstu Rietumsahāras tautas interesēm, bet arī tās gribai (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 385.–389. punkts).

363 Līdz ar to Padome un Komisija katrā ziņā nevar balstīties uz ANO juridiskā padomnieka 2002. gada 29. janvāra vēstuli, lai pamatotu veiktās apspriešanās atbilstību piemērojamiem starptautisko tiesību principiem. Līdz ar to prasītāja pamatoti norāda, ka iestādes nevarēja aizstāt prasību par šīs piekrišanas izteikšanu, ko Tiesa noteikusi sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punktā, ar kritēriju par attiecīgo iedzīvotāju ieguvumiem no strīdīgā nolīguma (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 390. punkts).

364 No visa iepriekš minētā izriet, ka, pieņemot apstrīdēto lēmumu, Padome nav pietiekami ņēmusi vērā visus atbilstīgos elementus saistībā ar Rietumsahāras situāciju un ir kļūdaini uzskatījusi, ka tai bija rīcības brīvība izlemt, vai bija jāizpilda prasība, saskaņā ar kuru šīs teritorijas tautai kā strīdīgā nolīguma trešai pusei bija jāizsaka piekrišana tā piemērošanai šajā teritorijā atbilstoši Tiesas izmantotajai interpretācijai par līgumu relatīvās iedarbības principu saistībā ar pašnoteikšanās principu. It īpaši, pirmkārt, Padome ir kļūdaini uzskatījusi, ka tābrīža situācija šajā teritorijā neļāva nodrošināt minētās tautas piekrišanas saņemšanu – un it īpaši ar prasītājas starpniecību. Otrkārt, uzskatot, ka Komisijas un EĀDD veiktā apspriešanās ļāva rīkoties atbilstoši līgumu relatīvās iedarbības principam, kā Tiesa to interpretējusi it īpaši sprieduma Padome/*Front Polisario* 106. punktā, Padome ir kļūdījusies gan attiecībā uz šīs apspriešanās apjomu, gan attiecībā uz minētajā punktā noteiktās prasības apjomu. Treškārt, Padome kļūdaini ir uzskatījusi, ka tā varēja aizstāt šo prasību ar kritērijiem, kas, iespējams, noteikti ANO juridiskā padomnieka 2002. gada 29. janvāra vēstulē. No tā izriet, ka šī trešā pamata daļa ir pamatota un var būt par pamatu apstrīdētā lēmuma atcelšanai (šajā nozīmē skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario* /Padome, T-279/19, 391. punkts).

365 No visa iepriekš minētā izriet, ka, neesot nepieciešamībai vērtēt prasītājas iesniegtos jaunos pierādījumus un elementus, ko tā spontāni iesniedza pēc tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai (skat. šā sprieduma 89. un 92. punktu), un neesot nepieciešamībai vērtēt trešā pamata otro daļu, kā arī pārējos prasītājas izvirzītos pamatus, apstrīdētais lēmums ir jāatceļ.

4. Par apstrīdētā lēmuma seku atstāšanu spēkā

366 Atbilstoši LESD 264. panta otrajai daļai Vispārējā tiesa, ja tā uzskata to par vajadzīgu, var noteikt, kuras no atceltā tiesību akta sekām ir jāuzskata par galīgi saistošām.

367 Šajā ziņā no judikatūras izriet, ka apstrīdēta tiesību akta, it īpaši lēmuma par starptautiska nolīguma noslēgšanu, sekas var atstāt spēkā, it īpaši pēc tiesas ierosmes, tiesiskās drošības dēļ, ja tā atcelšanas tūlītējais rezultāts ietver nopietnu nelabvēlīgu ietekmi (skat. šīsdienas spriedumu *Front Polisario*/Padome, T-279/19, 394. un 396. punkts un tajos minētā judikatūra).

368 Šajā gadījumā pietiek norādīt, ka apstrīdētā lēmuma tūlītējai atcelšanai var būt nopietnas sekas attiecībā uz Savienības ārējo darbību un tas var apdraudēt to starptautisko saistību tiesisko drošību, kurām Savienība ir piekritusi un kuras ir saistošas iestādēm un dalībvalstīm. Prasītājas apsvērumi par Komisijas lūgumu attiecībā uz to, lai Vispārējā tiesa piemērotu LESD 264. panta otro daļu, nevar atspēkot šo konstatējumu.

369 Šajos apstākļos ir jāpiemēro LESD 264. panta otrā daļa, atstājot spēkā apstrīdētā lēmuma sekas uz laikposmu, kas nepārsniedz Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. panta pirmajā daļā noteikto termiņu, vai, ja šajā laikā tiek iesniegta apelācijas sūdzība, – līdz Tiesa pasludinās spriedumu par šo apelāciju.

B. Par prasību lietā T-356/19

370 Iesākumā ir jānorāda, ka – saskaņā ar to, kas tika izklāstīts šā sprieduma 177. punktā, – saistībā ar lietu T-344/19 prasītāja apstākļa, ka to tieši skar apstrīdētais lēmums, atbalstam apgalvo, ka apstrīdēto regulu nevar interpretēt kā starppasākumu, kas būtu šķērslis tam, ka apstrīdētais lēmums to skar tieši.

371 Tomēr šajā lietā prasītāja norāda, ka gadījumā, ja Vispārējā tiesa uzskatītu, ka apstrīdētā regula ir šāds starppasākums, tā pakārtoti ceļ šo prasību.

372 Tiesas sēdē atbildot uz jautājumu par to, kā tas, ka apstrīdētais lēmums lietā T-344/19 prasītāju skar tieši, ietekmē šo prasību, gadījumā, ja Vispārējā tiesa uzskatītu, ka apstrīdētā regula nav šķērslis šim tiešajam skārumam, prasītāja norādīja, ka, tās ieskatā, no tā izrietētu, ka tā nebūtu tiesīga celt šo prasību un katrā ziņā šai prasībai vairs nebūtu priekšmeta. Tādējādi ir jānorāda, ka prasītāja nav lūgusi Vispārējo tiesu konstatēt, ka prasība ir zaudējusi priekšmetu.

373 Turklāt ir jānorāda, ka, lai arī apstrīdētā lēmuma atcelšana ar šo spriedumu varētu kavēt apstrīdētās regulas pienācīgu izpildi (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 4. septembris Komisija/Padome (Nolīgums ar Kazahstānu), C-244/17, EU:C:2018:662, 51. punkts), tā tomēr pati par sevi nevar izraisīt šīs regulas spēkā neesamību. Turklāt šīs regulas, kura tika pieņemta pirms minētā lēmuma, juridiskais pamats ir nevis pats šis lēmums, bet īstenošanas protokols un it īpaši tā 3. panta noteikumi par kuģiem, kuri kuģo ar dalībvalstu karogiem, piešķirtajām zvejas iespējām, ko ar to tiecas īstenot (skat. šā sprieduma 71. un 72. punktu). Līdz ar to prasītājas prasījumiem atcelt šo regulu saglabājas priekšmets un par tiem ir jālemj.

374 Formāli neizvirzot iebildi par nepieņemamību, Padome norāda divus nepieņemamības pamatus attiecībā uz šo prasību, kuri attiecas – pirmais – uz to, ka prasītājai nav procesuālās rīcībspējas, un – otrais – uz prasītājas *locus standi* neesamību attiecībā uz apstrīdēto tiesību aktu.

375 Ir jāvērtē otrais Padomes izvirzītais nepieņemamības pamats.

376 Padome uzskata, ka apstrīdētā regula prasītāju neskar tieši un individuāli. Pirmām kārtām, tā norāda, ka regula rada tiesiskas sekas vienīgi dalībvalstīm, nevis citām personām. Katrā ziņā prasītāja neveicot nekādas darbības attiecīgajā ekonomikas nozarē un neatsaucoties uz to. Minētās regulas ietekme uz prasītājas situāciju esot vienīgi netieša un politiska. Otrām kārtām, tā apgalvo, ka ar šo tiesību aktu tiek prasīts, lai dalībvalstis pieņem starppasākumus, un ka tām ir iespēja neizmantot visas zvejas iespējas, kas tām piešķirtas. Turklāt Padome apgalvo, ka apstrīdētā regula neskar prasītāju to raksturojošo faktisko apstākļu vai tās īpašo pazīmju – it īpaši sakarā ar tās līdzdalību sarunās par Rietumsahāras statusu – dēļ, jo tiem nav nekādas saistības ar šīs tiesvedības priekšmetu.

377 Prasītāja savukārt norāda, ka apstrīdētā regula to skar tieši un individuāli. Attiecībā, pirmām kārtām, uz tās tiešo skārumu prasītāja norāda, ka, ciktāl šīs regulas mērķis ir sadalīt starp dalībvalstīm zvejas iespējas, kas tieši skar Rietumsahāras tautas zvejas resursu izmantošanu, tā skar šo tautu un tātad rada tiešas sekas uz prasītājas kā šīs tautas vienīgās pārstāves pašas tiesisko stāvokli. Turklāt minētās regulas īstenošana esot pavisam automātiska. Attiecībā, otrām kārtām, uz tās individuālu skārumu prasītāja apstiprina – kā izriet no Tiesas judikatūras, vienīgi minētā tauta var piekrist starptautiskam nolīgumam, kas piemērojams tās teritorijai un tās dabas resursiem. Prasītājas ieskatā, šī iespēja ietver aplūkojamās tautas tiesības liegt bez tās piekrišanas sadalīt tās zvejas resursu zvejas iespējas. Ņemot vērā prasītājas lomu šīs piekrišanas izteikšanā, tai esot īpašas pazīmes, kas to raksturojot salīdzinājumā ar jebkuru citu personu, un tādējādi apstrīdētā regula to skarot individuāli.

378 Spānijas Karaliste, Francijas Republika un Komisija būtībā atbalsta Padomes argumentāciju. Komisija tomēr norāda, ka, tās ieskatā, apstrīdētā regula, ņemot vērā tās ierobežoto ietekmi, pat netieši un politiski neietekmējot prasītājas situāciju. Spānijas Karaliste savukārt uzsver, ka prasītājai nav liegtas tās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un ka vajadzības gadījumā tā šīs tiesības varēs izmantot attiecībā uz minētās regulas piemērošanas aktiem.

379 Iesākumā vispirms ir jāuzsver, ka fiziskas vai juridiskas personas prasības, kas vērsta pret apstrīdēto regulu, pieņemamības nosacījumi ir jānosaka, ņemot vērā šī tiesību akta īpašo raksturu, nevis apstrīdētā lēmuma lietā T-344/19 raksturu.

380 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka atšķirībā no tāda lēmuma, ar kuru noslēdz starptautisku nolīgumu, kāds ir apstrīdētais lēmums lietā T-344/19, apstrīdētā regula, kas tika pieņemta, lai Savienībā īstenotu strīdīgo nolīgumu, nav starptautisko tiesību subjektu kopīgās gribas izpausmes sastāvdaļa, bet gan vispārpiemērojams akts, kas pieņemts saistībā ar Savienības iekšējo kompetenci, uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojams visās dalībvalstīs saskaņā ar jēdziena "regula" definīciju, kura minēta LESD 288. panta otrajā daļā.

381 Tā kā ar šo regulu dalībvalstīm sadala zvejas iespējas, kas paredzētas īstenošanas protokola 3. pantā, apstrīdētā regula ir piemērojama objektīvi noteiktām situācijām un rada tiesiskās sekas attiecībā uz vispārēji un abstrakti definētām personu kategorijām (šajā nozīmē un pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 10. marts, *IFSUA*/Padome, T-251/18, EU:T:2020:89, 35. punkts).

382 Tomēr apstrīdētās regulas pamatā ir LESD 43. panta 3. punkts, kurā nav atsauces ne uz parasto likumdošanas procedūru, ne uz īpašo likumdošanas procedūru, un turklāt tajā ir paredzēts, ka Padome pieņem pasākumus, neminot Parlamenta līdzdalību. Šāda regula līdz ar to nevar būt leģislatīvs akts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 6. septembris, Slovākija un

Ungārija/Padome, C-643/15 un C-647/15, EU:C:2017:631, 58.–62. punkts). Līdz ar to šāds vispārpiemērojams akts, kas nav leģislatīvs akts, ir reglamentējošs akts, un tas saskaņā ar LESD 263. panta ceturtās daļas teikuma trešo daļu prasa vienīgi pārbaudīt, vai šis akts tieši skar prasītāju un nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. novembris, *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci*, no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873, 22. un 28. punkts, un 2020. gada 10. marts, *IFSUA*/Padome, T-251/18, EU:T:2020:89, 32.–36. punkts un tajos minētā judikatūra).

383 Šajā ziņā, kā tika atgādināts šā sprieduma 179. punktā, tieša skāruma nosacījums ir jāvērtē atbilstoši diviem kritērijiem, proti, pirmām kārtām, apstrīdētajam Savienības pasākumam ir tieši jāietekmē prasītājas tiesiskais stāvoklis, un, otrām kārtām, tas nedrīkst atstāt nekādu rīcības brīvību šī pasākuma adresātiem, kuri ir atbildīgi par tā ieviešanu, kas ir pavisam automātiska un izriet tikai no Savienības tiesiskā regulējuma, nepiemērojot citus starpnoteikumus.

384 Attiecībā uz pirmo no šiem kritērijiem ir jānorāda, ka ar apstrīdēto regulu tiecas vienīgi sadalīt dalībvalstīm zvejas iespējas, kas noteiktas īstenošanas protokola 3. pantā.

385 Tādējādi apstrīdētā regula pati par sevi nevar ietekmēt šo zvejas iespēju noteikšanu un vēl jo mazāk to, kā tiek noteikta zvejas zona, uz ko attiecas zivsaimniecības nolīgums kopumā, vai kā tiek noteikti pārvaldības apgabali minētās zvejas zonas robežās atkarībā no dažādajām piemērojamām zvejas kategorijām.

386 Turklāt šāds akts, kas pieņemts saistībā ar Savienības iekšējās kompetences izmantošanu, attiecas tikai uz attiecībām starp Savienību un dalībvalstīm, nevis uz attiecībām starp Savienību un Marokas Karalisti vai tās attiecībām ar Rietumsahāras tautu. Lai gan zvejas iespēju kuģiem, kas kuģo ar Savienības dalībvalstu karogu, noteikšana ar zivsaimniecības nolīgumu noteiktajā zvejas zonā nozīmē savstarpēju tiesību un pienākumu apmaiņu starp šā nolīguma pusēm, šo iespēju sadalīšana starp dalībvalstīm ir pilnībā iekšējs Savienības jautājums, kas neietilpst minētās trešās valsts kompetencē, ne arī pats par sevi varētu skart minēto tautu.

387 Protams, kā prasītāja apgalvo, ar apstrīdēto regulu starp dalībvalstīm sadalītās zvejas iespējas var attiekties uz Rietumsahāras piegulošajos ūdeņos esošo zvejas resursu izmantošanu, vismaz uz to zvejas resursu izmantošanu, kas saistīti ar 3.–6. zvejas kategoriju, kuras minētas atbilstīgajās zvejas tehnisko datu lapās.

388 Tomēr šī Rietumsahāras zvejas resursu izmantošana pati par sevi neizriet no šo zvejas iespēju sadalīšanas starp dalībvalstīm, kas tiek veikta ar apstrīdēto regulu, bet gan no zvejas zonas demarkācijas un pārvaldības apgabalu robežām tās iekšienē, ko nosaka ar strīdīgo nolīgumu, un šajā demarkācijā ir iekļauti šai teritorijai piegulošie ūdeņi.

389 Līdz ar to, lai gan prasītāja pamatoti norāda, pirmām kārtām, ka Rietumsahāras zvejas resursu izmantošana ietekmē šīs teritorijas tautu un, otrām kārtām, ka šī izmantošana skar pašu prasītāju kā šīs tautas likumīgo pārstāvi, no tā tomēr nevar secināt, ka apstrīdētā regula līdz ar to tieši ietekmē tās tiesisko stāvokli. Pirmais tieša skāruma kritērijs tātad šajā gadījumā nav izpildīts.

390 Turklāt attiecībā uz otro kritēriju, protams, pretēji tam, ko apgalvo Padome, apstrīdētā regula pati par sevi neliek pieņemt nekādus starppasākumus, jo zvejas iespēju sadalījums starp dalībvalstīm ir pavisam automātisks, kā izriet no šīs regulas 1. panta 1. punkta.

391 Tomēr ir jākonstatē, ka sakarā ar pārējiem pasākumiem, kas nepieciešami strīdīgā nolīguma – tostarp tā īstenošanas protokola – izpildei, apstrīdētās regulas ietekme uz zvejas resursu, uz kuriem attiecas minētais nolīgums, izmantošanu katrā ziņā var būt vienīgi ļoti netieša.

392 Kā precizē Padome, kuģa, kas kuģo ar attiecīgas dalībvalsts karogu, tiesības izmantot zvejas resursus, uz kuriem attiecas strīdīgais nolīgums, turklāt ir atkarīgas no atļaujas procedūras, ko regulē Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/2403 (2017. gada 12. decembris) par ārējo zvejas flotu ilgtspējīgu pārvaldību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1006/2008 (OV 2017, L 347, 81. lpp.) 10. un 11. pants, un šai procedūrai ir nepieciešama dalībvalstu, Komisijas un Marokas Karalistes pasākumu pieņemšana. Turklāt, kā arī norāda Padome, no tās pašas regulas 12. panta izriet, ka dalībvalstis var neizmantot visas zvejas iespējas, kas tām ir piešķirtas.

393 Katrā ziņā, kā tika secināts šā sprieduma 259. punktā, prasītāju tieši skar lietā T-344/19 apstrīdētais lēmums, ciktāl ar to ir noslēgts strīdīgais nolīgums un ciktāl tas attiecas uz Rietumsahāru un piegulošajiem ūdeņiem, neatkarīgi no Savienības pieņemtajiem pasākumiem tā īstenošanai. Tādējādi tādam šā nolīguma īstenošanas pasākumam kā apstrīdētā regula nav nekādas nozīmes minētā nolīguma piemērošanā aplūkojamajai teritorijai piegulošajiem ūdeņiem un līdz ar to tās zvejas resursiem, jo šī piemērošana automātiski izriet no šā nolīguma normām un tai nav nepieciešams pieņemt starpnoteikumus.

394 No iepriekš minētā izriet, ka prasītāju apstrīdētā regula neskar tieši. Līdz ar to šī prasība nav pieņemama un kā tāda tā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

395 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.

396 Tā kā Padomei ir nelabvēlīgs spriedums lietā T-344/19, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā instancē šajā lietā saskaņā ar prasītājas prasījumiem.

397 Tā kā prasītājai ir nelabvēlīgs spriedums lietā T-356/19, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā instancē šajā lietā saskaņā ar Padomes prasījumiem.

398 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam Spānijas Karaliste, Francijas Republika un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

399 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 3. punktam Vispārējā tiesa var nolemt, ka personai, kas iestājusies lietā un kas nav šā panta 1. un 2. punktā minētās personas, savi tiesāšanās izdevumi ir jāsedz pašai.

400 Šajā gadījumā ir jānolemj, ka *CPMM* savus tiesāšanās izdevumus lietā T-344/19 sedz pašas.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) **Atcelt Padomes Lēmumu (ES) 2019/441 (2019. gada 4. marts) par to, lai noslēgtu Ilgtspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Marokas Karalisti, tā īstenošanas protokolu un nolīgumam pievienoto vēstuļu apmaiņu.**

2) **Atstāt spēkā Lēmuma 2019/441 sekas uz laikposmu, kas nepārsniedz Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. panta pirmajā daļā noteikto termiņu, vai, ja šajā laikā tiek iesniegta apelācijas sūdzība, – līdz Tiesa pasludinās spriedumu par šo apelāciju.**

3) **Noraidīt prasību lietā T-356/19.**

4) **Eiropas Savienības Padome papildus saviem tiesāšanās izdevumiem sedz tiesāšanās izdevumus, kas radušies *Front populaire pour la libération de la Saguia el-Hamra et du Rio de oro* (*Front Polisario*) lietā T-344/19.**

5) ***Front Polisario* papildus saviem tiesāšanās izdevumiem sedz tiesāšanās izdevumus, kas radušies Padomei lietā T-356/19.**

6) **Spānijas Karaliste, Francijas Republika un Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

7) ***Chambre des pêches maritimes de la Méditerranée, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Nord, Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Centre* un *Chambre des pêches maritimes de l'Atlantique Sud* sedz pašas savus tiesāšanās izdevumus lietā T-344/19.**

Costeira Gratsias Kancheva

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2021. gada 29. septembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I. Tiesvedības priekšvēsture . . . 2

A. Starptautiskais konteksts . . . 2

B. Asociācijas nolīgums un 2006. gada zivsaimniecības nolīgums . . . 6

1. Asociācijas nolīgums . . . 6

2. 2006. gada zivsaimniecības nolīgums . . . 7

C. Strīdi, kas saistīti ar asociācijas nolīgumu . . . 8

1. Lietas T-512/12 un C-104/16 P . . . 8

2. Lieta C-266/16 . . . 9

3. Rīkojumi lietās T-180/14, T-275/18 un T-376/18 . . . 11

D. Apstrīdētais lēmums un strīdīgais nolīgums . . . 12

E. Apstrīdētā regula . . . 16

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi . . . 17

III. Juridiskais pamatojums . . . 20

A. Par prasību lietā T-344/19 . . . 20

1. Par dažu replikas raksta pielikumu pieņemamību . . . 21

2. Par prasības pieņemamību . . . 21

a) Par strīdīgā nolīguma teritoriālās piemērošanas jomu . . . 21

b) Par prasījumu atcelt tiesību aktu apjomu . . . 24

c) Par Padomes izvirzīto pirmo nepieņemamības pamatu attiecībā uz prasītājas procesuālās rīcībspējas neesamību . . . 25

d) Par tā pilnvarojuma spēkā esamību, ko prasītāja izsniegusi savam advokātam . . . 30

e) Par Padomes izvirzīto otro nepieņemamības pamatu attiecībā uz prasītājas "locus standi" neesamību . . . 32

1) Par prasītājas tiešu skārumu . . . 32

i) Par to, vai prasītāja atbilst pirmajam tieša skāruma kritērijam, saskaņā ar kuru apstrīdētajam pasākumam ir tieši jāietekmē tās tiesiskais stāvoklis . . . 33

– Par Padomes argumentācijas pirmo daļu attiecībā uz lēmuma par starptautiska nolīguma noslēgšanu Savienības vārdā būtiskajām tiesiskajām sekām 33

– Par Padomes argumentācijas otro daļu attiecībā uz strīdīgā nolīguma īpašajām tiesiskajām sekām, ņemot vērā tā teritoriālo piemērošanu Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem 36

– Par Padomes argumentācijas trešo daļu attiecībā uz to, ka netiek mainīts prasītājas tiesiskais stāvoklis, ņemot vērā tās ierobežoto lomu, kas attiecas tikai uz dalību Rietumsahāras pašnoteikšanās procesā 42

ii) Par tieša skāruma otro kritēriju, kurš attiecas uz apstrīdētā pasākuma pavisam automātisko raksturu un kurš izriet tikai no Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma par apstrīdētā pasākuma īstenošanu 45

2) Par prasītājas individuālu skārumu 46

3. Par prasības pamatotību 47

a) Par pirmo pamatu, kas attiecas uz Padomes kompetences neesamību pieņemt apstrīdēto lēmumu 48

b) Par trešo pamatu, kas būtībā attiecas uz to, ka Padome nav izpildījusi pienākumu ievērot prasības, kuras izriet no judikatūras par pašnoteikšanās principu un līgumu relatīvās iedarbības principu 48

1) Par Padomes, Francijas Republikas, Komisijas un CPMM argumentiem, kas attiecas uz trešā pamata neefektivitāti 50

2) Par prasītājas šā pamata atbalstam izvirzīto argumentu pamatotību 52

i) Par trešā pamata pirmo daļu, kura attiecas uz to, ka Savienība un Marokas Karaliste nevar noslēgt nolīgumu, kas piemērojams Rietumsahārai un piegulošajiem ūdeņiem 52

ii) Par trešā pamata trešo daļu, kura attiecas uz to, ka nav izpildīta prasība, saskaņā ar kuru Rietumsahāras tautai kā strīdīgā nolīguma trešai pusei līgumu relatīvās iedarbības principa izpratnē bija jāpiekrīt šim nolīgumam . 53

– Par līgumu relatīvās iedarbības principa piemērošanu šajā gadījumā . . . 54

– Par apspriešanos, ko Padome un Komisija īstenojusi, lai izpildītu spriedumos Padome/"Front Polisario" un "Western Sahara Campaign UK" izmantoto līgumu relatīvās iedarbības principa interpretāciju 56

– Par jautājumu attiecībā uz to, vai apstrīdētajā lēmumā piekrišanas jēdzienam piešķirtā īpašā nozīme ir saderīga ar līgumu relatīvās iedarbības principa interpretāciju, ko Tiesa izmantojusi spriedumos Padome/"Front Polisario" un "Western Sahara Campaign UK" 59

4. Par apstrīdētā lēmuma seku atstāšanu spēkā 65

B. Par prasību lietā T-356/19 65

Par tiesāšanās izdevumiem 68